

INLICHTINGEN BIJ : Ralph Kluft / Jim van Elst
DOMEIN : Bedrijfsvoering
DOORKIESNUMMER : 072 535 66 23

JAARSTUKKEN 2016

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1 Aanbiedingsbrief	4
2 Jaarverslag	11
2.1 De financiële positie	12
2.2 De vermogenspositie	17
3 Programma verantwoording	19
3.1 Hoofdstuk 1: Bestuur en democratie	20
3.2 Hoofdstuk 2: Ruimtelijke ontwikkeling en beheer	33
3.3 Hoofdstuk 3: Maatschappelijke zorg en welzijn	63
3.4 Hoofdstuk 4: Openbare orde en veiligheid	87
4 Beleidsbegroting: Paragrafen	91
4.1 Algemene dekkingsmiddelen, onvoorzien en lokale heffingen	92
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheer	98
4.3 Financiering (treasury)	108
4.4 Bedrijfsvoering	111
4.5 Onderhoud kapitaalgoederen	114
4.6 Grondbeleid	118
4.7 Verbonden partijen	124
5 Jaarrekening	133
6 Toelichting afwijkingen in het kader van de begrotingsrechtmatigheid	139
7 Balans met toelichting	147
7.1 Toelichting op de balans per 31 december 2016	150
7.2 Overzicht incidentele baten en lasten	167
7.3 Toelichting op de investeringen 2016	169
8 Gewaarborgde geldleningen	171
9 Lijst met gebruikte afkortingen	175
10 Sisa-bijlage	179
11 Controleverklaring	182

1 AANBIEDINGSBRIEF

Aan de raad,

1. Inleiding

Wij bieden u hierbij ter vaststelling de jaarstukken 2016 van de gemeente Heiloo aan.

De programmabegroting 2016 (primitieve begroting) vormt samen met de twee tussentijdse financiële rapportages (finraps) de eindejaarsverwachting. De bij de jaarafsluiting behaalde resultaten staan in de jaarstukken benoemd als werkelijk 2016. Deze resultaten worden vergeleken met de eindejaarsverwachting. Met de vaststelling van de jaarstukken in de raad van 12 juni 2017 voldoet de gemeente Heiloo aan de wettelijke termijn van vaststelling. Uiterlijk 15 juli 2017 moeten de stukken bij Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland zijn ingediend.

2. Bestanddelen jaarstukken

Rekening en verantwoording aan de raad moeten over een begrotingsjaar worden afgelegd op het niveau van de door de raad vastgestelde programmabegroting. De productenlijst, die door het college is vastgesteld, ligt op de gebruikelijke wijze ter inzage.

De jaarstukken bestaan uit drie onderdelen, te weten:

1. Het jaarverslag.
2. De jaarrekening.
3. De bijlagen.

Het jaarverslag bevat de uiteenzetting van de financiële positie, de accenten van het college, de programma's en de verplichte paragrafen.

In de hoofdstukken worden de speerpunten per programma weergegeven: wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost? Tevens zijn bij de programma's de verschillen tussen de rekening en de eindejaarsverwachting toegelicht en is vermeld wat de incidentele lasten en baten zijn.

De jaarrekening bestaat voornamelijk uit het overzicht van baten en lasten over het begrotingsjaar 2016, "toelichting afwijkingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid" en de balans met toelichting. In de bijlagen is onder andere de controleverklaring opgenomen en de Sisa-bijlage.

3. Terugblik en verantwoording 2016

Door middel van de jaarstukken wordt teruggekeken naar 2016. In deze aanbiedingsbrief zijn de accenten van het college opgenomen. Deze geven informatie over de belangrijkste aandachtspunten en resultaten in 2016.

De beleidsmatige en financiële verantwoording per programma zijn op basis van de werkelijk behaalde resultaten in 2016. In de programma's zijn de speerpunten te zien en ook welke speerpunten zijn uitgevoerd in 2016.

4. De uitkomsten van de rekening

Het werkelijk resultaat over 2016 is uitgekomen op € 7.521 duizend positief. De eindejaarsverwachting voor 2016 gaat uit van een saldo van € 10 duizend negatief.

Bedragen x € 1.000					
Resultaat	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016	Verschil EV -/- Werkelijk
Saldo van baten en lasten	1.787	-227	-1.257	6.401	7.658
Mutatie reserves	719	71	1.247	1.120	-127
Gerealiseerd resultaat	2.506	-156	-10	7.521	7.531

Het positieve jaarrekeningresultaat wordt vooral veroorzaakt door wijzigingen in de BBV-regelgeving voor de jaarverslaggeving voor grondexploitaties per 1 januari 2016. De risicovoorziening voor de grondexploitaties wordt hierdoor positief bijgesteld met € 6.100 duizend. In de recente nota actualisatie grondexploitaties heeft de raad hiervan kennis kunnen nemen. Rekening houdend met dit eenmalige voordelige effect resteert een positief jaarrekeningsaldo van afgerond € 1.421 duizend. De uitkomst van de weerstandratio is verbeterd ten opzichte van de vorige meting bij de begroting 2017 van 1,1 naar 1,3.

In de uitzetting van de financiële positie, die is opgenomen in het jaarverslag, worden de belangrijkste verschillen tussen de eindejaarsverwachting en de realisatie toegelicht. Een meer gedetailleerde toelichting van de afwijkingen ten opzichte van de eindejaarsverwachting is in het jaarverslag per programma opgenomen.

Hieronder staat een overzicht van de totale baten en lasten over 2016 afgezet tegen de primitieve begroting en de eindejaarsverwachting (resultaat voor bestemming). Voor meer informatie wordt verwezen naar het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2016 in het jaarrekeninggedeelte.

Bedragen x € 1.000									
	Primitieve begroting 2016			Eindejaarsverwachting 2016			Werkelijk 2016		
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Subtotaal baten en lasten	41.408	-41.284	124	42.012	-42.817	-805	42.263	-42.354	-91
M-producten	14.168	-14.219	-51	14.697	-14.697	0	14.990	-14.990	0
Programma 2G Ruimtelijke projecten	4.759	-5.059	-300	4.740	-5.192	-452	11.283	-4.791	6.492
Gerealiseerd saldo van baten en lasten			-227			-1.257			6.401

Bedragen x € 1.000				
Resultaat	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016
Resultaat gewone dienst	1.418	73	-805	-91
Resultaat grondbedrijf	369	-300	-452	6.492
Saldo van baten en lasten	1.787	-227	-1.257	6.401
Mutatie reserves	719	71	1.247	1.120
Gerealiseerd resultaat	2.506	-156	-10	7.521

Bij de voorstellen voor resultaat bestemming wordt uw raad gevraagd de incidentele voordelen van het grondbedrijf te bestemmen conform de besluitvorming van de recente nota actualisatie grondexploitaties 2016. Daarnaast wordt voorgesteld om voor “participatie en integratie vergunninghouders” de in 2016 niet bestede middelen te reserveren voor toekomstige uitgaven in 2017.

Een toelichting op de reserves staat bij de toelichting op de balans in de jaarrekening.

5. Het jaar 2016

In dit onderdeel kijken we terug naar de accenten van 2016.

Bestuur en Democratie

Bestuurlijk gezien is er veel aandacht uitgegaan naar de voorbereidingen van de werkorganisatie BUCH. Het bestuur ‘in oprichting’ (i.o.), waar zowel de wethouder vanuit zijn BUCH-portefeuille als ook de burgemeester zitting in had, heeft op diverse onderdelen als opdrachtgever aan de directieraad i.o. sturing gegeven. Het ging vooral om processen, producten en de inrichting van de nieuwe organisatie. Zo zijn er producten uit de P&C-cyclus gestroomlijnd, is er een impuls gegeven via de raden aan een nieuwe I&A omgeving en is er een traject voor verbetering van dienstverlening uitgezet.

Met het oog op onze inwoners en ondernemers, hebben we in 2016 zo’n 17 werkprocessen ‘lean’ gemaakt. Door het wegnemen van onnodige hobbels en optimalisatie van onze werkprocessen is zoveel mogelijk rekening gehouden met de wensen van onze klanten. Dit is, waar mogelijk, samen gedaan met de andere BUCH-gemeenten. Het project loopt in 2017 verder.

Ook bij het opstellen van gemeentelijke producten hebben we inwoners en/of andere belanghebbenden betrokken. Zo hebben we inwoners gevraagd mee te denken bij onze verkeersplannen, hebben we ze betrokken bij onze groene ruimte en is met een groot aantal gesubsidieerde instellingen gesproken over onze gemeenschappelijke doelstellingen. Om ‘Samenspel’ te bereiken is er met een open en dienstbare houding naar buiten getreden. Het accent lag daarbij op luisteren en doorvragen. Uit pilots van Samenspel blijkt dat de bewustwording van houding en gedrag steeds een belangrijk onderwerp is. Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van sociale media (zoals Facebook, Twitter, Whatsapp en de website) om zowel inwoners te informeren alsmede kennis en input te krijgen van inwoners.

Ruimtelijke ontwikkeling en beheer

Heiloo bleek, naast mensen uit onze eigen regio, nog steeds aantrekkelijk te zijn voor jonge gezinnen uit de andere regio's. De nieuwbouw in Zuiderloo en Nieuw Varne zijn voortvarend verder ter hand genomen en de verkopen verlopen voorspoedig. In het Maalwater is de laatste bouwkaavel voor een appartementengebouw verkocht aan ontwikkelaar Bouwfonds Property Development (BPD).

In Zuiderloo zijn nieuwe deelplannen van Timpaan en BPD reeds voorbereid; deze worden in 2017 uitgevoerd. Voor Zandzoom is de voorbereiding van een nieuw bestemmingsplan voortgezet. Tenslotte zijn in 2016 besluiten genomen over de locaties Oosterzand (in Zandzoom), Oostweide (Oosterzij) en Melco (Campina terrein). De woningen op deze locaties komen in 2017 op de markt. Met name in het plan Oostweide wordt een groot aandeel in sociale woningbouw/huur gerealiseerd.

Inwoners zijn en blijven een belangrijke schakel in het beheer van het groen. Zo zijn in een aantal straten afspraken gemaakt over het onderhoud van het groen door aanwonenden zelf. Inwoners en opzichters van het groen zijn verbonden met elkaar via Whatsapp groepen, waardoor snel gereageerd kan worden op vragen.

Het herstel van de economie heeft zich doorgezet in 2016. Heiloo is een aantrekkelijke locatie voor zowel startende ondernemers als bestaande ondernemingen. Het afgelopen jaar is het aantal bedrijven dat zich binnen onze gemeentegrenzen heeft gevestigd gestegen. De gemeente heeft de acquisitie actief ter hand genomen en met ondernemers meegedacht in groeimogelijkheden.

Vanuit het marketingconcept "Natuurlijk Heiloo" is een brede (regionale) visie ontstaan met daarin het accent op leven, werken en beleven waarbij ook een actieprogramma is opgesteld. Daarbinnen spelen cultuur, wonen, toerisme en recreatie een belangrijke rol. Doel is om bij de (toekomstige en huidige) inwoners van Heiloo, bezoekers vanuit de regio en toeristen uit de kustgebieden onder de aandacht te brengen dat Heiloo een goede plek is om te wonen, werken en te recreëren. In samenspel met bijvoorbeeld "Watgaanwedo.nl", Heiloo Plus, en de Uitkijkpost kan het merk Natuurlijk Heiloo geladen worden. In 2016 is er ook een onderzoek gedaan naar het imago van Heiloo en is gestart met een evenementenkalender.

In 2016 is het voorlopig ontwerp voor de Aansluiting A9 uitgewerkt. Ingegeven door de motie A9 hebben wij een gespecialiseerd bureau (RHDHV) een contra-expertise op het ontwerp laten uitvoeren en is alsnog besloten om de aansluiting van de Kapellaan in het ontwerp op te nemen. De eerste (grond)verwervingen voor het wegtracé zijn door ons college geaccordeerd. De onderhandelingen met grondeigenaren voor een vrijwillige kavelruil verliepen minder voortvarend dan gedacht, maar de hoop is dat deze in 2017 nog positief worden afgerond. Het voorontwerp bestemmingsplan is uitgewerkt tot een ontwerp en wordt in het eerste kwartaal 2017 ter inzage gelegd.

Maatschappelijke Zorg en Welzijn

We hebben samen met de andere BUCH-gemeenten een integraal beleidskader opgesteld waarin de wettelijke verplichtingen vanuit de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet zijn opgenomen. Dit beleidskader is de basis voor alle actieplannen op deze beleidsterreinen en geldt ook voor aanverwante beleidsterreinen zoals bijvoorbeeld onderwijs en gezondheidsbeleid. Op het gebied van Mantelzorg- en vrijwilligersbeleid heeft het college in 2016 het actieplan Informele Inzet vastgesteld.

We zetten in op een samenleving waarin het welzijn van onze inwoners centraal staat en waarin inwoners zich bij elkaar betrokken voelen. Daar waar nodig faciliteert de gemeente dat inwoners ondersteuning vinden/krijgen, zodat zij zoveel mogelijk zelfredzaam worden of blijven en de eigen regie kunnen voeren over hun leven. Het accent lag en ligt op eigen kracht en preventie. Wanneer dit niet afdoende was heeft de gemeente in 2016 maatwerkvoorzieningen aangeboden/verstrekt. Op basis van eerdere signalen over stapeling van kosten is de mogelijkheid geboden dat inwoners met een laag inkomen bij veel zorgkosten een beroep kunnen doen op de “Meerkostenregeling chronisch zieken en mensen met een chronische beperking”. Dit is een regeling naast de regeling “Maatschappelijke Participatie” en de collectieve ziektekostenverzekering minima (CZM). Naar aanleiding van de discussie over de hoogte van de eigen bijdragen Wmo, ondersteuningsmijding en stapeling van kosten is onderzocht welke mogelijkheden de raad heeft om de financiële druk te verlagen. De besluitvorming volgt in 2017.

Openbare orde en veiligheid

In 2016 hebben we acties uitgevoerd uit het Lokaal Integraal Veiligheidsplan 2015 – 2018. Daarbij hebben we ons gericht op het voorkomen en bestrijden van woninginbraken, het terugdringen van bedrijfsinbraken en winkeldiefstallen. Preventie staat voorop bij deze acties. Om het gewenste effect te bereiken is samenwerken met diverse partners, waaronder inwoners, belangrijk. Zij zijn geïnformeerd over wat je zelf kunt doen om inbraak en diefstal te voorkomen. Verder zijn er wijkschouwen geweest en is er een camera bij het station geplaatst om fietsendiefstal terug te dringen. Hierbij zijn de resultaten van de Integrale Veiligheidsmonitor en de politiecijfers leidend geweest.

Ook is er gewerkt aan Bevolkingszorg 8.0. Vanuit de veiligheidsregio is een nieuwe invulling gegeven aan de rampenbestrijding waarop de gemeentelijke organisatie in 2016 is getraind.

6. Advies van de auditcommissie

De jaarstukken zijn behandeld in de auditcommissie op 18 mei 2017.

7. Voorstel

Voorgesteld wordt:

1. De toelichting afwijkingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid, die is opgenomen in de jaarrekening, vast te stellen;
2. De jaarstukken 2016 met jaarsaldo van € 7.521.000 vast te stellen;
3. Conform het 5^e beslispoint van het raadsvoorstel Nota actualisatie grondexploitaties de financiële effecten naar aanleiding van de BBV-aanpassing per 1 januari 2016 van € 6.100.000 te besluiten:
 - a. Tot het instellen van een Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen;
 - b. Voor het dekken van de rentenadelen van in totaal € 890.000 die volgen uit de BBV-wijzigingen een bedrag van € 525.500 ten laste te brengen van de Bestemmingsreserve Grote Projecten en € 364.500 ten laste te brengen van de Algemene Reserve;
 - c. Een bedrag van € 6.990.000 te bestemmen naar de Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen;
4. Ten laste van het resterende jaarrekeningsaldo 2016 zijnde € 1.421.000 de volgende reserveringen te maken:
 - a. Conform de nota grondexploitaties toe te voegen aan reserve Grote projecten:

-Het resultaat van afsluiten project Boekelermeer Kaptein	€	310.000
-Het resultaat van afsluiting Maalwater	€	170.000
-Vrijval verliesvoorziening door reguliere ontwikkelingen excl. BBV	€	16.000
 - b. Conform de nota grondexploitaties toe te voegen aan reserve Bovenwijkse voorzieningen:

-Bijdrage de Lus Oosterzij	€	48.000
-Bijdrage Amante	€	80.000
 - e. Participatie en integratie vergunninghouders

	€	303.000
	€	927.000
5. De onttrekking uit de reserve voor "participatie en integratie vergunninghouders" ter dekking van de in 2017 te maken kosten op te nemen in de begroting 2017 bij de resultaatbestemming;
6. Het resterend resultaat € 494.000 positief toe te voegen aan de algemene reserve (resultaat € 1.421.000 -/- voorgestelde bestemmingsreserves € 927.000).

Burgemeester en Wethouders van Heiloo,

de secretaris,

de burgemeester,

G.H.S. Heemsker

T.J. Romeyn

2 JAARVERSLAG

2.1 DE FINANCIËLE POSITIE

Bij de uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente maken we onderscheid tussen positie op korte termijn; dat is het resultaat en de financiële positie op lange termijn; dit is de vermogenspositie.

1. Het resultaat

In de onderstaande tabel vindt u in één oogopslag het resultaat van baten en lasten in 2016, uitgesplitst naar gewone dienst en grondbedrijf.

Bedragen x € 1.000					
Resultaat	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016	Verschil EV -/- Werkelijk
Resultaat gewone dienst	1.418	73	-805	-91	714
Resultaat grondbedrijf	369	-300	-452	6.492	6.944
Saldo van baten en lasten	1.787	-227	-1.257	6.401	7.658
Mutatie reserves	719	71	1.247	1.120	-127
Gerealiseerd resultaat	2.506	-156	-10	7.521	7.531

Bij onderdeel 1a is conform het BBV een totaaloverzicht opgenomen van alle programma's met de werkelijke lasten en baten afgezet tegen zowel de primitieve begroting als de 'eindejaarsverwachting'.

Bij de toelichting 'afwijkingen eindejaarsverwachting', in onderdeel 1b is een verklaring afwijking resultaat opgenomen. Deze toelichting kent twee delen namelijk de verklaring van het 'saldo van baten en lasten vóór mutaties reserves' en een toelichting op de belangrijkste afwijkingen van de reserves.

1a Overzicht totale baten en lasten 2016 met primitieve begroting

Bedragen x € 1.000									
	Primitieve Begroting 2016			Eindejaarsverwachting 2016			Werkelijk 2016		
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1A Publiekszaken en dienstverlening	386	-981	-595	386	-1.006	-620	439	-1.076	-637
1B Bestuur – college	56	-1.547	-1.491	56	-1.836	-1.780	58	-1.878	-1.820
1C Gemeenteraad	0	-415	-415	0	-422	-422	0	-445	-445
1D Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	30.152	-666	29.486	30.563	-1.037	29.526	30.343	-1.106	29.237
2A Economische zaken	62	-207	-145	62	-193	-131	54	-196	-142
2B Infrastructuur	2.151	-4.713	-2.562	2.183	-5.112	-2.929	2.049	-5.062	-3.013
2C Milieu en duurzaamheid	101	-501	-400	105	-584	-479	247	-656	-409
2D Onderhoud en beheer openbare ruimte	2.890	-5.925	-3.035	2.890	-6.090	-3.200	3.059	-6.688	-3.629
2E Ruimtelijk ordening, volkshuisvesting en monumentenzorg	114	-1.163	-1.049	320	-1.380	-1.060	390	-1.395	-1.005
2F Bouw- en woningtoezicht	456	-801	-345	496	-861	-365	459	-887	-428
2G Ruimtelijke projecten	4.759	-5.059	-300	4.740	-5.192	-452	11.283	-4.791	6.492
3A Maatschappelijke ondersteuning	673	-6.077	-5.404	310	-4.912	-4.602	340	-3.793	-3.453
3B Jeugd	340	-6.853	-6.513	345	-6.743	-6.398	404	-6.729	-6.325
3C Publieke gezondheidszorg	0	-496	-496	0	-532	-532	0	-541	-541
3D Kunst en cultuur	1	-825	-824	1	-862	-861	15	-882	-867
3E Sport	367	-987	-620	372	-1.218	-846	391	-1.227	-836
3F Welzijnsaccommodaties	281	-658	-377	229	-826	-597	277	-725	-448
3G Sociale zaken	3.376	-6.835	-3.459	3.692	-7.563	-3.871	3.685	-7.393	-3.708
4 Integrale veiligheid	2	-1.634	-1.632	2	-1.640	-1.638	53	-1.675	-1.622
Subtotaal baten en lasten	46.167	-46.343	-176	46.752	-48.009	-1.257	53.546	-47.145	6.401
M-producten	14.168	-14.219	-51	14.697	-14.697	0	14.990	-14.990	0
Saldo van baten en lasten			-227			-1.257			6.401
Onttrekkingen reserves			253			1.629			1.502
Dotaties reserves			-182			-382			-382
Gerealiseerd saldo van baten en lasten			-156			-10			7.521

1b Toelichting afwijkingen eindejaarsverwachting versus werkelijkheid met betrekking tot alle programma's

De afwijkingen tussen de werkelijkheid 2016 en de eindejaarsverwachting 2016 hebben meerdere oorzaken. De grootste afwijkingen die door alle programma's heen lopen worden hieronder in een tabel weergegeven en daarna toegelicht.

Bedragen x € 1.000			
	Verschil werkelijk met eindejaarsverwachting 2016		
Programma	Baten	Lasten	Saldo
1A Publiekszaken en dienstverlening	53	-70	-17
1B Bestuur – college	2	-42	-40
1C Gemeenteraad	0	-23	-23
1D Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	-220	-69	-289
2A Economische zaken	-8	-3	-11
2B Infrastructuur	-134	50	-84
2C Milieu en duurzaamheid	142	-72	70
2D Onderhoud en beheer openbare ruimte	169	-598	-429
2E Ruimtelijk ordening, volkshuisvesting en monumentenzorg	70	-15	55
2F Bouw- en woningtoezicht	-37	-26	-63
2G Ruimtelijke projecten	6.543	401	6.944
3A Maatschappelijke ondersteuning	30	1.119	1.149
3B Jeugd	59	14	73
3C Publieke gezondheidszorg	0	-9	-9
3D Kunst en cultuur	14	-20	-6
3E Sport	19	-9	10
3F Welzijnsaccommodaties	48	101	149
3G Sociale zaken	-7	170	163
4 Integrale veiligheid	51	-35	16
M-producten	293	-293	0
Totaal	7.087	571	7.658
Afwijking saldo van baten en lasten voor mutatie reserves			7.658
Mutaties reserves	-127	0	-127
Afwijking saldo ten opzichte van eindejaarsverwachting			7.531

Verklaring afwijking resultaat vóór mutatie reserves € 7.658 duizend (V)

Het gerealiseerde resultaat van baten en lasten vóór mutatie reserves geeft een voordeel van € 7.658 duizend ten opzichte van de eindejaarsverwachting, dit wordt vooral verklaard door met name incidentele factoren. Hierna worden de programma's met een afwijking groter dan € 100 duizend toegelicht ("V" = voordelig en "N" = nadelig). In de programmaverantwoording vindt u per programma een meer gedetailleerde toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting.

1D Algemene dekkingsmiddelen € 289 duizend (N)

Programma 1D laat over het totaal een nadeel zien van € 289 duizend, hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere baten. De toegerekende rente laat een nadeel zien van € 180 duizend omdat besluitvorming voor de grondexploitatie Zandzoom naar 2017 is uitgesteld. Hierdoor is geen rentetoerekening aan Zandzoom mogelijk. In de begroting was wel rekening gehouden met de rentetoerekening. De OZB-opbrengsten vallen lager uit (€ 75 duizend). In de begroting was gerekend met minder vrijgestelde panden. Het gemeentefonds laat een voordeel zien van € 120 duizend, met name door de incidentele middelen voor verhoogde asielinstream (decembercirculaire). Verder is de stelpost 'onderuitputting' niet op dit programma gerealiseerd (€ 158 duizend, nadelig).

2D Onderhoud en beheer openbare ruimte € 429 duizend (N)

Belangrijkste reden van dit nadeel betreft de invoering van de nieuwe inzameltaak van kunststof (€ 188 duizend). Een groot deel van deze lasten betreffen eenmalige invoeringskosten. Daarnaast verwachten we nog een materiële bijdrage over 2016 van Nedvang over de inzameling van kunststof. De hoogte van deze bijdrage is nog niet bekend en zal in het begrotingsjaar 2017 worden verwerkt. Een extra toevoeging in de voorziening afvalstoffenheffing is noodzakelijk (€ 108 duizend) om de toekomstige onttrekkingen in de begroting 2017 te dekken. Verder is er sprake van hogere BTW-lasten (€ 112 duizend) op afval. Dit wordt met name veroorzaakt door hogere lasten op dit product, waardoor meer BTW wordt toegerekend.

3A en 3B, WMO en Jeugd € 1.149 duizend (V) en € 73 duizend (V)

Net als in het jaar 2015 is ook gedurende het jaar 2016 voor een belangrijk deel gewerkt met bevoorschotting. Voor de bepaling van de jaarlast bij de nieuwe taken in het Sociaal Domein, Wmo begeleiding en Jeugd is getracht om tijdig (voorlopige) afrekeningen voor 2016 op te stellen in nauwe samenwerking met de zorgaanbieders. Dit proces is nu (begin mei 2017) nog in volle gang. De bepaalde jaarlast, grotendeels gebaseerd op eigen inschattingen per contract per zorgaanbieder, laat bij de Wmo-begeleiding een grote positieve afwijking zien ten opzichte van het budget: een voordeel van ongeveer € 700 duizend. Het beschikbaar gestelde budget (op basis van de rijksvergoeding) in 2016 kon niet voor de tweede financiële rapportage bijgesteld worden naar het werkelijke gebruik van de voorzieningen. Belangrijkste oorzaak is dat zowel bij de gemeente als bij zorgaanbieders en Sociale verzekeringsbank het berichtenverkeer niet volledig is ingericht. Bij de Jeugd is, na het inschatten van de voorlopige eindafrekeningen, de afwijking ten opzichte van de oorspronkelijke begroting overigens kleiner en blijven we binnen het budget (€ 35 duizend). Ook voor de overige Wmo-taken zijn ten opzichte van de begroting minder voorzieningen afgenomen. Hulp bij het huishouden en woon- en vervoersvoorzieningen laten een voordeel van € 220 duizend zien. De door uw raad beschikbaar gestelde extra middelen van € 150 duizend hoefden niet ingezet te worden en vallen voor 2016 vrij in het rekeningresultaat.

De onderschrijving op deze 2 programma's van in totaal € 1.222 duizend wordt niet betrokken in de voorstellen voor resultaatbestemming. Tot nu toe is er geen beroep gedaan op de bij de jaarrekening 2015 ingestelde bestemmingreserve Sociaal Domein met een saldo van € 500K. De reserve was met name bedoeld om tegenvallende eindafrekeningen van zorgaanbieders en mogelijk beroep van BUC-gemeente op de vereveningsregeling jeugd op te kunnen vangen. We willen deze reserve voor 2017 wel in stand houden om mogelijke nadelen die net zijn omschreven voor 2016 op te kunnen vangen.

2G Projecten grondbedrijf € 6.944 duizend (V)

De actualisatie 2016 van de grondexploitaties is de belangrijkste oorzaak van het positieve resultaat op programma 2G Ruimtelijke projecten van € 6.944 duizend. De risicovoorziening is in de actualisatie voordelig bijgesteld voor € 6.115 duizend. De belangrijkste oorzaak hiervan betreft de aangepaste regelgeving BBV per 1 januari 2016 waardoor € 6.100 duizend van de voorziening vrijvalt. De afsluiting van de complexen Maalwater en Boekelermeer Kaptein hebben een positief effect op het resultaat van in totaal € 480 duizend. Verder is bij het grondbedrijf sprake van een voordeel omdat de begrote jaarlijkse toevoeging van € 300 duizend aan de verliesvoorziening niet noodzakelijk is. Door afwikkeling van de NIEGG-positie van Nieuw Varne is er sprake van een nadeel van € 83 duizend. De afwikkeling van de exploitatie-overeenkomst Amante levert een voordeel op van € 405 duizend. Hier tegenover staan meer lasten van € 322 duizend vanwege kosten voor met name exploitatieovereenkomsten, afgesloten complexen en voorbereiding en toelichting van informatieverzoeken.

3F Welzijnsaccommodaties € 149 duizend (V)

Dit voordeel wordt met name verklaard door lagere onderhoudskosten (€ 138 duizend).

3G Sociale Zaken € 163 duizend (V)

Bij de bijzondere bijstand is sprake van een voordeel van ongeveer € 88 duizend door enerzijds minder aanvragen (o.a. PC's) en anderzijds hogere aflossingen op verstrekte leningen. Verder is een voordelig effect door lagere besteding van het Participatiebudget (€ 66 duizend) en minder uitgaven aan bijstandsuitkeringen (€ 56 duizend)

Bij het WNK is er sprake van extra lasten van € 42 duizend door een herziene afrekening van het transitiebudget.

Alle programma's: Doorbelasting interne uren/apparaatskosten € 226 duizend (N)

Na afsluiting van de kostenplaatsen en de doorbelasting van de interne uren/apparaatskosten aan de programma's blijkt dat er in totaal aan alle programma's meer kosten worden doorbelast. Dit nadelig effect wordt in hoofdzaak veroorzaakt omdat bij het grondbedrijf minder interne uren ten laste van de grondexploitaties ten opzichte van de begroting zijn geschreven. Net als in voorgaande jaren leidt een lagere urenverantwoording op de grondexploitaties tot hogere doorbelastingen op de overige programma's.

Verklaring afwijking resultaat mutatie reserves € 127 duizend (N)

De mutaties in de reserves laten ten opzichte van de begroting een nadeel zien van € 127 duizend. Dit wordt veroorzaakt dat de begrote onttrekkingen lager zijn dan begroot. Het gaat hierbij met name om de reserves Wegen en Geluidswal Oost. Het opstellen van het verkeersplan loopt door tot in 2017 en hetzelfde geldt voor het onderzoek naar de geluidwal. In 2017 zullen naar verwachting de reserves alsnog worden belast met de uitgaven. Voor een meer gedetailleerde toelichting van de reserves wordt verwezen o.m. naar de toelichting bij de balans. Daar worden alle reserves afzonderlijk toegelicht.

2.2 DE VERMOGENSPOSITIE

De vermogenspositie van de gemeente valt te beoordelen aan de hand van de reserves. De reserves dienen om eventuele verliezen op te vangen. Daarnaast worden de reserves ingezet om (reeds gedane) investeringen mee te financieren. Hierdoor hoeft de gemeente minder vreemd vermogen (leningen) aan te trekken, wat een besparing op de rentelasten oplevert.

De reserves bestaan uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Een gedetailleerd overzicht van de reserves (en voorzieningen) met een toelichting daarop is opgenomen in de jaarrekening bij de toelichting op de balans.

Bedragen x € 1.000					
	Stand 31-12-2015	Mutatie	Stand 31-12-2016	Bestem- ming 2016	Stand 31-12-2016
Algemene reserves	9.079				
Rekening resultaat 2015		528			
Rekening resultaat 2016				129	
Totaal algemene reserves			9.607		9.736
Bestemmingreserves	5.363				
Resultaatbestemming 2015		1.920			
Rentetoerekening		182			
Toevoegingen 2016		200			
Onttrekkingen 2016		-1.502			
Reserve Bovenwijks				7.118	
Reserve Grote projecten				-29	
Reserve Vergunninghouders				303	
Totaal bestemmingreserves			6.163		13.555
Totaal reserves	14.442	1.328	15.770	7.521	23.291

3 PROGRAMMAVERANTWOORDING

3.1 HOOFDSTUK 1: BESTUUR EN DEMOCRATIE

In dit hoofdstuk leest u over de belangrijkste ontwikkelingen op bestuurlijk niveau en de relatie van de gemeente Heiloo met haar omgeving.

Op 24 juni 2015 hebben de raden van Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo toestemming verleend om met elkaar de Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie BUCH aan te gaan. Deze regeling vormt het juridisch fundament om te komen tot één kwalitatief hoogwaardige en robuuste ambtelijke organisatie. In 2016 staat de inrichting van de Werkorganisatie BUCH centraal. Daartoe is een projectorganisatie opgezet.

De opdracht uit het collegeprogramma 'Samen krachtig verder' is om de dienstverlening naar inwoners en ondernemers te optimaliseren. Eén van de manieren om dit te bereiken is door producten steeds meer te digitaliseren. Het zaakgericht werken is daar een goed voorbeeld van. Elk proces wat zaakgericht wordt ingevoerd, wordt eerst Lean gemaakt. Lean draait om het opsporen van verspillingen in het proces en de toegevoegde waarde voor de klant. Inmiddels zijn er 18 Lean-ambassadeurs BUCH-breed geschoold. Zij ondersteunen de proceseigenaren om de processen zo in te richten dat het de dienstverlening aan de klant ten goede komt. De eerste effecten zijn merkbaar. Doorlooptijden zijn verkort (aanvraag gehandicapten parkeerplaats, drank- en horecaverGUNningen, aanvragen ten behoeve van het sociaal domein), de administratieve last verminderd (proces begraven, proces subsidie aanvragen) etc.

Daarnaast is intern gestart met een digitaal zaaksysteem waardoor de stand van zaken rondom een bepaald project of onderwerp, de afspraken en de contactmomenten die in dat kader gemaakt zijn goed en gemakkelijk bijgehouden kunnen worden. Met deze continue verbetercultuur en de digitale professionaliseringslag wordt in 2016 bijgedragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening, het verlagen van de kosten en het verminderen van de kwetsbaarheid.

Verder betrekken we belanghebbenden ook in een zo vroeg mogelijk stadium bij onze projecten. Door samen te kijken naar problemen en oplossingsrichtingen worden kwalitatief goede en gewenste producten gemaakt. En als we bij initiatieven van derden een goede rol kunnen vervullen doen we dat.

1A PUBLIEKSZAKEN EN DIENSTVERLENING

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Verdere verbetering en digitalisering van de dienstverlening	In 2016 zijn er diverse metingen uitgevoerd, waaronder de nulmeting op waarstaatjegemeente.nl met een Burgerpeiling en een Ondernemerspeiling. De uitkomsten en aanbevelingen zijn verwerkt in een Programma Dienstverlening waar in 2017 mee zal worden gestart. Het Programma Dienstverlening gaat uit van high touch/high tech. Dus digitalisering waar kan, persoonlijk, op maat (thuis, op afspraak, etc) waar nodig. De begeleidingsgroep van de raden heeft daartoe een vijftal thema's benoemd die prominent naar voren komen in de rapportages: • 24/7-Bereikbaarheid en beschikbaarheid van de gemeentelijke dienstverlening; het bepalen van onze kwaliteitsnormen • Participatie/Samenspel; hoe betrekken de vier gemeenten (en de werkorganisatie BUCH) inwoners en ondernemers bij het maken van plannen en beleid; hoe faciliteren we initiatieven vanuit de inwoners en ondernemers • Beleidsarm; deregulering, hoe maken we als gemeenten minder beleid van achter het bureau en gaan we meer naar onze inwoners en ondernemers; • Ondernemers; hoe verbeteren we de relatie tussen ondernemers en de gemeente; • Houding en gedrag (onder andere Hostmanship, mediation, etc.); hoe kunnen we als professionele dienstverlenende organisatie onze inwoners en ondernemers aangenaam verrassen Het Programma Dienstverlening bevat onder andere acties op deze thema's die bijdragen aan onze ambitie om tot de beste dienstverlenende gemeenten van Nederland te behoren

Samenwerking binnen de regio onderzoeken

In 2016 is in BUCH-verband op verschillende gebieden onderzoek gedaan. Niet alleen om de fusie van het ambtelijk apparaat tot Werkorganisatie BUCH mogelijk te maken, maar er is ook gewerkt aan een verbeterde dienstverlening, een moderne I&A omgeving en een stroomlijning van financiële producten in de P&C cyclus.

Binnen de regio Alkmaar is gewerkt aan diverse projecten die samenhangen met het regiobeeld

1B BESTUUR – COLLEGE

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Inwoners worden met participatie en communicatie betrokken bij beleid	Inwoners zijn betrokken bij het opstellen van diverse beleidsstukken zoals bijvoorbeeld het verkeersplan. Er is in 2016 een referendumverordening gemaakt, waarbij inwoners het initiatief kunnen nemen om een referendum over een beleidsvoornemen te houden. Via sociale media (zoals Facebook, Twitter, website Heiloo) hebben inwoners input gegeven voor beleidsplannen.
Borging en/of verbetering van de kwaliteit op het inhoudelijke, bestuurlijke, positionele en organisatorische vlak door regionale samenwerking	Vooruitlopend op de ambtelijke fusie is in BUCH-verband op een aantal dossiers gezamenlijk opgetrokken. Dit heeft de overgang naar de werkorganisatie vergemakkelijkt en is er door kennisdeling gewerkt aan een verbetering van kwaliteit, een vermindering van de kosten en kwetsbaarheid. Door in Regio Alkmaar-verband samen te werken in onder meer het sociaal domein, het regiobeeld 2025 en overleggen met de portefeuillehouders, zijn er zowel kosten bespaard, is de kwaliteit van de stukken verbeterd en hebben we organisatorisch en bestuurlijk een betere positie gekregen (bijvoorbeeld in de onderhandelingen voor de zorginkoop).

1C GEMEENTERAAD

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Goede en efficiënte raadsondersteuning in aanloop naar de ambtelijke fusieorganisatie BUCH.	De griffiers hebben de werkwijzen afgestemd en geharmoniseerd, waar nodig in overleg met de raden, colleges en directie.
De raadsondersteuning wordt in een vroeg stadium meegenomen in de voorbereidingen van de ambtelijke fusieorganisatie, zodat de raden en de griffies hun werk zo goed mogelijk kunnen blijven doen en kunnen meeprofiteren van de voordelen van de samenwerking.	Er functioneren drie raads werkgroepen BUCH voor de P&C cyclus, accountant, sociaal domein, dienstverlening. Er is regulier overleg tussen de vier griffiers en directie en de toekomstige bestuursstaf, gericht op goede dienstverlening aan de raden. Formats (onder andere raadsvoorstellen) en werkwijzen zijn geharmoniseerd waar nodig.
Een gemeenschappelijke rekenkamerfunctie in BUCH-verband moet zorgen voor verhoging van de kwaliteit van de onderzoeken en verhoging van efficiency in werkwijze en onderzoeksonderwerpen.	De gemeenschappelijke rekenkamercommissie BUCH is opgericht door de raden, de vacatures gevuld en de commissie functioneert nu. Een klankbordgroep uit de vier raden en de griffies begeleiden het proces.
Daarnaast moet de regionale aanpak leiden tot verhoging van de professionaliteit van de leden en meer grip voor de raad op de onderwerpen die worden opgepakt.	In BUCH-verband afstemming over deregulering, terugdringen van regels, grote thema's in sociaal domein, omgevingswet, P&C cyclus en dienstverlening.

1D ALGEMENE UITGAVEN EN DEKKINGSMIDDELEN

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De invoering van de vennootschapsbelastingplicht (VPB) in 2016 is afgerond en de financiële administratie is hierop ingericht.	Er is een inventarisatie uitgevoerd om vast te stellen in hoeverre onze gemeentelijke taken vallen onder de VPB. Uit de inventarisatie is gebleken dat alleen het grondbedrijf qua aard van de activiteiten mogelijk onder de VPB kan vallen. Op basis van een uitgevoerde QuickScan voor het grondbedrijf blijkt dat er voor 2016 geen sprake is van een VPB plicht. In 2017 wordt onderzocht of het raadzaam is om in verband met de verder aantrekkende vastgoedmarkt toch aangifte over 2016 te doen. In afstemming met de BUC gemeenten is voor alle 4 gemeenten uitstel voor aangifte over 2016 aangevraagd. Immers als in toekomstige jaren wel een voordelig resultaat zou blijken dan kunnen verliezen van eerdere jaren worden verrekend.

Portefeuillehouder: T.J. Romeyn

Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

Wat betreft de dienstverlening gaan we uit van persoonlijk contact waar nodig en digitalisering waar mogelijk. We organiseren ons in de wijken en gaan naar de mensen toe. We starten in BUCH-verband een project Thuisbezorgen reisdocumenten.

Er komt een centraal servicecentrum waar alle klantcontactkanalen (de baliesuitgezonderd) worden afgehandeld (telefoon, post, mail, sociale media, videocalling, etc.);

Op alle vakgebieden (sociaal domein, omgevingswet, vergunningen/handhaving en toezicht) is houding en gedrag een belangrijk thema waar veel aandacht aan besteed wordt.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

We streven naar een 'wow' gevoel bij onze inwoners en ondernemers. Wij leveren producten en diensten die de verwachting overstijgt. De inwoners en ondernemers worden gefaciliteerd om zelf initiatieven te ontplooiën. We betrekken inwoners en ondernemers bij het opstellen van beleid, bij gebiedsontwikkeling etc.

Aantallen KCC	2013		2014		2015		2016	
	#	%	#	%	#	%	#	%
Aanbod telefoongesprekken in #	34.943	-	34.766	-	38.587	-	40.036	-
Aangenomen gesprekken	31.499	90,14	31.630	90,98	34.225	88,70	35.478	88,60
Geregistreerde gesprekken (>90%)	30.455	96,69	30.692	97,03	32.030	93,59	32.324	91,00
Bereikbaarheid	-	98,00	-	96,00	-	95,50	-	93,00
Servicelevel	-	90,00	-	90,00	-	85,80	-	86,00
Gesprekstijd gemiddeld in seconde (<180 seconde)	89	-	84	-	87	-	77	-
Aannametijd gemiddeld in seconde (<20 seconde)	16	-	17	-	23	-	18	-

Aantallen burgerzaken	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal aangevraagde reisdocumenten	5.031	4.885	5.267	4.135	4.257	4.585	5.204
Aantal aangevraagde rijbewijzen	2.648	2.650	1.822	1.565	1.829	1.599	1.763
Aantal naturalisaties	16	19	28	14	18	24	20
Aantal huwelijken/partnerschap pen	63/11	63/11	44/11	61/15	62/14	49/21	50/25

Het hoge aantal aangevraagde reisdocumenten is te verklaren vanwege het feit dat vijf jaar geleden de bijschrijving van kinderen in het paspoort van de ouder is afgeschaft. Deze lichte toename heeft in 2016 weer een reisdocument aangevraagd.

Portefeuillehouder: T.J. Romeyn / M.R. Opdam

Sectordirecteur: G.H.S. Heemskerk

ONTWIKKELINGEN:

In 2016 stond de inrichting van de Werkorganisatie BUCH centraal. Hoewel het hier ging om een ambtelijke fusie heeft dit ook bestuurlijk gezien de nodige aandacht gehad. Het bestuur in oprichting, waaraan namens Heiloo portefeuillehouder Rob Opdam en burgemeester Hans Romeyn deelnamen, heeft frequent vergaderd over de inrichting van de nieuwe werkorganisatie. Dit was ter voorbereiding van besluiten die aan het college werden voorgelegd en aan de raad. Het ging daarbij bijvoorbeeld over de formatie binnen de werkorganisatie en aanvullende financiën die nodig waren voor een goede digitalisering en automatisering in de werkorganisatie. Ook de raadsleden hebben deelgenomen aan diverse bijeenkomsten voor BUCH-onderwerpen zoals een dienstverlening en informatisering en automatisering.

In regionaal verband is verder samengewerkt met de bestuurders van de regio Alkmaar aan het regiobeeld 2025. De projecten van de regio Alkmaar geven invulling aan dit beeld. Om inzichtelijk te krijgen wat de daadwerkelijke verandering is, zijn er in 2016 nuldata verzameld en aan de monitor toegevoegd: dit maakt duidelijk wat de status van de indicator was in het jaar waarin is gestart met monitoren (bijvoorbeeld: het percentage% vroegtijdige schoolverlaters en het percentage huizen dat duurzame energie gebruikt). Op basis van deze monitor kunnen projecten worden bijgestuurd.

Op 4 juli is er in de raad geconcludeerd dat het college halverwege de termijn op schema ligt om het collegeprogramma stapsgewijs te realiseren. De raad heeft per motie het college verzocht om een aantal aanvullende initiatieven uit te werken. Het gaat onder meer over het verbeteren van de veiligheid in het Stationsgebied en verbeterde voorzieningen voor fietsparkeren aldaar, een plan van aanpak om met een zogenaamd 'Verlichte Stegen beleid' de huidige inbraakgevoeligheid terug te dringen en er is gevraagd om aandacht te geven aan de zogenaamde 'Holle Kiezen' Het college is hiermee na de zomer aan de slag gegaan.

Voorzitter: T.J. Romeyn

Griffier: G.A. Beekma

ONTWIKKELINGEN:

In 2016 heeft de raad, ondersteund door de griffie en de ambtelijke organisatie, naast de reguliere en wettelijke taken in 2016 specifiek aandacht geschonken aan de volgende thema's:

- Goede en efficiënte raadsondersteuning bij de ambtelijke werkorganisatie BUCH
- Een zichtbare, herkenbare gemeenteraad van Heiloo binnen de BUCH

Verder heeft de raad van Heiloo zelf het initiatief genomen en voorstellen voorbereid voor besluitvorming in 2016:

- De instelling van een regionale Rekenkamercommissie BUCH
- De gezamenlijke aanbesteding van de accountant BUCH
- De harmonisatie van de P&C-cyclus van de BUCH-gemeenten in 2016
- De griffie heeft daarnaast in BUCH-verband de voorbereiding van de harmonisatie van werkwijzen, formats en instrumenten door de griffies BUCH ter hand genomen, zodat de raden kwalitatief goed ondersteund blijven en de werkorganisatie BUCH efficiënt kan werken.

1D ALGEMENE UITGAVEN EN DEKKINGSMIDDELEN

Portefeuillehouder: A.N. Dellelijn

Sectordirecteur: G.H.S. Heemskerk

ONTWIKKELINGEN:

De grootste inkomstenbron van de gemeente is de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds. Op de hoogte hiervan heeft de gemeente geen invloed. Het Rijk stelt de uitkering jaarlijks vast aan de hand van verschillende factoren en in de loop van het jaar vinden er regelmatig aanpassingen plaats. Hierbij wordt het uitgangspunt 'samen de trap op, samen de trap af' gehanteerd. Dat wil zeggen: meer uitgaven door het Rijk leiden tot een hogere uitkering uit het gemeentefonds en vice versa. Daarnaast is in 2016 het verdeelmodel van het gemeentefonds aangepast, het zogenaamd 'groot onderhoud'. Dit heeft geleid tot herverdelingseffecten tussen gemeenten en tijdelijke compensatie van nadeelgemeenten. Uiteindelijk hebben deze mutaties voor Heiloo geleid tot een hogere uitkering over 2016 dan berekend in de primitieve begroting.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016	Verschil Werkelijk- EV 2016
1A	Publiekszaken en dienstverlening					
	Lasten	-1.083	-981	-1.006	-1.076	-70
	Baten	405	386	386	439	53
	Totaal	-678	-595	-620	-637	-17
1B	Bestuur – College					
	Lasten	-1.615	-1.547	-1.836	-1.878	-42
	Baten	77	56	56	58	2
	Totaal	-1.538	-1.491	-1.780	-1.820	-40
1C	Gemeenteraad					
	Lasten	-431	-415	-422	-445	-23
	Baten	0	0	0	0	0
	Totaal	-431	-415	-422	-445	-23
1D	Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen					
	Lasten	-1.251	-666	-1.037	-1.106	-69
	Baten	31.630	30.152	30.563	30.343	-220
	Totaal	30.379	29.486	29.526	29.237	-289
	Totaal Hoofdstuk 1 Bestuur en Democratie					
	Lasten	-4.380	-3.609	-4.301	-4.505	-204
	Baten	32.112	30.594	31.005	30.840	-165
	Saldo Hoofdstuk 1	27.732	26.985	26.704	26.335	-369

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN IN 2016:

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 1B		
BUCH Samenwerking		488
Programma 1D		
Doorbetaalde incidentele salarissen		307
Frictiekosten en -baten	131	77
Reservering vakantiegeld		295
Afwaardering activa, telefooncentrale 2009		49

VERKLARING AFWIJKINGEN

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 1A		
Extra opbrengsten door meer aanvragen reisdocumenten (vervanging na 5 jaar)	73	
Minder overige legesinkomsten	-20	
Lagere kosten voor het referendum (drukwerk, tellers)		10
Geen afdrachten voor huwelijken in Witte Kerk		7
Extra aantal reisdocumenten (vervanging na 5 jaar)		-58
Meer kosten voor rijbewijzen		-9
Personeelslasten en doorbelasting		-20
Totaal	53	-70
Saldo		-17

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 1B		
Mutatie wachtgeldvoorziening bestuur	2	
BUCH samenwerking, afrekening iets hoger dan begroot		-11
Kosten regionale samenwerking		-14
Personeelslasten en doorbelasting		-17
Totaal	2	-42
Saldo		-40

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 1C		
Vergoedingen gemeenteraad		9
Accountantswerkzaamheden over 2015 die in 2016 zijn uitgevoerd		-20
Vergaderkosten raad en commissies		-12
Totaal	0	-23
Saldo		-23

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 1D		
Algemene uitkering	120	
Algemene uitkering vorige boekjaren	7	
Opbrengsten OZB: meer vrijgestelde objecten dan begroot	-75	
Opbrengsten toeristenbelasting	-9	
Financieringssaldo: geen rentetoerekening Zandzoom, de begroting was uitgegaan van een bouwgrond in exploitatie	-179	
Niet gerealiseerde stelposten (onderuitputting)	-158	
Kwijtschelding gemeentelijke heffingen, gedekt door voorzieningen	26	-26
Opbrengsten detachering bovenformatief personeel	53	
Salarissen bovenformatief personeel		-61
Reservering IKB (vakantiegeld 2016)		55
Afboeking activa: telefooncentrale		-49
Kosten uitvoering WOZ		6
Bestuurlijke boete		12
Overige incidentele baten en lasten	-5	-6
Totaal	-220	-69
Saldo		-289

3.2 HOOFDSTUK 2: RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN BEHEER

ALGEMEEN

In Heiloo is ruimte. Ruimte om te wonen, ruimte om te recreëren en ruimte voor initiatieven. Deze ruimte moet beheerd en onderhouden worden.

Heiloo heeft een aantrekkelijk woonklimaat met een hoog voorzieningenniveau en is goed bereikbaar. De metropool Regio Amsterdam en de regio Alkmaar bieden goed bereikbare werkgelegenheid.

Het beheren van de openbare ruimte is een continue proces. Ieder jaar weer voeren we verbeteringen door om de kwaliteit van groen, water, wegen en sportvelden op het gewenste niveau te houden. De inwoners zijn voor het beheer van de openbare ruimte een belangrijke schakel in het verbeteren van de omgeving, en het oplossen van problemen en ongewenste situaties.

De gemeente Heiloo voert al jaren een actief milieubeleid op thema's als bodem, water, lucht, geluid en klimaat. In de loop van deze jaren is landelijk en lokaal de aandacht voor milieu verbreed naar een breder concept van duurzaamheid.

De ruimtelijke projecten zorgen voor het verwezenlijken van het ruimtelijk en economisch beleid van de gemeente. De bijbehorende grondexploitaties en exploitatieplannen zorgen ervoor dat de gemeente hier financiële middelen voor genereert. De projecten geven letterlijk invulling aan de doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, cultuurhistorie, wonen, werken en welzijn.

2A ECONOMISCHE ZAKEN

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het versterken van het vestigingsklimaat voor het MKB waarvan de bedrijventerreinen een onderdeel zijn. Behoud van werkgelegenheid.	Actieve acquisitie voor het binnenhalen van nieuwe bedrijven. In het opgeleverde bedrijfsverzamelgebouw zitten nu negen ondernemers. Het pand van Motaal is verkocht aan Solgar Vitamines. Er is een convenant gesloten in Regio Alkmaar om de kwaliteit van de bedrijventerreinen te verbeteren en aantrekkelijker te maken voor bestaande en nieuwe ondernemingen. Hierin is aangegeven dat de komst van de Aansluiting A9 een positief effect heeft voor de Boekelermeer Heiloo.
Een verbinding maken tussen cultuurhistorie, toerisme en recreatie ter ondersteuning van ondernemers en winkeliers.	De evenementenkalender is actueler en gevulder. Er is een samenwerking in BUCH-verband met Watgaanwedo.nl. Er is een regiokaart Holland boven Amsterdam gerealiseerd, met de parels van de regio Alkmaar. Er is een Toeristisch Overstappunt (TOP) bij het Maalwater.
Het bij elkaar brengen van onderwijs en bedrijfsleven.	Hier is vol op ingezet door het Ontwikkelingsbedrijf NHN in samenwerking met het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid (RPA).

2B INFRASTRUCTUUR

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Onderhoud en inspectie van riolering	Het huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP) planperiode 2012-2016 loopt in 2016 af. Diverse ontwikkelingen gaven aanleiding voor voortzetting van het huidige GRP-beleid en een actualisatie van de kostendekkingsberekening. In december is de oplegnotitie, voor de periode 2017 en 2018, met bijbehorend kostendekkingsplan vastgesteld door de raad.

In de omgeving De Driest al, Het Vierkant en Trompenburg is sprake van overlast als gevolg van hoge grondwaterstanden. Om deze grondwaterproblematiek op te lossen is het noodzakelijk om een drainagesysteem in het gebied aan te leggen. De slechte staat van de wegverharding en de verwachte minimale restlevensduur van de riolering maken tezamen met de grondwaterproblematiek dat een integrale aanpak binnen dit project vereist is. In 2016 zijn deze werkzaamheden grotendeels voorbereid. Daarnaast heeft een uitgebreide participatie met buurtbewoners plaatsgevonden. De werkzaamheden gaan naar verwachting medio juni 2017 in uitvoering.

Om meer inzicht te verkrijgen in het werkelijk functioneren van het rioolstelsel in Heiloo wordt er op diverse locaties in het stelsel gemeten.

Aan de hand van meetdata is het rioolmodel gevalideerd en zijn berekeningen gemaakt van het functioneren bij verschillende neerslaggebeurtenissen. Een en ander is vastgelegd in het basisrioleringsplan. De belangrijkste conclusie is dat Heiloo beschikt over een robuust rioolstelsel. Er zijn dan ook geen grootschalige aanpassingen vereist.

Om meer inzicht te krijgen in de kwaliteitstoestand van het rioolstelsel is circa 14 km gereinigd en geïnspecteerd.

De exacte ligging van de beekriolering langs de Kennemerstraatweg was onvoldoende bekend. Aan de hand van een veldinventarisatie is de ligging vastgesteld. De data is verwerkt in het beheerpakket van de gemeente.

In de omgeving van het Wielemakersland is sprake van overlast als gevolg van hoge grondwaterstanden. Om deze grondwaterproblematiek op te lossen is het noodzakelijk het huidige drainagesysteem te vervangen. De werkzaamheden zijn voorbereid en worden naar verwachting begin 2017 uitgevoerd.

Veilige verkeersafwikkeling

Heiloo beschikt over een uitgebreid peilbuizenmeetnet. Dit om inzicht te verkrijgen in de hoogte en fluctuaties van de grondwaterstand. Door middel van het uitlezen van dataloggers en het verrichten van handmetingen wordt data hiervan verzameld.

In samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier zijn een set klimaatkaarten ontwikkeld. Deze kaarten zijn een prima basis voor een eerste klimaatscan van Heiloo. Het zijn kaarten die zowel de techneut, als de ruimtelijke ordenaar en beheerder helpen om inzicht te krijgen over de mogelijke gevolgen van klimaatverandering.

In 2016 is een start gemaakt met de actualisatie van het verkeersbeleid in Heiloo. Na een zorgvuldig participatieproces waarin iedereen meedenkt over een bereikbaar, verkeersveilig en leefbaar Heiloo leggen wij in oktober 2017 een geactualiseerd en maatschappelijk breed gedragen plan ter besluitvorming aan de gemeenteraad voor.

De deklaag (bovenste laag van verharding) van de Ringweg/De Dors vertoonde ernstige schades. Daarnaast waren de fietsstroken voorzien van een coating, die met name bij neerslag en vorst snel glad worden. Met een groot onderhoudsmaatregel is de deklaag vervangen. Door het verbreden van de fietsstroken wordt meer ruimte geboden voor fietsers.

Heiloo West is de wijk met de grootste hoeveelheid achterstallig onderhoud op het gebied van elementverhardingen. Door middel van onderhoudsmaatregelen is een deel van deze achterstand weggewerkt.

De Kanaalweg is in 2016 ingericht volgens de principes van duurzaam veilig en is voorbereid op de toekomstige aansluiting op de A9. Tevens is de kruising met de Middenweg en de Boekelermeerweg verkeersveilig en toekomstbestendig ingericht. De fietspaden langs de Kanaalweg zijn omgevormd naar comfortabele, veilige en duurzame fietsvoorzieningen.

Verduurzaming water infrastructuur

De Westerweg tussen Schuine Hondsboschelaan en Belieslaan is in 2016 ingericht volgens de principes van duurzaam veilig en het ontwerp is tot stand gekomen met een intensief participatietraject. Het werk wordt begin 2017 opgeleverd.

De kruising Kennemerstraatweg met de Stationsweg/Kanaalweg vertoonde op een aantal plekken schades die conform het onderhoudscontract hersteld moeten worden. Door in te zetten op een groot onderhoudsmaatregel (deklaagvervanging) is voorkomen dat op korte termijn weer onderhoud met bijkomende overlast noodzakelijk is.

De Zeeweg (tussen de Ewisweg/Ringweg en de Westerweg) vertoonde ernstige spoorvorming. Met een kleine onderhoudsmaatregel is weer een veilige situatie gecreëerd.

Voor de spoorwegonderdoorgang Vennewatersweg zijn de laatste voorbereidende onderzoeken afgerond en de planning is om begin 2017 tot een sluitende business case te komen.

In totaal is in 2016 ongeveer 650 meter natuurvriendelijke oevers aangelegd. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier subsidieert deze werkzaamheden gedeeltelijk.

Conform de nota 'Vervanging beschoeiingen 2015-2030' is in 2016 een gedeelte 370 meter (5%) van het totaal vervangen.

Energie besparen met openbare verlichting

Daar waar we renoveren of nieuwe masten erbij plaatsen, passen we ledverlichting en dimmers toe. Door conventionele verlichting te vervangen door LED vermindert het stroomverbruik per lichtmast ongeveer 30-40% afhankelijk van het eerder gebruikte type lamp.

Mate van lichthinder onderzoeken en plan maken dit zo nodig te verminderen

In 2016 is dit niet opgepakt. Lichthinder is een onderwerp dat landelijk steeds nadrukkelijker op de agenda komt. Mogelijk is dit een beleidsonderwerp waar BUCH-breed meer aandacht aan kan worden gegeven, in de vorm van een onderzoek en daar aan gekoppeld een maatregelenplan.

Onderhoud openbare verlichting op BUCH proberen aan te sluiten

In BUCH-verband is onderzocht wat de mogelijkheden zijn om gezamenlijk een bestek op de markt zetten. In 2017 zal dit verder worden uitgewerkt.

Het meerjarenuitvoeringsplan voor de openbare verlichting is een leidraad welke masten, armaturen en lampen er vervangen moeten worden. Per jaar wordt er een groot deel als één werk aanbesteed. Afhangende van het bedrag van aanbesteding kan er extra werk van de lijst worden gedaan. Dit is de afgelopen jaren gebeurd waardoor de kwaliteit van de verlichting in Heiloo verbetert.

2C MILIEU EN DUURZAAMHEID

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Leefbaarheid en duurzaamheid dicht bij elkaar te brengen door bedrijven, instellingen en inwoners te betrekken en te stimuleren om meer bewust en duurzaam met de leefomgeving om te gaan.	In nauwe samenwerking met de lokale duurzaamheidsorganisaties Duurzaam Heiloo en Heiloo Energie: • Organiseren van een duurzame huizenroute inclusief een duurzaam-bouwen-markt; • Beschikbaar stellen van gemeentelijke daken voor de energie coöperatie Cohesie; • Verder het continueren van de subsidieregelingen voor het verduurzamen van bestaande woningen en energie neutrale nieuwbouw.
Invulling geven aan het regionale actieplan voor duurzame energie	De eerste tranche uitgevoerd voor de wijkgerichte aanpak woningverduurzaming en de tweede in gang gezet. In regioverband (en los daarvan ook lokaal) een inventarisatie verricht naar locaties voor zonneweiden. Het uitbreiden van het netwerk laadpalen. Het voorbereiden van het lidmaatschap voor Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA).

2D ONDERHOUD EN BEHEER OPENBARE RUIMTE

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Besparing op groenbeheer realiseren	De aanpassingen voor de versobering in het groenbeheer zijn dit jaar afgerond. Hiermee is de bezuiniging op het gebied van groenbeheer over de jaren 2012 tot en met 2014 in geheel in de werkwijze doorgevoerd.
Duurzame afvalinzameling en –verwerking	De proef met inzameling van plastic is geslaagd en sinds 1 februari 2016 wordt plastic (zelfs in combinatie met metalen en drankkartons, genaamd PMD) in heel Heiloo aan-huis ingezameld. Er is 238 ton aan huis ingezameld, wat niet verbrand hoeft te worden.
De inwoners betrekken bij groenonderhoud	De in 2012 ingezette “groenadoptie” is afgelopen jaar geëvalueerd. Alle projecten lopen naar behoren. Een tweetal vroeg om nadere ondersteuning. Afgelopen jaar zijn 3 extra “groenadoptie” projecten opgestart. Inmiddels zijn 33 projecten actief.

2E RUIMTELIJKE ORDENING, VOLKSHUISVESTING EN MONUMENTENZORG

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Kwantitatief en kwalitatief voorzien in de woningbehoefte van de verschillende doelgroepen. Heiloo wil een kwalitatief hoog leef- en werkklimaat creëren voor de inwoners en werknemers. Binnen het kader van de gemeentelijke ruimtelijke ordening, zoals structuurvisies en bestemmingsplannen, wegen we af welke functies waar zijn gewenst. Heiloo wil zoveel mogelijk vast houden aan haar cultuurhistorische kwaliteiten (historische bebouwing, historisch landschap en archeologie) en deze verder uitdragen.	Er zijn nieuwe prestatieafspraken met Kennemer Wonen en Woonzorg Nederland gemaakt. Vanuit de BUCH neemt de implementatiemanager Omgevingswet de invoering en inbedding van deze nieuwe wet binnen de organisatie ter hand. Op 3 oktober 2016 heeft de raad kennis genomen van de Nota van Uitgangspunten Zandzoom. Het voorontwerp bestemmingsplan Zandzoom heeft van 20 oktober tot en met 30 november 2016 ter inzage gelegen. Het voorontwerp bestemmingsplan A9 heeft van 2 juni tot en met 13 juli 2016 ter inzage gelegen. Het bestemmingsplan met bijbehorend exploitatieplan De Lus (voor Industrierrein Oosterzij) zijn op 12 december 2016 door de raad vastgesteld. Via diverse uitwerkingen en media is informatie en voorlichting verstrekt over cultuurhistorie en archeologie in Heiloo.

2F BOUW- EN WONINGTOEZICHT

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Ruimtelijke kwaliteit van Heiloo op peil houden	Door het actief informeren van bewoners en bedrijven over vergunningvrij bouwen, geldende bestemmingsplannen en welstandsnota Heiloo wordt de ruimtelijke kwaliteit inzichtelijk gemaakt. In lijn met deze informatie volgt het behandelen van aanvragen voor omgevingsvergunning en toezicht op het bestaande gebruik van de bebouwde omgeving. Hierdoor ontstaat een ketenverantwoordelijkheid voor ruimtelijke kwaliteit. Met het vaststellen van het actueel uitvoeringsprogramma VTH 2015 en 2016 (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving van de wet algemene bepalingen omgevingsrecht) hebben we een goed instrument in handen om de ruimtelijke kwaliteit te bewaken.
Veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid in en van bouwwerken op peil houden	Eigenaren van gebouwen met lekkende gasleidingen zijn aangeschreven om hier actie op te ondernemen. Daarnaast is het aantal controlemomenten geïntensiveerd bij nieuwbouw betreffende energiezuinigheid. Vaker wordt van vergunninghouders een bouwveiligheidsplan geëist.

2G RUIMTELIJKE PROJECTEN

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het realiseren van woningbouw en het ontwikkelen van bedrijventerrein inclusief alle bijbehorende voorzieningen	• In Zuiderloo zijn over de uitwerking van deelplan 2 besluiten genomen na bespreking in de commissie OR. • Ten aanzien van het water in Zuiderloo is een waterstructuurplan vastgesteld en heeft er een robuustheidsslag plaatsgevonden. • Er is gestart met de voorbereiding van de ontwikkeling van enkele gemeentelijke gronden in Zuiderloo, die buiten de overeenkomsten met BPD en Timpaan vallen. • Er zijn omgevingsvergunningen verstrekt en er zijn UWP's (uitwerkingsplannen) in procedure genomen. • Voor Zandzoom is de Nota van Uitgangspunten opgesteld en geldt als onderlegger voor het nieuwe bestemmingsplan. • Het voorontwerp bestemmingsplan Zandzoom heeft ter inzage gelegen. • Voor potentiële particuliere initiatiefnemers is een informatieavond gehouden en worden gesprekken gevoerd. • Ter plaatse van de Boekelermeer is de Middenweg gerealiseerd en daarmee is de bereikbaarheid van het bedrijventerrein verbeterd. • Ten aanzien van de aansluiting A9 heeft in 2016 een contra-expertise plaatsgevonden en op basis daarvan is de aansluiting van de Kapellaan opgenomen in het ontwerp. Verder zijn stappen gezet in de kavelruil en worden momenteel de nadere condities uitgewerkt.

Portefeuillehouder: A.N. Dellelijn

Sectordirecteur: J.J. van den Berg

ONTWIKKELINGEN:

Door aantrekking van de economie krijgen ondernemers meer oog voor de mogelijkheden die de Boekelermeer biedt. Intensief inzetten op contacten met de ondernemers, weten wat er leeft, waardoor de gemeente ze beter kan faciliteren en oplossingen kan bieden voor de problemen die door de ondernemers worden ervaren. Inzet op de dorpskern van Heiloo in combinatie met de nieuwe omgevingswet.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

De maatschappelijke effecten zijn: behoud van werkgelegenheid en het versterken van het vestigingsklimaat.

Rapport MKB-vriendelijkste gemeente 2015-2016:

Op de ranglijst van dit rapport is Heiloo als vierde gemeente geëindigd van de provincie Noord-Holland en op een 32e plek van heel Nederland. In 2014 stond de gemeente Heiloo nog op een 22e plaats op de provinciale ranglijst.

Indicatoren	2013	2014	2015	2016
Aantal arbeidsplaatsen (Bron: LISA 6.550 in 2012)	6.470	6.660	6.550	6.620
Aantal vestigingen (Bron: LISA 1.850 in 2012)	1.830	1.840	1.830	1.870
Leegstand (zowel op bedrijventerreinen als winkelcentra)	< 5%	< 5%	< 5%	< 5%

Indicatoren voor de bedrijvigheid in Heiloo zijn: het aantal arbeidsplaatsen (onder arbeidsplaatsen wordt verstaan: partimers, fulltimers en uitzendkrachten), het aantal vestigingen en de hoogte van de leegstand.

Portefeuillehouder: M.R. Opdam
Sectordirecteur: J.J. van den Berg

ONTWIKKELINGEN:

Wegen, paden en parkeerplaatsen

In het najaar van 2015 heeft een nieuwe globale visuele inspectie plaatsgevonden. De resultaten van deze inspectie zijn gebruikt om tussentijds de balans op te maken. Belangrijke conclusie is dat we zien dat ondanks onze inspanningen het areaal elementverhardingen terugloopt in kwaliteit. Om verdere achteruitgang van ons areaal te voorkomen en de doelstelling vanuit het Beleidsplan Wegbeheer te behalen is bij de begrotingsbehandeling een extra financiële impuls gegeven. De komende jaren wordt onze strategie hier dan ook enigszins op aangepast. We gaan voor de elementverhardingen heel gericht de voor het kwaliteitsniveau bepalende schadebeelden aanpakken. Hierbij zetten we met name in op voet- en fietspaden, dit in verband met de kwetsbaarheid van de gebruikers hiervan. Daarnaast wordt u in 2017 nader geïnformeerd over de mogelijkheden om boomwortelopdruk bij asfaltfietspaden op een doelmatige wijze te beperken, en hiermee de veiligheid en het comfort voor de fietser te vergroten. In 2015 en 2016 is de woningbouw in de ontwikkellocaties goed op gang gekomen en neemt het wegenareaal hierdoor toe. Dit heeft op termijn financiële gevolgen voor de exploitatiebudgetten. In 2017 zullen de gevolgen hiervan worden verwerkt in het meerjarenbeleidsplan Wegbeheer.

Verkeer

Door de extra woningbouw, toename van mobiliteit en werkgelegenheid zien wij groei van het verkeer op het wegennet van Heiloo. Met de komst van het programma hoogfrequent spoor zien wij ook groei op het spoor. Uiterlijk in 2028 rijden er 20 treinen per uur door Heiloo. Om de bereikbaar-, leefbaar- en verkeersveiligheid te waarborgen dienen maatregelen getroffen te worden. In 2016 heeft de raad besloten om de barrièrewerking van het spoor op de Vennewatersweg op te heffen door het realiseren van een spoorwegonderdoorgang mits voldaan wordt aan de meegegeven financiële restricties. Daarnaast is in 2016 een start gemaakt met de actualisatie van het verkeersplan Heiloo om de leefbaarheid, verkeersveiligheid en de bereikbaarheid te waarborgen. De planning is dat in oktober 2017 het geactualiseerde verkeersplan wordt vastgesteld en worden verdere voorbereidingen rondom de aansluiting A9 en de spoorwegonderdoorgang getroffen.

Riolering

We krijgen steeds vaker te maken met intensievere en langere periodes van neerslag. Afgelopen jaar is in beeld gebracht hoe robuust het rioolstelsel in Heiloo is. Daarnaast is in samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier een serie klimaatkaarten gerealiseerd. Doelstelling voor de komende jaren is riool-, oppervlaktewater- en grondwatermodellen te koppelen met de klimaatkaarten. Door daarnaast gegevens over kwetsbare objecten en vloerpeilen van woningen en bedrijven toe te voegen worden de kaarten nog slimmer gemaakt. Op deze wijze wordt meer en nauwkeuriger inzicht verkregen in knelpunten en kansen.

Openbare verlichting

De nadruk ligt steeds meer op het besparen van energie. Er is een zware opgave vanuit het Energieakkoord om 50% energie te besparen in 2030. Er wordt op grote schaal ledlicht toegepast en er wordt onderzocht of er mogelijkheden zijn om met minder licht toe te kunnen. Er wordt in kaart gebracht wat het gaat kosten om van combinet over te stappen op eigen Openbare Verlichting (OV) net. Hierdoor kunnen we efficiënter omgaan met het beheer en hoeft er minder 'vastrecht' betaald te worden aan netbeheer.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren

Verkeer

Indicatoren	2015		2016		Streefcijfer 2017
	Werkdag intensiteit (l)	I/C (%)	Werkdag intensiteit (l)	I/C (%)	I/C (%)
Kennemerstraatweg (C=25000)	12.843	51	14.478	58	< 90
Het Malevoort (C=8000)	3.620	45	3.756	47	< 90

Op de Kennemerstraatweg is een toename van de verkeerintensiteit te zien. De toename is te wijten aan de afsluiting van de Kanaalweg gedurende een half jaar in 2016.

Jaar	Slachtoffer ongevallen	Ernstige onge-vallen	Dodelijke ongevallen	Ziekenhuis ongevallen	Overige gewonden ongevallen	Schade onge-vallen	Totaal aantal ongevallen
2013	5	5	1	4	0	18	23 (5+18)
2014	3	1	0	1	2	15	18 (3+15)
2015	17	10	0	10	7	30	47 (17+30)
2016	niet bekend	niet bekend	niet bekend	niet bekend	niet bekend	niet bekend	niet bekend

Het aantal verkeersslachtoffers in Heiloo is de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven. Alleen in 2015 zien we een toename van het aantal ongevallen in Heiloo. Daarbij springt niet één specifieke locatie eruit. Ongevallen vinden vooral plaats langs de doorgaande 50km/uur-wegen.

Landelijk gezien is het aantal ongevallen ook toegenomen. De toename wordt onder andere gerelateerd aan het toenemende aandeel van de elektrische fiets, maar ook aan de vergrijzing van de bevolking en de toenemende mobiliteit onder deze groep. Binnen Heiloo is de toename van het aantal verkeersslachtoffers bij alle vervoersmodaliteiten te zien. Heiloo gaat dus niet mee in de landelijke trend. Binnen Heiloo zijn geen blackspots locaties. Blackspots zijn locaties binnen het dorp waar de afgelopen drie tot vijf jaar, tien ongevallen of meer, of vijf ongevallen van dezelfde aard, hebben plaatsgevonden.

Riolering

Jaar	2014	2015	2016	Streefcijfer 2017
Riolering verstopt *	72 (143)	47 (94)	51 (101)	< 90
Stankoverlast	10	3	2	< 5
Pompstoring	96	129	68**	<70
Diverse schades	5	1	2	< 5
Opvragen tekeningen			24	
Overige			32	
Totaal aantal meldingen	183	180	179	< 160

* Ongeveer 50% van de verstoppingen bevindt zich op 'eigen terrein' en is dus voor verantwoordelijkheid van de eigenaar zelf. De meeste meldingen worden binnen 1 à 2 werkdagen opgelost.

** De pompstoringen hebben in geen enkel geval geleid tot schade.

Openbare verlichting

Een indicator voor beheer van de openbare verlichting is het aantal klachten/meldingen en vragen.

Indicatoren	2014	2015	2016	2017
	Werkelijk	Werkelijk	Werkelijk	Streefcijfer
Meldingen en vragen over openbare verlichting	275 meldingen 219 vragen	207	340 meldingen 112 vragen	< 450

Portefeuillehouder: M.R. Opdam

Sectordirecteur: J.J. van den Berg

ONTWIKKELINGEN:

Het benoemen van significante indicatoren hangt samen met een zinvol en werkbaar systeem van monitoring, deze wordt verder ontwikkeld in BUCH-verband.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

Om de gestelde ambities te behalen is het van belang inwoners, instellingen en bedrijven bewust te maken van hun omgeving en te stimuleren hiervoor duurzame maatregelen te treffen.

Indicatoren	2014	2015	2016
Zonnecollectoren binnen de gemeente ter reductie van CO ₂ door middel van stimuleringsacties voor particulieren en MKB	63 ton CO2 reductie per jaar extra; streven was 50 ton CO2	46,4 ton CO2 reductie extra per jaar; (alleen nog met groepsaankoop iChoosr) streven was 50 ton CO2	Zonnepanelen en collectoren leveren een beperkt aandeel in de energieopgave en de aanwas is maar gedeeltelijk in beeld te brengen. Naar een significante indicator wordt gezocht.
Duurzaamheid bij bedrijven	50% van de bezochte bedrijven is bij hun integrale controle en gefaciliteerd en geadviseerd over duurzaamheid	50% van de bezochte bedrijven is bij hun integrale controle en gefaciliteerd en geadviseerd over duurzaamheid	Bedrijfsbezoeken zijn weinig zinvolle indicatoren omdat deze van de gemeente uitgaan. Naar een significante indicator wordt gezocht.

Portefeuillehouder: M.R. Opdam

Sectordirecteur: J.J. van den Berg

ONTWIKKELINGEN:

De afgelopen jaren stonden in het teken van het doorvoeren van bezuinigings- en efficiëntiemaatregelen op het gebied van de afvalinzameling, groenbeheer en beheer sportvelden. Bij de afvalinzameling wordt onder andere het snoeiafval en bruin- en witgoed niet meer opgehaald. Op het gebied van groen zijn onder andere de volgende maatregelen doorgevoerd: het maaibeleid is aangepast door meer machinaal uit te voeren, we plaatsen geen zomergroen meer, we besteden minder werk uit en hebben het ecologisch beheren van het groen uitgebreid. Ecologisch beheer gebeurt vooral in de buitengebieden (bos, ruw gras, bloemenweide en natuuroevers). En daarnaast maaien we vanaf 2012 minder in woonwijken. Bij het beheer van de sportvelden is gestuurd op het verhogen van de eigen verantwoordelijkheid van de sportverenigingen. Dit heeft ertoe geleid dat de sportverenigingen zelf het groen rond de sportvelden onderhouden. De inwoners zijn voor het beheer van de openbare ruimte een belangrijke schakel in het verbeteren van de omgeving, het oplossen van problemen en ongewenste situaties. Veel inwoners weten ons dan ook te vinden met vragen en opmerkingen over de openbare ruimte. Daarnaast hebben wijkmedewerkers tijdens de uitvoering van het dagelijkse werk regelmatig contact met inwoners.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

Ondanks de noodzaak van bezuinigingen, houdt Heiloo een kwalitatief hoogwaardige woon- en werkomgeving in stand. De gemeente streeft naar een vergroting van het areaal ecologisch beheerd groen, dit is zowel positief voor de natuurbeleving door de inwoners als voor de milieu-impact van het onderhoud door de gemeente. Er zijn in de openbare ruimte voldoende speelvoorzieningen aanwezig.

Indicatoren	2014	2015	2016	Streefcijfer 2017
Reacties/meldingen over de openbare ruimte van inwoners	2.400	2.400	2.400	< 2.400
Het areaal ecologisch beheerd groen in hectares (toename is voornamelijk ruw gras en bloemenweide)	75	76	77	77
Het aantal speelplaatsen voldoet aan de norm. Eén speelplaats per 1.000 inwoners (=22 speelplaatsen)	31	25	33	33
Groenadoptie (aantal groepen)	22	25	33	36

Portefeuillehouder: M.R. Opdam

Sectordirecteur: J.J. van den Berg

ONTWIKKELINGEN:

In het laatste halfjaar van 2016 is intensief samengewerkt aan het opstellen van prestatieafspraken met Kennemer Wonen. Daarbij is gekozen om met alle partijen (Kennemer Wonen, huurdersorganisaties en de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo) gezamenlijk de prestatieafspraken op te stellen. De prestatieafspraken 2017-2020 geven invulling aan de afzonderlijke gemeentelijke kaders en doelstellingen zoals is geformuleerd in het lokale woonbeleid van de afzonderlijke gemeenten. Ook met Woonzorg Nederland zijn prestatieafspraken gemaakt, conform het format dat Woonzorg Nederland heeft ontwikkeld, wat zij voor de afspraken met de meeste van de 176 gemeenten waar zij bezit hebben en de betreffende huurdersverenigingen gebruiken.

Op 3 oktober 2016 heeft de raad kennis genomen van de Nota van Uitgangspunten Zandzoom en is de raad akkoord gegaan met de in de Nota van Uitgangspunten Zandzoom genoemde beslispunten, inclusief de in het addendum van 26 september 2016 genoemde punten en daarbij is aangegeven dat de eigen gemeentelijke gronden bij voorkeur als eerste worden ontwikkeld om daarmee gelden te kunnen genereren voor investeringen onder andere in het openbaar gebied voor de verdere ontwikkeling van Zandzoom. De Nota van Uitgangspunten, inclusief de hiervoor genoemde zaken, worden gehanteerd als de onderlegger voor het nieuwe bestemmingsplan en Exploitatieplan Zandzoom.

Voor de aansluiting A9 is een voorontwerp bestemmingsplan uitgewerkt, dat van 2 juni tot en met 13 juli 2016 ter inzage heeft gelegen. Op verzoek van de raad heeft Royal Haskoning – DHV een contra-expertise uitgevoerd op het voorontwerp (VO++), waarvan de resultaten in september aan de raadscommissie Openbare Ruimte zijn voorgelegd. De commissie is daarbij akkoord gegaan met het opnemen van de aansluiting van de Kapellaan in het ontwerp, de kruising Kennemerstraatweg en Lagelaan met verkeersregelinstallatie en een turbotronc bij de Lagelaan en Oosterzijweg. Dit wordt verwerkt in het ontwerp bestemmingsplan.

Het bestemmingsplan met bijbehorende Exploitatieplan De Lus zijn op 12 december 2016 door de raad vastgesteld. Ook is een anterieure overeenkomst gesloten met Industrierrein Oosterzij C.V., wat herontwikkeling van het gebied mogelijk maakt.

Landschap Noord-Holland heeft in samenwerking met de gemeente diverse activiteiten georganiseerd om inwoners en belangstellenden te informeren over de historische houtwallen in Heiloo, waaronder een artikel in het blad Natuurlijke Zaken in het najaar van 2016 en een wandelexcursie in Zuiderloo.

Tijdens het Open Monumentenweekend op 10 en 11 september 2016 was het thema 'iconen en symbolen'. Heiloo heeft daarom het icoon van Heiloo, 'De Witte Kerk' in de schijnwerpers gezet. Verder zijn er allerlei activiteiten georganiseerd, zoals lezingen over het Oer-IJ-gebied, wichelroede lopen en rondleidingen in het bedevaartpark Onze Lieve Vrouw ter Nood met al zijn Rooms-katholieke symbolen.

Begin dit jaar is de veilingklok – een belangrijk icoon van de vroegere tuinbouw en het veilingwezen – door de Historische Vereniging Oud Heiloo teruggebracht naar Heiloo en gerestaureerd.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

Het doel is om de volgende maatschappelijke effecten te realiseren:

- Handhaving van het dorpse karakter van Heiloo;
- Een evenwichtige verdeling van 'groen, wonen, water en infrastructuur';
- Ontsluiting van informatie over bestemmingsplannen voor de burger;
- Door middel van bestemmingsplannen duidelijkheid creëren voor de inwoners;
- Kwantitatief en kwalitatief voorzien in de woningbehoefte van de verschillende doelgroepen.

In 2016 is op verschillende woningbouwlocaties bouwproductie gerealiseerd, waaronder de oplevering van De Linde in Zuiderloo en een aantal fasen van de ontwikkeling in Varne Buiten. Middels afspraken die zijn gemaakt met de ontwikkelpartijen kan de gemeente sturen op een evenwichtige ruimteverdeling, percentage sociale woningbouw en duidelijke en transparante informatie(verstrekking) aan de burger. Indicatoren hiervoor staan in de onderstaande tabel.

Indicatoren	2014	2015	2016	Streefcijfer 2017
Een evenwichtige verdeling van 'groen, wonen, water en infrastructuur' (behouden huidige niveau).	13% van totale areaal van Heiloo is stedelijk groen/water (gemeentelijk beheer).	13% van totale areaal van Heiloo is stedelijk groen/water (gemeentelijk beheer).	13% van totale areaal van Heiloo is stedelijk groen/water (gemeentelijk beheer).	13% van totale areaal van Heiloo is stedelijk groen/water (gemeentelijk beheer).
Digitale ontsluiting van informatie over bestemmingsplannen voor de inwoner (over objecten wat hun bijbehorende bestemming is).	97%	98%	99%	100%
Door middel van bestemmingsplannen duidelijkheid creëren voor de inwoners.	- 97% van de gebouwen valt onder een bestemmingsplan van na 2009; - 85% van de bestemmingsplannen is van na 2009.	- 98% van de gebouwen valt onder een bestemmingsplan van na 2009; - 88% van de bestemmingsplannen is van na 2009.	- 99% van de gebouwen valt onder een bestemmingsplan van na 2009; - 95% van de bestemmingsplannen is van na 2009.	- 100% van de gebouwen valt onder een bestemmingsplan van na 2009; - 100% van de bestemmingsplannen is van na 2009.
% sociale woningbouw van het aantal nieuw te bouwen woningen.	Minimaal 40% categorie 1 en 2 woningen. In 2014 zijn maar enkele woningen opgeleverd, waaronder geen sociale woningbouw.	Minimaal 40% categorie 1 en 2 woningen. In 2015 is 0% sociale woningbouw.	Ongeveer 50% sociale woningbouw	40% categorie 1 en 2 woningen

Portefeuillehouder: M.R. Opdam
Sectordirecteur: J.J. van den Berg

ONTWIKKELINGEN:

Wabo

Door de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) is nog maar één aanvraag omgevingsvergunning met verschillende deelactiviteiten vereist, waarbij de doorlooptijd voor de behandeling van een aanvraag is gemaximeerd.

BUCH organisatie

Door de vorming van een nieuwe ambtelijke organisatie met de gemeenten Bergen, Uitgeest en Castricum wordt een bijdrage geleverd aan de bouwteams.

Omgevingswet

De Omgevingswet zorgt voor een minder complexe regelgeving door het verenigen van 26 wetten in 1 wet en het verlagen van het aantal ministeriële regelingen en algemene maatregelen van bestuur. Dit zorgt voor een kortere procedureduur bij het aanvragen en wijzigen van bestemmingsplannen. Daarnaast houdt de wet rekening met regionale verschillen, wordt het gemakkelijker vergunningen aan te vragen door middel van één (digitaal) loket en zijn er minder onderzoekslasten voor bedrijven.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt aan een nieuw stelsel voor het bouwtoezicht in Nederland. Private kwaliteitsborging is een samenhangend stelsel van kwaliteitseisen en procedures waarmee marktpartijen aantoonbaar garanderen dat het te realiseren bouwplan bij oplevering een bepaald kwaliteitsniveau heeft. Het kwaliteitsniveau is gerelateerd aan de bouwtechnische voorschriften van het bouwbesluit. Dit betekent een andere rol voor bouw- en woningtoezicht.

Ontwikkelingsgebieden

Nieuw Varne, Zuiderloo, Zandzoom, Campinaterrein, Boekelermeer en aansluiting A9 zijn in Heiloo de ontwikkelingsgebieden waar de komende jaren nieuwbouw zal zijn, waarbij vergunningsprocedures in het kader van de Wabo worden doorlopen.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

De WABO heeft onder andere als doel om de vergunningverlening te vereenvoudigen en te versnellen. Voor het aanvragen van een aanvraag met een reguliere voorbereidingsprocedure (die vooraf is gegaan van een conceptaanvraag) is de wettelijke eis om deze binnen acht weken af te handelen. De indicatoren hiervoor zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Indicatoren	2014	2015	2016	Streefcijfer 2017
Aanvragen reguliere omgevingsvergunning binnen wettelijke termijn afgehandeld	100%	99,2%	100%	100%
Gemiddelde afhandeltermijn omgevingsvergunning (in dagen)	29 dagen Streven =< 35 dagen	40 dagen Streven =< 35 dagen	42 dagen Streven =< 35 dagen	Streven =< 35 dagen
Aantal verstrekte omgevingsvergunningen	127	124	128	130

Portefeuillehouder: A.N. Dellelijn

Sectordirecteur: J.J. van den Berg

ONTWIKKELINGEN:

De economische groei uit 2015 heeft zich doorgezet in 2016. De werkgelegenheid is toegenomen en het huishoudinkomen ook. De hypotheekrente is zoals verwacht in 2016 laag gebleven. Het effect op de woningmarkt blijkt duidelijk. De vraag naar bestaande woningen en nieuwe woningen overstijgt het aanbod (in het stedelijk gebied en de randstad). Deze landelijke trends tonen zich ook in Heiloo.

Nieuw Varne (Varne Buiten) gaat naar de laatste fase. De ontwikkelaar (BPD) heeft een tweetal appartementencomplexen in voorbereiding en zal begin 2017 hiermee in verkoop gaan.

In oktober 2016 heeft de Raad van State het bestemmingsplan Zuiderloo op twee onderdelen vernietigd. Dit betreft het UWP5 plangebied en het perceel van één eigenaar. Deze vernietiging heeft geen effect op de overige ontwikkelingen. Particuliere grondeigenaren kunnen een uitwerkingsplan in procedure brengen en dienen daar een overeenkomst bij aan te gaan met de gemeente. Deze situatie doet zich daadwerkelijk voor.

In Zandzoom wordt met een groot aantal particuliere grondeigenaren gesproken met als doel voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan en het exploitatieplan Zandzoom een anterieure overeenkomst te sluiten. Hiertoe heeft in het najaar van 2016 een informatieavond plaatsgevonden. Dit zal in 2017 in mogelijke afspraken resulteren. De woningen van Amante worden gebouwd en zullen in 2017 worden opgeleverd. Om te komen tot de ruimtelijke ontwikkeling dient eerst het bestemmingsplan geactualiseerd te worden. Als stap in dat proces is door de raad in 2016 een voorbereidingsbesluit genomen. In navolging op dit besluit zal in 2017 een ontwerp bestemmingsplan Zandzoom ter inzage worden gelegd.

In de Boekelermeer is veel inzet geweest voor de herprofilering en aanpassing van de Kanaalweg en de realisatie van de Middenweg. Dit is samen gegaan met de aanleg van een rioolpersleiding. Fase A is bijna volledig woonrijp ingericht.

De oplevering van de aansluiting A9 is gepland in najaar van 2020. Dit is een aantal maanden later als gevolg van de second opinion op het ontwerp dat in 2016 in opdracht van de raad is uitgevoerd.

In de Oosterzij zal in 2017 de start van de bouw zijn van de eerste woningen. Hetzelfde geldt voor de woningen op het voormalige Campinaterrein. Voor deze projecten liggen de werkzaamheden bij de marktpartijen en zal er in 2017 minder inzet zijn voor de gemeente. Op het moment dat de woningen gereed zijn en het openbaar gebied opgeleverd wordt, zal de gemeente weer een grotere rol hebben.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

De ruimtelijke projecten zorgen voor het verwezenlijken van het ruimtelijk en economisch beleid van de gemeente. De projecten geven letterlijk invulling aan de doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, cultuurhistorie, wonen, werken en welzijn.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016	Verschil Werkelijk- EV 2016
2A	Economische Zaken					
	Lasten	-224	-192	-193	-196	-3
	Baten	79	62	62	54	-8
	Totaal	-145	-130	-131	-142	-11
2B	Infrastructuur					
	Lasten	-4.367	-4.713	-5.112	-5.062	50
	Baten	2.036	2.151	2.183	2.049	-134
	Totaal	-2.331	-2.562	-2.929	-3.013	-84
2C	Milieu en duurzaamheid					
	Lasten	-541	-501	-584	-656	-72
	Baten	119	101	105	247	142
	Totaal	-422	-400	-479	-409	70
2D	Onderhoud en beheer openbare ruimte					
	Lasten	-6.224	-5.911	-6.090	-6.688	-598
	Baten	3.077	2.890	2.890	3.059	169
	Totaal	-3.147	-3.021	-3.200	-3.629	-429
2E	Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en monumentenzorg					
	Lasten	-1.617	-1.163	-1.380	-1.395	-15
	Baten	121	114	320	390	70
	Totaal	-1.496	-1.049	-1.060	-1.005	55
2F	Bouw- en woningtoezicht					
	Lasten	-830	-786	-861	-887	-26
	Baten	937	456	496	459	-37
	Totaal	107	-330	-365	-428	-63
2G	Ruimtelijke projecten					
	Lasten	-10.400	-5.059	-5.192	-4.791	401
	Baten	10.731	4.759	4.740	11.283	6.543
	Totaal	331	-300	-452	6.492	6.944
	Totaal Hoofdstuk 2 Ruimtelijke ontwikkeling en beheer					
	Lasten	-24.203	-18.325	-19.412	-19.675	-263
	Baten	17.100	10.533	10.796	17.541	6.745
	Saldo Hoofdstuk 2	-7.103	-7.792	-8.616	-2.134	6.482

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN IN 2016:

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2B		
Verkeersplan Heiloo 2016		37
Programma 2C		
Duurzaamheidsmaatregelen		15
Geluidswal Oost		45
Sanering railverkeer: voorbereidingskosten gedekt door subsidie	150	150
Programma 2D		
Handboek Beheer Openbare Ruimte		11
Programma 2F		
Tijdelijke inhuur bouw- en woningtoezicht		46
Programma 2G		
Tijdelijke uitbreiding planeconomie		70
Nota actualisatie grondexploitaties: gevolgen BBV per 1 januari 2016 vrijval verliesvoorziening	6.100	
Vrijval verliesvoorziening door reguliere ontwikkelingen grondexploitaties	16	
Afsluiten project Maalwater	170	
Afsluiten project Boekelermeer Kaptein	310	
Afsluiting Oosterzij	48	
Afwikkeling Nieg Nieuw Varne		83

VERKLARING AFWIJKINGEN

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2A		
Geen inkomsten uit dranghekken	-5	
Overige inkomsten en uitgaven	-3	-3
Totaal	-8	-3
Saldo		-11

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2B		
Lagere bijdrage uit de voorziening rioolrecht	-164	
Hogere inkomsten uit de rioolheffing	33	
Reclame inkomsten openbare ruimte blijven achter bij prognose	-11	
Overige opbrengsten	8	
Energiekosten Openbare Verlichting		-20
Onderhoud en schadeherstel OV lager dan begroot		15
Meer kosten voor aanleg kabel en leidingen (extra baten in 1 ^e finrap)		-33
Meer inritten aangelegd		-16
Lagere kosten ontwikkeling Verkeersplan. Het project loopt in 2017 door. Dit betekent in 2016 ook een lagere onttrekking uit de reserve Wegen.		46
Overige kosten verkeer en wegen		-26
Lagere toerekening van btw aan het product Riolering		128
Meer kosten voor onderhoud riolering en gemalen		-30
Minder kosten voor landmeten topografische informatie		18
Personeelslasten en doorbelastingen		-32
Totaal	-134	50
Saldo		-84

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2C		
Uitgaven en subsidie Sanering Railverkeer voor dekking voorbereidingskosten	150	-150
Minder inkomsten derden	-8	
Lagere uitgaven voor de geluidswal. Het project loopt door in 2017. Dit betekent in 2016 ook een lagere onttrekking uit de reserve Geluidswal.		27
Bijdragen, o.a. Omgevingsdienst Noordzeekanaal en nota Schiphol		-12
Personeelslasten en doorbelastingen		46
Restitutie RUD		17
Totaal	142	-72
Saldo		70

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2D		
Opbrengsten grafrechten	-13	
Opbrengsten afvalstoffenheffing	13	
Opbrengsten inzamelen kunststof. Verwachting is dat in 2017 nog substantiële bedragen over 2016 worden ontvangen. Ten tijde van opstellen jaarrekening waren deze afrekeningen nog niet beschikbaar.	29	
Opbrengsten oud papier	148	
Opbrengsten overige gescheiden afvalstromen	2	
Dotatie uit de voorziening afvalstoffenheffing lager dan begroot	-47	
Minder kosten voor baggeren en schouwen		25
Afvalverwerking groenvoorziening		-47
Onderhoud wijkvoorzieningen		-25
Onkruidbestrijding, chemische bestrijding niet meer toegestaan		-13
Transport en verwerking huishoudelijk afval		62
Kosten inzamelen kunststof. Dit bedrag bestaat voor een fors deel uit eenmalige aanloopkosten.		-188
Kosten onderhoud inzamelauto's en afvalcontainers		-14
Gescheiden inzamelen/afval brengplaats		-41
Toerekening btw aan product afvalinzameling (kostendekkendheid)		-112
Extra kosten onderhoud sportvelden naar aanleiding van nul-meting		-29
Overige inkomsten en uitgaven	13	-11
Personeelslasten en doorbelastingen	24	-97
Incidentele toevoeging voorziening afvalstoffenheffing. Door deze toevoeging is het mogelijk de begrote aanwending voor 2017 te dekken.		-108
Totaal	169	-598
Saldo		-429

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2E		
Meer opbrengsten verkoop stukjes gemeenteground	28	
Subsidie ontvangsten project Eigenbouw Heiloo	28	
Overige inkomsten en uitgaven	14	-15
Totaal	70	-15
Saldo		55

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2F		
Minder opbrengsten leges omgevingsvergunningen	-37	
Bijdrage pluspakketten Veiligheidsregio NHN		-18
Opleidingsbudget nieuwe Omgevingswet niet benut		15
Overige uitgaven		-11
Personeelslasten en doorbelastingen		-12
Totaal	-37	-26
Saldo		-63

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 2G		
Het resultaat van dit programma ten opzichte van de eindejaarsverwachting uit de financiële rapportage bestaat uit:		
• Structurele toevoeging verliesvoorziening opgenomen bij de begroting ten behoeve van de actualisatie grondexploitaties		300
• Vrijval verliesvoorziening Maalwater, Oosterzij, Zuiderloo en Boekelermeer als gevolg van de nota actualisatie grondexploitaties prognoses 2016 conform BBV wetgeving per 1 januari 2016. Dit bedrag wordt meegenomen bij de bestemming van het resultaat. Het verschil van € 6,10 mln. ontstaat uit een nadelig effect van € 0,89 mln. door de renteaanpassing (o.a. door verlaging discontovoet van 3,18% naar 2%) en uit een positief effect van € 6,99 mln. door het gedeeltelijke heralloceren van de budgetten voor de bovenwijkse voorzieningen.	6.100	
• Vrijval verliesvoorziening Maalwater, Oosterzij, Zuiderloo en Boekelermeer als gevolg van de nota actualisatie grondexploitaties vanuit reguliere ontwikkeling. Het bedrag wordt meegenomen bij de bestemming van het resultaat.	16	
• Resultaat Oosterzij als gevolg van de nota actualisatie grondexploitaties Het bedrag wordt meegenomen bij de bestemming van het resultaat.	48	
• Resultaat Het Maalwater als gevolg van de nota actualisatie grondexploitaties. Het bedrag wordt meegenomen bij de bestemming van het resultaat.	170	
• Resultaat Boekelermeer deel Kaptein als gevolg van de nota actualisatie grondexploitaties. Het bedrag wordt meegenomen bij de bestemming van het resultaat.	310	

Kosten Nieuw Varne als gevolg van de nota actualisatie grondexploitaties.		-83
Exploitatieovereenkomst Amante is afgerond, in 2016 zijn de laatste uitgaven en ontvangsten verwerkt. Per saldo is sprake van een voordelig effect van € 405 duizend. Van de gerealiseerde baten zal een bedrag van € 80 duizend worden betrokken bij de bestemming van het resultaat.	515	-110
Projecten algemene dienst (met name exploitatieovereenkomsten, afgesloten complexen en voorbereiding en toelichting informatieverzoeken). Per saldo is sprake van een nadelig effect van € 322 duizend.	257	-579
Balansmutatie grondexploitaties	-873	873
Totaal	6.543	401
Saldo		6.944

3.3 HOOFDSTUK 3: MAATSCHAPPELIJKE ZORG EN WELZIJN

ALGEMEEN

De gemeente Heiloo stelt meedoen aan de samenleving centraal. Daarbij gaat zij uit van de eigen kracht, de kracht van de omgeving, de eigen verantwoordelijkheid en de eigen regie van haar inwoners. Dit geldt voor iedereen van jong tot oud. Voor de kwetsbaren biedt de gemeente een vangnet.

De gemeente heeft een grote en brede verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van haar inwoners, op het gebied van hulp aan en begeleiding van kwetsbaren, opvoeden en ontwikkeling van de jeugd en voor werk en inkomen.

De ondersteuning is gericht op kwetsbare jongeren en ouderen, mensen met een beperking en/of psychische of psychosociale problemen, (zorg)vrijwilligers en mantelzorgers. Daar waar inwoners kwetsbaar zijn faciliteert de gemeente deze inwoners, zodat zij weer zo veel mogelijk zelfredzaam worden en op eigen kracht mee kunnen blijven doen in de (lokale) samenleving.

Het jeugd- en jongerenwerk is sinds eind 2015 ondergebracht bij Stichting Jeugd Heiloo (SJH). Zowel begin 2016 als eind 2016 heeft een evaluatie van het jeugd- en jongerenwerk plaatsgevonden. De uitkomsten hiervan vormen de basis van de afspraken die met SJH gemaakt zijn en zullen worden.

Gezondheid is belangrijk voor de mens. Het gemeentelijke gezondheidsbeleid is er daarom op gericht inwoners te ondersteunen bij het maken van gezonde keuzes. De succesvolle acties onder de noemer 'Appeltje Eitje' zijn in 2016 voortgezet; er hebben zich dit jaar weer meer organisaties gemeld om mee te doen. De acties van deze organisaties hebben een positief effect op de gezondheid van de inwoners van Heiloo. Eind 2016 is 'Appeltje Eitje' geëvalueerd.

In de nota Dierenwelzijn is beschreven hoe het welzijn van alle dieren en de opvang van zieke en gewonde dieren binnen de gemeentegrenzen is geborgd.

De kaders uit de nota Kaders Kernactiviteiten Heiloo zijn in 2016 verder uitgewerkt.

Uitgangspunt bij deze uitwerking was om maatschappelijke organisaties en gemeenteraad al in een vroeg tijdstip om hun ideeën te vragen. Een ander uitgangspunt van de beleidsontwikkeling was dat dit een voortdurend proces betreft en er dus geen nota voor een afgebakende periode ligt.

Het hele proces is beschreven in de nota Leven en Beleven: Beleidsontwikkeling en advisering op basis van Samenspel. Daar staat onder andere: "Voor de beleidsontwikkeling op het gebied van maatschappelijke zaken is in overleg met de auteurs van Startnotitie Samenspel getracht de principes van samenspel in praktijk te brengen. Daarnaast is inspiratie gehaald uit theorieën over burgerparticipatie en ervaringen van andere gemeenten. Er bestaat nog geen 'handleiding' over hoe Samenspel vormgegeven kan worden, maar we zijn op weg."

Op basis van het gedachtegoed van Samenspel is in 2016 de uitvoeringsnota Sport en bewegen en nota Kunst en Cultuur vastgesteld

De uitvoeringsnota Sport en Bewegen is gebaseerd op de visie van de gemeente. Sporten en bewegen zijn een middel om de gezondheid te versterken en leveren daarnaast een bijdrage aan sociale participatie en

leefbaarheid. Vanuit deze visie hebben wij in 2016 invulling gegeven aan sportstimulering, onder andere door de inzet van de buurtsportcoach. Eind 2016 zijn de werkzaamheden van de buurtsportcoach geëvalueerd.

In de nota Kunst en Cultuur Leven en beleven zijn verschillende ambitieniveaus gedefinieerd voor de culturele infrastructuur van Heiloo. De raad heeft gekozen om in te zetten op het behoud van de huidige culturele infrastructuur. Deze nota is door de raad en maatschappelijke organisaties positief ontvangen. Men voelde zich gehoord.

De gemeente beschikt in vergelijking met gemeenten met dezelfde omvang over een hoog voorzieningenniveau op het gebied van maatschappelijke zorg en welzijn. Een deel van deze voorzieningen is gevestigd in gemeentelijke accommodaties. In 2016 is de notitie Veranderopgave maatschappelijke vastgoed vastgesteld. Geconstateerd is dat er sprake is van leegstand en onderbezetting van gemeentelijk vastgoed. Daarom heeft het college onder meer besloten “De Hofdijk” leeg te roosteren. De huurders is vervolgens huisvesting aangeboden in het voormalig schoolgebouw aan de Sluijsweijdt. Naast het afstoten van gemeentelijk vastgoed, om de leegstand te verminderen, wordt ook onderzoek gedaan naar het meer multifunctioneel inzetten van gemeentelijke accommodaties.

3A MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Dienstverlening en ondersteuning 'op maat' voor kwetsbare inwoners	Er is een maatwerkbudget beschikbaar gesteld voor het sociaal team om speelruimte en snelheid te geven voor bepaalde benodigde uitgaven voor een cliënt naast de bestaande maatwerkvoorzieningen vanuit de gemeente. Dit omdat er geen regelgeving is die hierin voorziet. De professionele cliëntondersteuning wordt op basis van de vraag van de inwoner geregeld door MEE & De Wering
Een efficiënte en effectieve uitvoering van de taken op gebied van de Wmo	Het werkproces ten aanzien van de cliëntondersteuning is vereenvoudigd. Zo is de aanmelding in verband met verstrekking en betaling van voorzieningen uniform gemaakt binnen de BUCH-gemeenten.
Eén integraal advies vanuit de adviesraad voor het sociaal domein	Op 6 juni 2016 is de verordening adviesraad sociaal domein Heiloo vastgesteld, waardoor er een integraal advies op het gebied van Wmo, Jeugdhulp en Participatiewet wordt gegeven vanuit de cliënten.
Integrale beleidsvorming in sociaal domein	Op 9 mei 2016 heeft de raad het Integraal Beleidskader Sociaal Domein vastgesteld. In dit beleidskader zijn/worden diverse actieplannen ontwikkeld. Het Actieplan Informele Inzet (beleid mantelzorgers en vrijwilligers) is op 5 juli 2016 door het college vastgesteld en is ter kennisname aan de raad verstuurd.
Het aanpassen van de bestaande Hulp bij het Huishouden op de nieuwe regelgeving	1 Januari 2016 is de algemene voorziening schoonmaakondersteuning ingevoerd. In november is het resultaat 'schoon en leefbaar huis' uitgebreid met wasverzorging. Voor 2017 wordt er een indexatie toegepast op de uurtarieven huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening.

Ontwikkelen van vraaggericht aanbod

In 2016 zijn de voorbereidingen gestart voor resultaatsturing Wmo begeleiding. De gemeente bepaalt met de cliënt samen wat er nodig is en de aanbieder bepaalt samen met de cliënt hoe het geboden wordt.

3B JEUGD

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een efficiënte en effectieve uitvoering van de taken op gebied van jeugdzorg	De transitie van de Jeugdwet is inmiddels afgerond en de gemeente is in regio Alkmaar verband bezig met de transformatie. De transformatieagenda Regio Alkmaar is op 26 april 2016 door het college vastgesteld. In deze agenda staat een aantal opdrachten om de jeugdhulp nog beter te maken. De jeugdconsulenten werken goed samen met netwerkpartners, lokaal en in de regio, in het Sociaal Team. De weg naar de juiste zorg wordt steeds beter gevonden, zowel naar de jeugd- en gezinscoaches als naar externe partners. Het Sociaal Team blijft zich ontwikkelen.
Aansluiting Jeugdzorg en Passend Onderwijs, zodat een kind met een extra zorgbehoefte dichtbij de woonomgeving naar een reguliere school kan en zorg krijgt.	Dit is een continue proces en wordt regionaal (regio Alkmaar) breed opgepakt. De aansluiting tussen jeugdhulp en gemeenten wordt steeds beter, zodat er afstemming is tussen vraag en aanbod. Afgelopen jaar is er een transformatieagenda passend onderwijs opgesteld waarin voor 2016 en 2017 onder andere acties zijn opgenomen op het gebied van de aansluiting jeugdhulp en onderwijs.

Verder vorm geven aan de raakvlakken die de gemeente en het onderwijs hebben in de ondersteuningsplannen van het passend onderwijs.

In de eerder genoemde transformatieagenda passend onderwijs zijn ook de raakvlakken op het gebied van leerplicht (thuiszitters), leerlingenvervoer, doorgaande ontwikkeling/participatie/Wmo en preventie benoemd. Daarnaast is in 2016 een nieuwe overlegstructuur ontwikkeld waarin de verschillende overleggen tussen onderwijs en gemeente zijn geclusterd in een brede projectgroep, zodat er meer samenhang tussen de onderwerpen ontstaat. Dat geldt ook voor de bestuurlijke overleggen. Passend onderwijs wordt ook wel gezien als de 4de decentralisatie.

Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang

De harmonisatie van de peuterspeelzalen en kinderopvang is afgerond. Dit betekent dat alle peuterspeelzalen starten in 2017 als peuteropvang. Hierdoor vallen alle soorten opvang aan kinderen onder de Wet Kinderopvang.

Een goed, sluitend preventief activiteiten aanbod die de eigen kracht en sociale leefomgeving ondersteunt

Op 13 december 2016 heeft het college het Actieplan preventief jeugdbeleid vastgesteld, als onderdeel van het Integraal Beleidskader. Hierin is al het aanbod dat de gemeente Heiloo heeft in omschreven en is een duidelijk overzicht gemaakt van de verschillende lagen om een opgroeiend kind heen. In 2017 wordt verder gewerkt aan de acties uit dit plan.

Vaststellen meerjarige beleidsnota Sociaal Domein in BUCH-verband

Op 9 mei 2016 is het Integraal Beleidskader Sociaal domein BUCH-gemeenten door de raad van Heiloo vastgesteld.

Het onderzoeken van mogelijkheden voor jongerenparticipatie

Er is onderzocht op welke wijze en met welke frequentie een jeugdgemeenteraad kan worden ingesteld. De organisatie van de eerste jeugdgemeenteraad staat gepland voor maart/april 2017.

De conclusies en aanbevelingen uit de evaluatie jongerenwerk, uitgevoerd eind 2015, worden opgenomen

De jongerenwerkers weten de eigen kracht van jongeren aan te boren en hen te enthousiasmeren om activiteiten voor jongeren in Heiloo te organiseren.

Voor jongeren worden activiteiten georganiseerd die zij leuk vinden en waardoor er als bijkomend voordeel minder overlast plaatsvindt.

Aanbesteden jeugd- en jongerenwerk

De Stichting Jeugd Heiloo (SJH) (als onderdeel van de Stichting Welzijn Heiloo) heeft begin 2016 een visie over het jeugd- en jongerenwerk ontwikkeld en aan de gemeente aangeboden. In deze visie zijn de aanbevelingen uit de evaluatie meegenomen. De visie gaat er vanuit dat het jongerenwerk een omslag moet maken naar een meer ambulante en outreachende werkwijze: niet afwachten of de jongeren naar je toe komen, maar de jongeren zelf opzoeken. Het is de bedoeling om deze visie op te nemen in een nog op te stellen preventief jeugdbeleid.

De jongerenwerkers verplaatsen zich in de belevingswereld van de jongeren; ze zoeken ze op en spreken ze aan. Ze zijn hierdoor in staat om een band met jongeren op te bouwen en hen van daaruit te stimuleren tot optimale ontwikkeling en ontplooiing.

De SJH richt zich met het jeugd- en jongerenwerk op alle jongeren in Heiloo, niet alleen op de kwetsbare jongeren of de hangjongeren. In de praktijk zijn in 2016 vooral activiteiten voor de 'oudere' leeftijdsgroep vanaf 16 jaar georganiseerd (veelal door jongeren zelf, professioneel ondersteund door het jongerenwerk); activiteiten voor de 'jongere' leeftijdsgroep 10 tot en met 15 jaar en voor een specifieke groep als meiden bleven vooralsnog achter. Dit zal in 2017 worden rechtgetrokken.

Het jeugd- en jongerenwerk is sinds eind 2015 ondergebracht bij SJH.

3C PUBLIEKE GEZONDHEIDSZORG

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Dat het voor inwoners vanzelfsprekend is om voor een gezonde leefstijl te kiezen.	Het programma 'Appeltje Eitje – Gezond voorbeeld Heiloo' is gecontinueerd. Het doel van dit programma is om het voor inwoners vanzelfsprekender te maken om de gezonde keuze te maken. Inmiddels hebben 45 organisaties zich als Appeltje Eitje-partner aangesloten. Onder de vlag van Appeltje Eitje hebben in 2016 diverse activiteiten plaatsgevonden voor een wisselende doelgroep. Ook is in samenwerking met de partners een Appeltje Eitje-markt georganiseerd, ter gelegenheid van de opening van de Sportweek Heiloo.
Alcoholpreventie	Er hebben in opdracht van de gemeente en in samenwerking met PCC Heiloo twee voorlichtingsbijeenkomsten voor zowel leerlingen, als voor ouders plaatsgevonden. Deze bijeenkomsten zijn verzorgd door Stichting Playback (interactief theater) en zeer goed ontvangen. Vanaf november 2016 is besloten om deel te nemen aan het bovenregionale project "In control of alcohol & drugs".
Het welzijn van dieren in de gemeente is geborgd.	Er zijn (regionale) dienstverleningsovereenkomsten gesloten met de Dierenbescherming Noord-Holland Noord, Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland en Vogelopvangcentrum Zaanstreek. Zij dragen in opdracht van de gemeente zorg voor het welzijn van de dieren.

3D KUNST EN CULTUUR

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een door de raad vastgestelde kadernota Kunst en Cultuur	Op basis van de principes van 'Samenspel' heeft de raad in juli 2016 de Kunst en – cultuurnota Leven en Beleven vastgesteld.

3E SPORT

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
De eind 2015/begin 2016 opgestelde uitvoeringsnota Sport en Bewegen wordt in praktijk gebracht.	De buurtsportcoach heeft de voorgenomen activiteiten in 2016 uitgevoerd, waarbij zij haar tijd conform afspraak over de doelgroepen jeugd en jongeren, ouderen en kwetsbaren verdeelde. Zij geeft uitvoering aan ondermeer Sport@School, de Sportinstuif, de Sportweek en Fit & Vitaal en zocht aansluiting bij het regionaal project aangepast sporten.
Overdragen van het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties van de gemeente aan sportverenigingen	Met de vijf buitensportverenigingen is een traject doorlopen om mogelijkerwijs te komen tot overdracht van de beheertaken. Alle werkzaamheden zijn in beeld gebracht, de budgetten zijn bepaald en er is een nulmeting uitgevoerd. In het eerste kwartaal van 2017 zal het traject worden afgerond en zal worden bekeken of definitief tot overdracht kan worden overgegaan.
Exploitatie van het zwembad 'Het Baafje' door het op afstand plaatsen gaat gepaard met een verbetering van het aanbod.	In 2016 heeft Sportservicepunt Langedijk vele activiteiten in het Baafje georganiseerd zoals vakantiespelen in de zomer. Het seizoen is verlengd, vanwege het mooie weer in september. Het horeca-aanbod is verbeterd door ijsverkoop van de plaatselijke ijssalon in het zwembad.
De exploitatie van de sporthal en de gymzalen gaat gepaard met een besparing.	SRO Kennemerland voert de verhuuradministratie en is aanspreekpunt voor de huurders voor de sporthal en gymzalen.

3F WELZIJSACCOMMODATIES

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Strategische aanpak van de maatschappelijke accommodaties	Gebruik van accommodaties is in beeld gebracht. Voor een aantal accommodaties zijn strategische keuzes gemaakt (behouden of afstoten). Dit heeft geleid tot diverse deelprojecten om het aantal accommodaties terug te dringen en tegelijkertijd het gebruik van de accommodaties te verbeteren.

3G SOCIALE ZAKEN

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Een efficiënte en effectieve uitvoering van de taken op gebied van werk en inkomen	De leansessie over het proces cliëntondersteuning; aanmelding tot verstrekking/betaling, is afgerond en uniform gemaakt in de BUCH-gemeenten.
Meer mensen vanuit een uitkeringssituatie toe leiden naar werk	Voor de Participatiewet is WNK Personeelsdiensten de belangrijkste samenwerkingspartner als het gaat om de doelgroep met een beperkte loonwaarde. Met WNK zijn in een jaarplan en overeenkomst samenwerkings- en prestatieafspraken gemaakt. In 2016 is de jobhunter actief die zich bezighoudt met (lokale) werkgeversdienstverlening die zich in eerste plaats richt op het laten uitstromen naar werk van de doelgroep bijstandsgerechtigden met een loonwaarde van 80-100%. Het toe leiden naar (deels) betaald werk is voor bepaalde mensen met een uitkering te hoog gegrepen. Deze inwoners ondersteunen we met sociale activering als opstap. Voorbeelden van sociale activering zijn: vrijwilligerswerk, scholing, deelname aan dagactiviteiten, etc.

Minimabeleid voldoet aan de behoeften van de inwoners van de BUCH gemeenten

Het bestaande minimabeleid is in 2016 qua verstrekkingen aangepast aan de geconstateerde behoeften. Zo is de “PCregeling” verruimd. Op 9 mei 2016 heeft de raad het Integraal Beleidskader Sociaal Domein vastgesteld. Eén van de actieplannen die vanuit dit beleidskader wordt ontwikkeld is minimabeleid en sociale zelfredzaamheid. Dit jaar zijn de contouren van het actieplan vastgesteld; de oplevering van het actieplan staat gepland voor mei 2017.

Vaststellen meerjarige beleidsnota Sociaal Domein in BUCH-verband

Op 9 mei 2016 heeft de raad het Integraal Beleidskader Sociaal Domein vastgesteld. Onder dit beleidskader zijn/worden diverse actieplannen ontwikkeld.

Eén integraal advies vanuit de cliënten voor het sociaal domein

Op 6 juni 2016 is de verordening adviesraad sociaal domein Heiloo vastgesteld, waardoor er een integraal advies op het gebied van Wmo, jeugdhulp en Participatiewet wordt gegeven vanuit de cliënten.

Portefeuillehouder: E. Beens
Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

Ontwikkelen van een Integraal Beleidskader Sociaal Domein 2016-2018 BUCH voor de beleidsonderwerpen Wmo, Jeugd en participatiewet. Doel van het beleidskader is meer samenhang aan te brengen in de ondersteuning aan onze inwoners, in de afspraken met onze partners en in onze beleidskeuzes over het gehele sociale domein.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren:

Invzetten op een samenleving waarin het welzijn van onze inwoners centraal staat en waarin inwoners zich bij elkaar betrokken voelen. Daar waar nodig faciliteert de gemeente dat inwoners ondersteuning vinden/krijgen, zodat zij zoveel mogelijk zelfredzaam worden of blijven en eigen regie kunnen voeren over hun leven.

Indicatoren	2015	Bron	2016	Bron
Bekendheid onafhankelijke cliëntondersteuning	37%	Nulmeting Wmo 2015 (brede doelgroep)	21%	Cliënt ervaringsonderzoek Wmo 2016 (beperkte doelgroep)
De ondersteuning past bij de hulpvraag	47%	Nulmeting Wmo 2015 (brede doelgroep)	67%	Cliënt ervaringsonderzoek Wmo 2016
Door de ondersteuning kan de cliënt de dingen beter doen die ze wil doen	57%	Nulmeting Wmo 2015 (brede doelgroep)	66%	Cliënt ervaringsonderzoek Wmo 2016 (beperkte doelgroep)
Bereik aantal vrijwilligers	190	Deelname vrijwilligerswaardering 2015	246	Deelname vrijwilligerswaardering 2016
Bereik aantal mantelzorgers	366	Deelname mantelzorgwaardering 2015	371	Deelname mantelzorgwaardering 2016

Al enkele jaren voeren de gemeenten klanttevredenheidsonderzoeken uit voor de Wmo. Vanaf 2016 wordt er voor het eerst landelijk gewerkt met standaardvragenlijsten en noemen we het cliëntervaringsonderzoek. Dit betekent dat de onderwerpskeuze niet langer vrij is. Hier is voor gekozen zodat er landelijk beter vergeleken kan worden tussen de individuele gemeenten (benchmarking).

Portefeuillehouder: E. Beens
Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

Bij het programma Jeugd gaat het om optimale kansen voor kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar, waarbij wordt uitgegaan van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid en de kracht van de sociale omgeving. Voor alle kinderen en jongeren streven we naar optimale mogelijkheden om gezond op te groeien, zich te ontwikkelen en te ontplooiën. We gaan er vanuit dat ouders hiervoor vanuit hun eigen kracht de verantwoordelijkheid dragen en hierin gesteund worden door de sociale omgeving.

Voor die kinderen en jongeren die het nodig hebben, wordt goede hulpverlening en bescherming geregeld. Met de decentralisatie Jeugd is de gemeente sinds 2015 verantwoordelijk geworden voor alle aspecten van de jeugdhulpverlening en –bescherming.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren:

Indicatoren	Streefwaarde 2016 (1)	Waarde 2016	Bron
% jongeren dat eigen gezondheid als 'goed/zeer goed' ervaart	90%	92%	E-movo (3)
Aantal hinderlijke jongerengroepen	=<1	0	Beke gebiedscan politie (2)
Aantal overlast gevende jongerengroepen	0	0	
Aantal criminele jongerengroepen	0	0	
% jongeren dat vindt dat er voldoende leuke dingen wordt georganiseerd	65%	52%	E-movo
% tevredenheid over leerlingenvervoer	90%	*	Enquête gemeente
1. De streefwaarde van 2016 is gekoppeld aan de eindtermijn van het Integraal Jeugdbeleid 2. Beke is de naam van een indelingssysteem voor jongerengroepen 3. E-movo staat voor Elektronische Monitor en Voorlichtingsonderzoek (wordt uitgevoerd door GGD)			
* In 2016 is er geen enquête geweest over tevredenheid leerlingenvervoer			

Portefeuillehouder: E. Beens
Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

De gemeente is volgens de Wet publieke gezondheid (Wpg) verplicht tot het uitvoeren van een aantal taken, waaronder het opzetten en uitvoeren van preventieprogramma's. Het lokaal gezondheidsbeleid heeft tot doel om het voor inwoners vanzelfsprekender te maken om voor een gezonde leefstijl te kiezen. Een gezonde leefstijl kenmerkt zich door gezonde voeding, voldoende beweging, geen tot matig alcoholgebruik, niet roken, geen drugsgebruik en tijdige ontspanning. Onder de naam 'Appeltje Eitje – Gezond voorbeeld Heiloo' is de gemeente eind 2013 gestart met het verzamelen van initiatieven in Heiloo, die laten zien dat voor gezond kiezen makkelijk is.

De gemeente heeft een aantal wettelijke taken ten aanzien van dieren. De gemeente streeft na dat dieren in Heiloo vrij zijn van besmettelijke dierziekten, niet opzettelijk verontrust of gedood worden bij ruimtelijke ingrepen en onderdak en verzorging ontvangen als zij gevonden of hulpbehoevend zijn. Wij beogen problemen met overlast gevende dieren op te lossen door maatregelen te treffen die bij het dier het minste leed veroorzaken.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren:

De gemeente heeft gerealiseerd dat:

- Het voor inwoners vanzelfsprekender is om voor een gezonde leefstijl te kiezen door uitvoering te geven aan de thema's gezonde voeding, voldoende beweging, geen tot matig alcoholgebruik, niet roken, geen drugsgebruik en tijdige ontspanning;
- Het welzijn van dieren in de gemeente is geborgd.

Indicatoren	2015	2016	Streefcijfer 2017
Organisaties die meedoen aan 'Appeltje Eitje'	38	45	45

Toelichting: Appeltje Eitje zal in 2017 op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie van eind 2016 een doorstart beleven, waarbij wij binnen de huidige groep Appeltje Eitje-partners willen uitfilteren wie zich werkelijk betrokken tonen bij (de doelstelling van) het programma. Er is daardoor geen ruimte voor nieuwe partners.

Portefeuillehouder: E. Beens

Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

In 2016 zijn de kaders uit de nota Kaders Kernactiviteiten Heiloo verder uitgewerkt.

Uitgangspunt bij deze uitwerking was om maatschappelijke en politieke organisaties al in een vroeg tijdstip om hun ideeën te vragen. Een ander uitgangspunt van de beleidsontwikkeling was dat beleidsontwikkeling een dynamisch en continue proces is en er dus geen nota voor een afgebakende periode ligt. Mochten zich nieuwe inzichten of aparte situaties voordoen kan het beleid worden aangepast, uiteraard via de juiste weg langs de politieke organisatie.

Dit hele proces is beschreven in de nota Leven en Beleven: Beleidsontwikkeling en advisering op basis van Samenspel. Daar staat onder andere: voor de beleidsontwikkeling op het gebied van maatschappelijke zaken is in overleg met de auteurs van de Startnotitie Samenspel getracht de principes van Samenspel in praktijk te brengen. Daarnaast is inspiratie gehaald uit theorieën over burgerparticipatie en ervaringen van andere gemeenten. Er bestaat nog geen ‘handleiding’ over hoe Samenspel het meest effectief vormgegeven kan worden, maar we zijn op weg.”

Op basis van het gedachtegoed van Samenspel is in 2016 de nota Kunst en Cultuur vastgesteld. In de nota Kunst en Cultuur Leven en Beleven zijn verschillende ambitieniveaus gedefinieerd voor de culturele infrastructuur van Heiloo. De raad heeft gekozen om in te zetten op het behoud van de huidige culturele infrastructuur. Deze nota, ontwikkeld op basis van de principes van Samenspel, is door de raad en maatschappelijke organisaties positief ontvangen.

Op het programma Kunst en Cultuur is € 100.000 bezuinigd als onderdeel van de totale taakstelling op subsidies voor 2016 van € 150.000.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN:

Het behouden van de huidige culturele infrastructuur in Heiloo.

Portefeuillehouder: M.R. Opdam
Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

In Heiloo is sinds september 2014 een buurtsportcoach actief. De buurtsportcoach richt zich op het stimuleren van meer mensen om te sporten en te bewegen in de buurt, op het versterken van sportverenigingen en het verbinden van sport met andere sectoren zoals onderwijs, welzijn, kinderopvang, zorg en bedrijfsleven. Daarmee levert de buurtsportcoach ook een bijdrage aan de algemene leefbaarheid.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren:

De gemeente heeft gerealiseerd dat vraag en aanbod op het gebied van sport en bewegen met elkaar verbonden zijn. De sportactiviteiten die onder leiding van de buurtsportcoach zijn georganiseerd, zijn positief ontvangen door zowel organisaties als deelnemers. Deze activiteiten hebben bijgedragen aan het behalen van de doelstelling om het bewegen en sporten in de gemeente te bevorderen.

Indicatoren	2015	2016	Streefcijfer 2017
Aantal activiteiten in Het Baafje	6	7	7
Bezetting sporthal en gymzalen	69%	70%	75%

Portefeuillehouder: A.N. Dellelijn

Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

In samenspraak met gebruikers van welzijnsaccommodaties en het maatschappelijk middenveld is afgelopen jaar de Nota Verandering opgave uitgewerkt en vastgesteld. In deze nota zijn voor de gemeentelijke maatschappelijke accommodaties keuzes gemaakt (accommodaties behouden, afstoten of nader onderzoeken) om de bezetting te verhogen en/of de kosten op termijn te reduceren. Als gevolg hiervan is in goed overleg met de verschillende gebruikers een groot aantal deelprojecten opgestart. Zo wordt de Hofdijk leeg geroosterd, wordt de Sluijsweijdt opgevuld (voor een deel met gebruikers uit de Hofdijk) en wordt onderzocht hoe het Bruno-gebouw kan worden gerevitaliseerd door gebruikers toe te voegen (onder andere de Decorbouwers). Ook zijn er projecten gestart rondom de mogelijke verplaatsing van Scouting Rurik, de GGD en Vereniging Oud Heiloo. Het Open Huis is inmiddels verkocht, Wijkgebouw Oosthok en de tennisbanen van TC Heiloo United zijn inmiddels in eigendom overgedragen aan de betreffende gebruikers. Tot slot heeft de gemeente afgelopen jaar de exploitatie van Theater de Beun voor een tijdelijke periode in eigen hand genomen. In 2017 zullen al deze projecten worden vervolgd. Het afgelopen jaar is ook gestart met het invoeren van een uniforme huurovereenkomst in Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Deze wordt gefaseerd ingevoerd voor alle maatschappelijke accommodaties.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren:

De ontwikkelingen in het afgelopen jaar hebben ertoe geleid dat het bewustzijn onder gebruikers over de omvang van het accommodatie-aanbod en het gebruik daarvan is gegroeid. Waar gebruikers in eerste instantie vooral weerstand hadden tegen de voorgenomen ontwikkelingen, is nu steeds meer een beweging te ontdekken waarbij gebruikers samen met de gemeente op zoek gaan naar een voor beide partijen optimale situatie. Er is over en weer meer inzicht ontstaan in elkaars drijfveren en de samenwerking en communicatie tussen gemeente en gebruikers is daardoor verder geïntensiveerd. Er wordt gezamenlijk gestreefd naar het verhogen van bezettingsgraden, het waar mogelijk, afstoten van incurante accommodaties en het op termijn verminderen van de gemeentelijke taken ten aanzien van maatschappelijk vastgoed.

Portefeuillehouder: A.N. Dellelijn

Sectordirecteur: R. Herman

ONTWIKKELINGEN:

De gemeente is op grond van de Participatiewet verantwoordelijk voor mensen met arbeidsvermogen die zijn aangewezen op (tijdelijke) ondersteuning om in hun bestaan te voorzien en/of op ondersteuning om aan het werk te komen. Voor de re-integratieondersteuning heeft de gemeente een gebundeld re-integratiebudget en nieuwe instrumenten tot haar beschikking, zoals beschut werk, loonkostensubsidie en de no-riskpolis.

Er is een integraal beleidskader Sociaal domein 2016-2018 BUCH opgesteld voor de beleidsonderwerpen Wmo, Jeugd en participatiewet. Doel van het beleidskader is meer samenhang aan te brengen in de ondersteuning aan onze inwoners, in de afspraken met onze partners en in onze beleidskeuzes over het gehele Sociale domein.

Er heeft in BUCH-verband een herijking van het minimabeleid plaatsgevonden en er wordt een nieuwe, gezamenlijke nota minimabeleid voorbereid. De planning is dat het actieplan minimabeleid en financiële zelfredzaamheid medio 2017 door de colleges wordt vastgesteld.

In dit kader heeft onderzoeksbureau KWIZ een nulmeting gehouden en het huidige minimabeleid van de vier gemeenten geëvalueerd.

Ook wordt nadere invulling gegeven aan de regionale werkgeversdienstverlening en het Werkbedrijf, een samenwerkingsconstructie tussen gemeenten en sociale partners in de arbeidsmarktregio. Daarnaast is het werkgeversservicepunt BUCH georganiseerd.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren:

De gemeente heeft gewerkt aan:

- Het intensiveren van de re-integratieactiviteiten en de contacten met regionale en lokale werkgevers door de inzet van een jobhunter en de samenwerking in een werkgeversservicepunt
- Het extra inzetten op het huisvesten van asielzoekers zodat de taakstelling in 2016 met 58 personen voor 97% is gehaald.
- Vereenvoudiging van het aanvraagproces van de Collectieve Zorgverzekering Minima (CZM) waardoor een stijging van het aantal deelnemers te zien is.
- De uitbreiding van de regeling maatschappelijke participatie met een PC-regeling voor alle minima, plus een cursusaanbod.
- De voorbereidingen voor een regionale aanbesteding participatie en integratie vergunninghouders.

Indicatoren	2015	2016
Klanten met een uitkering	Het aantal klanten met een bijstandsuitkering is gestegen met 3,8%	Het aantal klanten met een bijstandsuitkering is gestegen met 9,8%
Aanmeldingen schuldhulpverlening	30	30 Aanmeldingen schuldhulpverlening. Dit is een schatting. De schuldhulpverlening is per 1 januari jl. naar een andere aanbieder gegaan; wij hebben nog geen afrekening over 2016 gehad.
Aanvragen vergoedingen minimabeleid	380	345
Taakstelling huisvesting asielzoekers	Taakstelling was 39. Er zijn 44 personen gehuisvest; 5 meer vanwege achterstand over 2014.	Taakstelling was 60; er zijn 58 personen gehuisvest

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016	Verschil Werkelijk- EV 2016
3A	Maatschappelijke ondersteuning					
	Lasten	-5.921	-6.077	-4.912	-3.793	1.119
	Baten	635	673	310	340	30
	Totaal	-5.286	-5.404	-4.602	-3.453	1.149
3B	Jeugd					
	Lasten	-5.821	-6.853	-6.743	-6.729	14
	Baten	359	340	345	404	59
	Totaal	-5.462	-6.513	-6.398	-6.325	73
3C	Publieke gezondheidszorg					
	Lasten	-491	-496	-532	-541	-9
	Baten	0	0	0	0	0
	Totaal	-491	-496	-532	-541	-9
3D	Kunst en Cultuur					
	Lasten	-948	-825	-862	-882	-20
	Baten	0	1	1	15	14
	Totaal	-948	-824	-861	-867	-6
3E	Sport					
	Lasten	-1.076	-987	-1.218	-1.227	-9
	Baten	368	367	372	391	19
	Totaal	-708	-620	-846	-836	10
3F	Welzijnsaccommodaties					
	Lasten	-742	-658	-826	-725	101
	Baten	220	281	229	277	48
	Totaal	-522	-377	-597	-448	149
3G	Sociale zaken					
	Lasten	-7.001	-6.835	-7.563	-7.393	170
	Baten	3.347	3.376	3.692	3.685	-7
	Totaal	-3.654	-3.459	-3.871	-3.708	163
	Totaal Hoofdstuk 3 Maatschappelijke zorg en Welzijn					
	Lasten	-22.000	-22.731	-22.656	-21.290	1.366
	Baten	4.929	5.038	4.949	5.112	163
	Saldo Hoofdstuk 3	-17.071	-17.693	-17.707	-16.178	1.529

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN IN 2016:

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3A		
Uitvoeringsorganisatie 3D's		187
Programma 3E		
Nulmeting sportvelden		57
Groot onderhoud Sportcentrum Vennewater		64
Programma 3F		
Veranderopgaven accommodaties en subsidies		116
Programma 3G		
Transitie WNK		79

VERKLARING AFWIJKINGEN

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3A		
Eigen bijdragen Wmo voorzieningen	14	
Afkoopvergoeding aansprakelijkheid Wmo	16	
Stelpost gemeenteraad Sociaal Domein		150
Overige uitvoeringskosten		28
Hulp bij het huishouden, minder cliënten HV1 dan begroot		153
Minder aanvragen voor woningaanpassingen		34
Vervoersvoorzieningen		32
Wmo begeleiding (nieuwe taken)		703
Mantelzorg ondersteuning		41
Overige uitgaven		10
Personeelslasten en doorbelastingen		-32
Totaal	30	1.119
Saldo		1.149

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3B		
Hogere vergoedingen gebruik schoolgebouwen	27	
Overige inkomsten	6	
Mutaties voorziening onderhoud scholen	26	-23
Centrum voor Jeugd en Gezin		17
Jeugdhulp		35
Aanvullende kosten subsidieverlening Jeugd		-13
Inspecties kinderopvang		-7
Exploitatiekosten schoolgebouwen		-29
Onderwijs begeleiding, is niet meer tot besteding gekomen		21
Leerlingenvervoer, lagere lasten door nieuwe aanbesteding		44
Personeelslasten en doorbelastingen		-31
Totaal	59	14
Saldo		73

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3C		
Overige uitgaven		-9
Totaal	0	-9
Saldo		-9

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3D		
Verzekeringsuitkering beschadigd kunstwerk	14	
Herstel kunstwerk		-7
Inventarisatie kunstwerken		-9
Incidentele subsidies en huurcompensatie		-12
Personeelslasten en doorbelastingen		8
Totaal	14	-20
Saldo		-6

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3E		
Huuropbrengsten sportaccommodaties	19	
Groot onderhoud Sportcentrum Vennewater		18
Exploitatielasten Sportcentrum Vennewater		-5
Exploitatie gymnastieklokalen		8
Groot onderhoud zwembad 't Baafje		14
Doorbelastingen onderhoud sportvelden (programma 2D)		-27
Overige exploitatiekosten		-4
Buurtsportcoach		-4
Personeelslasten en doorbelastingen		-8
Totaal	19	-8
Saldo		10

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3F		
Exploitatie opbrengsten De Beun hoger dan begroot	30	
Overige huuropbrengsten welzijnsaccommodaties	11	
Hogere uitgaven en subsidie project Veranderopgave	7	-6
Groot onderhoud welzijnsaccommodaties		138
Overige uitgaven		-15
Personeelslasten en doorbelastingen		-16
Totaal	48	101
Saldo		149

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 3G		
Terugvordering en correcties op bijstandsuitkeringen	16	
Hogere aflossingen leningen voor bijzondere bijstand	32	
Lagere rijksvergoeding voor bijstand zelfstandigen	-82	
Nabetaling WSW ministerie van SZW	11	
Hogere bijdrage COA voor vergunninghouders	12	
Overige inkomsten en uitgaven	4	10
Minder bijstandsuitkeringen dan berekend		56
Minder kosten bijzondere bijstand, met name minder aanvragen PC's		46
Minder aanvragen voor bijstand zelfstandigen		71
Bijdragen aan Halte Werk en Jongerenloket		-13
Participatiebudget, niet besteed		66
Transitiebudget WNK, meer kosten door gewijzigde berekening		-42
Kosten opvang en inburgering vergunninghouders		6
Personeelslasten en doorbelastingen		-30
Totaal	-7	170
Saldo		163

3.4 HOOFDSTUK 4: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

ALGEMEEN

Heiloo is een prettige en veilige gemeente om in te wonen en in te verblijven. Dat willen we natuurlijk zo houden. Daarom blijft de hoofddoelstelling van het integraal veiligheidsbeleid dat de inwoners van Heiloo zich veilig voelen de komende jaren. In dit hoofdstuk leest u meer over veiligheid in Heiloo en in de regio.

Integrale veiligheid bevat twee componenten: fysieke en sociale veiligheid. Fysieke veiligheid gaat over brandveiligheid, rampenbestrijding, externe veiligheid en verkeersveiligheid. Sociale veiligheid gaat over de beleving van de veiligheid. Bijvoorbeeld bij leefomgeving, geweld, criminaliteit, overlast en zorg voor de jeugd.

De veiligheid moet zoveel mogelijk gewaarborgd worden, waarbij voldoende aandacht is voor preventie. Bij preventie speelt het actief betrekken van inwoners een belangrijke rol. Het borgen en bevorderen van een veilige leefomgeving vergt een intensieve samenwerking van alle betrokkenen zoals bewoners, politie, brandweer, gemeente, scholen en het bedrijfsleven.

SPEERPUNTEN 2016

4 INTEGRALE VEILIGHEID

Actiepunten en prioriteiten begroting 2016	Wat hebben we daarvoor gedaan?
Het borgen van een veilige woon- en leefomgeving door: • Het in stand houden van het veiligheidsgevoel van inwoners van Heiloo • Het in stand houden van een adequate crisis- en rampenbestrijdingsorganisatie volgens regionaal model en aangepast aan de regionale ontwikkelingen.	Uitvoering gegeven aan de actiepunten voor 2016 uit het Lokaal Integraal Veiligheidsplan. De acties en prioriteiten zijn mede bepaald door de uitkomsten van de integrale veiligheidsmonitor die in 2015 is uitgevoerd. Het regionale model Bevolkingszorg 8.0, dat in 2015 is geïmplementeerd, is in 2016 geëvalueerd. De daaruit voortvloeiende acties en wijzigingen hebben geleid tot optimalisatie van procesonderdelen. Verdere implementatie vindt in 2017 plaats.

Portefeuillehouder: T.J. Romeyn
Sectordirecteur: G.H.S. Heemskerk

ONTWIKKELINGEN:

In 2016 is uitvoering gegeven aan het Lokaal Integraal Veiligheidsplan 2015-2018. Om het gewenste effect te bereiken is samenwerken met diverse partners, waaronder inwoners, essentieel. In de veiligheidsketen wordt regionaal samengewerkt in de Veiligheidsregio. Vanuit de Veiligheidsregio vindt afstemming van beleid en uitvoering plaats. Landelijke en regionale samenwerking en afstemming speelt een steeds grotere rol. En heeft in 2016 ook veelvuldig plaatsgevonden.

Per 1 juli 2015 is het regionale plan Bevolkingszorg 8.0 in werking getreden. Het expertteam Bevolkingszorg van de Veiligheidsregio Noord-Holland coördineert de gemeentelijke werkzaamheden bij een ramp c.q. crisis in Heiloo. In 2016 is het regionale model geëvalueerd. De daaruit voortvloeiende acties worden in 2017 geïmplementeerd.

MAATSCHAPPELIJKE EFFECTEN en indicatoren:

Vanuit de hoofddoelstelling van het integraal veiligheidsbeleid wil de gemeente als maatschappelijk effect realiseren dat het veiligheidsgevoel van de inwoners van Heiloo hoog blijft.

Indicatoren	2015	2016
Het percentage inwoners dat zich wel eens veilig voelt, is ten opzichte van 2013 gedaald (2013: 71% voelt zich veilig)	67% voelt zich veilig*	De veiligheidsmonitor wordt tweejaarlijks uitgevoerd. De volgende keer is in 2017. De resultaten ontvangt de gemeente Heiloo in 2018.
Het percentage inwoners dat zich veilig voelt in de eigen buurt/woonomgeving is ten opzichte van 2013 iets gedaald, (2013: 88% voelt zich veilig)	87% voelt zich veilig**	De veiligheidsmonitor wordt tweejaarlijks uitgevoerd. De volgende keer is in 2017. De resultaten ontvangt de gemeente Heiloo in 2018
Tijdig implementeren van Bevolkingszorg 8.0		De evaluatie is volgens planning in 2016 uitgevoerd.

* Uit de enquête is gebleken dat 33% van de ondervraagden in Heiloo zich in het algemeen wel eens onveilig voelt tegen 32% in NHN. In 2013 was dit 29% van de ondervraagden (NHN 33%).

** De inwoners van Heiloo ervaren de veiligheid in hun woonbuurt met het rapportcijfer 7,6 (7,5 in NHN) tegen 7,5 in 2013. Het veiligheidsgevoel in de woonbuurt bestaat uit een aantal facetten die onderzocht zijn. Dat geeft in percentages een daling te zien in 2015, terwijl het rapportcijfer toch 0,1% hoger is.

WAT HEEFT HET GEKOST?

	Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016	Vershil Werkelijk- EV 2016
4	Integrale Veiligheid					
	Lasten	-1.925	-1.634	-1.640	-1.675	-35
	Baten	96	2	2	53	51
	Totaal	-1.829	-1.632	-1.638	-1.622	16
	Totaal Hoofdstuk 4 Openbare orde en veiligheid					
	Lasten	-1.925	-1.634	-1.640	-1.675	-35
	Baten	96	2	2	53	51
	Saldo Hoofdstuk 4	-1.829	-1.632	-1.638	-1.622	16

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN IN 2016:

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 4		
Niet van toepassing		

VERKLARING AFWIJKINGEN

Bedragen x € 1.000	Baten	Lasten
Programma 4		
Bijdragen gemeenten voor BUCH project Drank en Horeca	35	
Overige opbrengsten vergunningverlening	11	
Piketvergoedingen Veiligheidsregio	5	
Onderbesteding budget openbare orde en veiligheid		14
Kosten BUCH project Drank en Horeca		-37
Bijdrage Veiligheidsregio, o.a. indexering 2016		-22
Huisvestingskosten brandweerkazerne		17
Personeelslasten en doorbelastingen		-7
Totaal	51	-37
Saldo		16

4 BELEIDSBEGROTING: PARAGRAFEN

Paragrafen zijn verplichte onderdelen die een specifiek onderwerp behandelen. Er wordt ingegaan op de kaders voor het beheer, indien van toepassing in relatie tot programma's, beleidsnota's, besluiten of verordeningen.

4.1 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, ONVOORZIEN EN LOKALE HEFFINGEN

Inleiding

De gemeentelijke inkomsten bestaan grofweg uit vier stromen:

1. Algemene Uitkering Gemeentefonds + Integratie uitkering Sociaal Domein
2. Lokale belastingen en heffingen
3. Specifieke uitkeringen
4. Overige inkomsten

De algemene dekkingsmiddelen bestaan vooral uit de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds en de Integratie Uitkering Sociaal Domein. De Algemene Uitkering heeft geen bestedingsdoel en hoeft niet aan het rijk verantwoord te worden. De Uitkering Sociaal Domein is ook in principe ongeoormerkt geld, maar via diverse rapportages worden de uitgaven wel door het rijk gemonitord.

Van de lokale heffingen is de opbrengst van de onroerende zaak belasting de grootste post die tot de algemene dekkingsmiddelen wordt gerekend. De andere lokale heffingen hebben meestal een specifieke bestemming (zoals afvalstoffenheffing, rioolrecht, grafrechten en hondenbelasting). Voor de afval- en rioolheffing wordt de kostendekkendheid geregeld door middel van een egalisatievoorziening. Voor de andere belastingen geldt dit niet en is er slechts sprake van een bestedingsdoel.

Overzicht lokale belastingen en heffingen en algemene dekkingsmiddelen

In de tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen en de belangrijkste lokale heffingen. Onder de tabel worden de onderdelen kort toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016
Lokale belastingen en heffingen:				
- OZB	3.381	3.514	3.514	3.438
- Toeristenbelasting	29	39	39	30
- Hondenbelasting	96	98	98	97
- Grafrechten	94	127	127	114
- Afvalstoffenheffing	2.114	2.177	2.177	2.192
- Rioolheffing	1.549	1.668	1.668	1.702
Alg. dekkingsmiddelen				
- Algemene uitkering	15.417	15.796	16.380	16.572
- Uitkering sociaal domein	7.417	7.539	7.518	7.518
- Dividend	2.550	191	132	132
- Saldo financieringsfunctie	1.379	1.586	1.319	1.140

Onroerende Zaak Belasting (lokale middelen)

De begrote OZB-opbrengst wordt berekend door de opbrengst van het voorgaande jaar te verhogen met een door de raad vastgesteld indexpercentage. Op basis van deze indexering en de verwachte marktwaardeontwikkeling van woningen en niet-woningen (WOZ) zijn eind 2015 de nieuwe tarieven berekend en vastgesteld in de verordening.

De tarieven worden vanaf 2011 uitgedrukt in een percentage van de totale WOZ-waarde. Als onderdeel van de bezuinigingsmaatregelen (laatste jaarschijf) zijn de tarieven verhoogd ten opzichte van 2015, waarbij rekening is gehouden met de waardeontwikkeling van alle objecten in de gemeente en de geïndexeerde begrote OZB opbrengst. De verhoging van de tarieven voor 2016 waren:

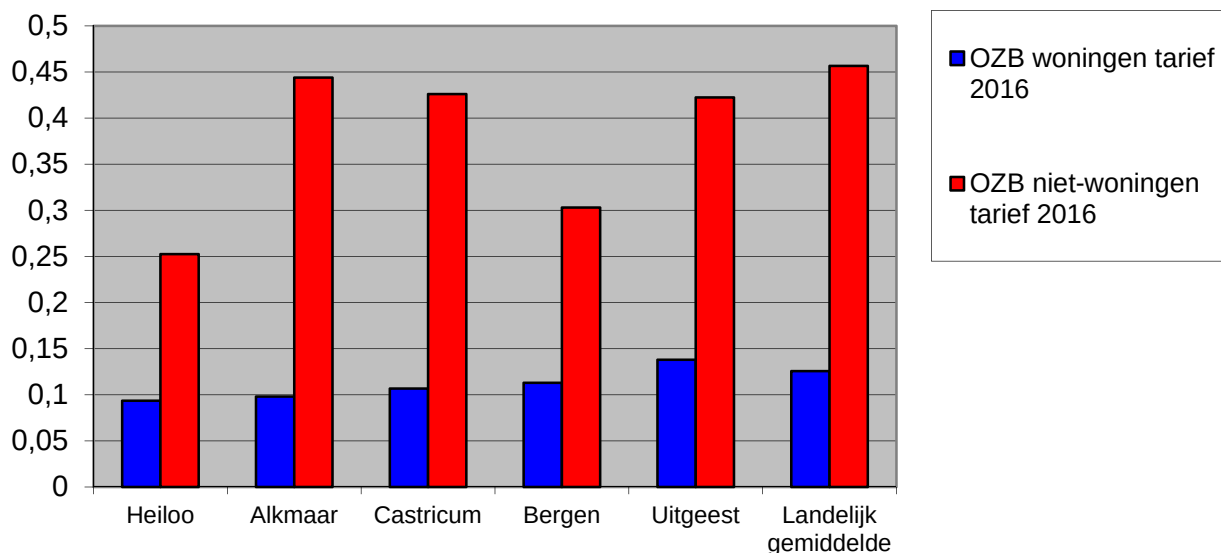
Eigenaren woningen van 0,0922% naar 0,0935%

Eigenaren niet-woningen van 0,1381% naar 0,1403%

Gebruikers niet-woningen van 0,1069% naar 0,1122%

Het OZB-tarief bedraagt dus voor een woning 0,0935% en voor een niet-woning 0,2525% van de WOZ-waarde.

Vergelijking OZB tarieven 2016 in de regio

Bron: Coelo, Atlas van de lokale lasten 2016.

De maximering van de tarieven van de OZB is per 1 januari 2008 door het Rijk geschrapt. Daarvoor in de plaats is een macronorm voor de OZB-tarieven ingesteld. De wettelijk vastgestelde macronorm voor 2016 is 1,57 %. Concreet houdt de macro norm in dat de stijging van de OZB opbrengsten van alle gemeenten tezamen de norm niet mag overschrijden.

De OZB wordt vanaf 2009 berekend naar een percentage van de WOZ-waarde. Uitgangspunt bij de berekening van de tarieven 2016 is de OZB-opbrengst van 2015 vermeerderd met het inflatiecijfer van 1,4% en een verhoging van de gewenste opbrengst van € 75.000 als onderdeel van de bezuinigingsmaatregelen. Samen resulteert dit in een totale OZB-opbrengst van € 3,5 miljoen. Rekening houdend met de begrote OZB-opbrengst en de daling van de WOZ-waarden van de woningen en niet-woningen zijn de OZB-tarieven voor woningen en niet-woningen verhoogd. De werkelijk geïnde OZB is in 2016 lager uitgevallen dan begroot door een hoger aantal vrijgestelde objecten (niet-woningen) dan waarmee is gerekend bij de tariefsbepaling.

Uitgangspunten tariefbeleid

Er is voor de heffing van de OZB het volgende uitgangspunt geformuleerd:

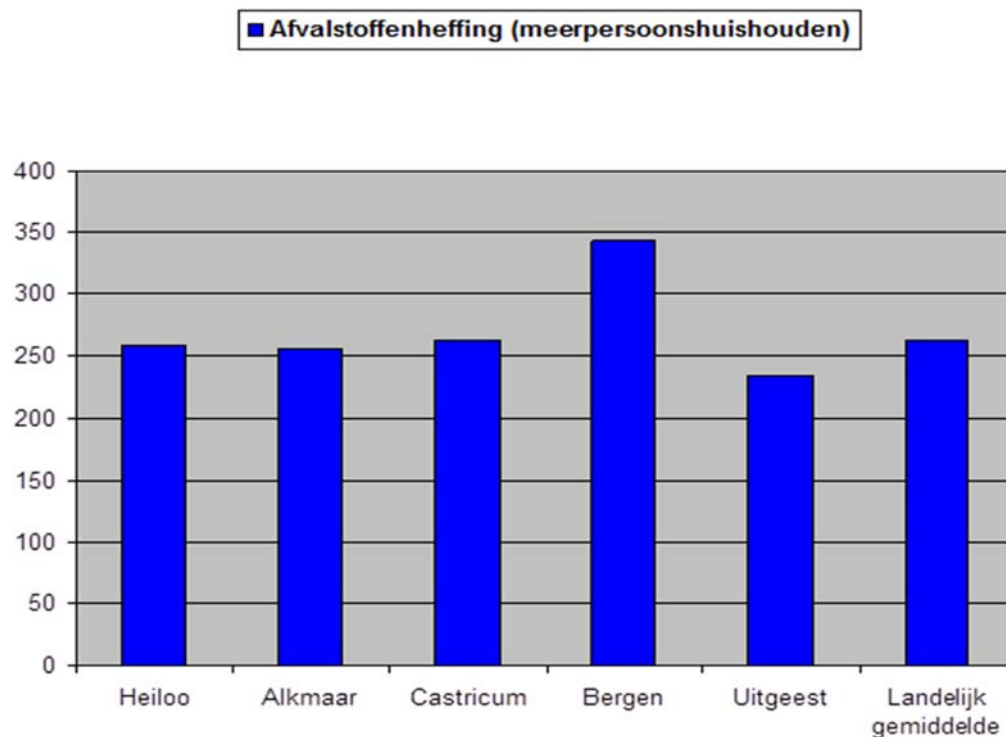
- Bij de tariefstelling voor de OZB moet rekening worden gehouden met de waardeontwikkeling van 1 januari 2014 tot 1 januari 2015 en de macronorm voor de OZB-tarieven van 1,57%.
Het uitgangspunt voor de OZB-tarieven is de OZB-opbrengst van 2015 vermeerderd met 1,4% en met een bezuinigingsmaatregel van € 75.000.

Naast de OZB zijn de afvalstoffenheffing en de rioolrechten van belang voor het totaalbeeld van de lokale lasten. Hieronder wordt een beeld gegeven van de tarieven in Heiloo en het kwijtscheldingsbeleid.

Afvalstoffenheffing (lokale middelen)

Het tarief voor afvalstoffenheffing/reinigingsrechten is ten opzichte van 2015 verhoogd. Uitgangspunt voor de berekening van de tarieven is maximaal 100% dekking van de kosten voor inzameling huishoudelijk afval. De afgelopen jaren is het tarief beperkt verhoogd, maar zijn de kosten gestegen. Het tekort op het product wordt aangevuld met een bijdrage uit de egalisatievoorziening. Deze is inmiddels uitgeput, zodat het tarief in de toekomst aan zal moeten sluiten bij de begrote kosten. Het tarief voor een eenpersoonshuishouden bedroeg in 2016 € 144 en voor een meerpersoonshuishouden € 258.

Vergelijking afvalstoffen tarieven in de regio:

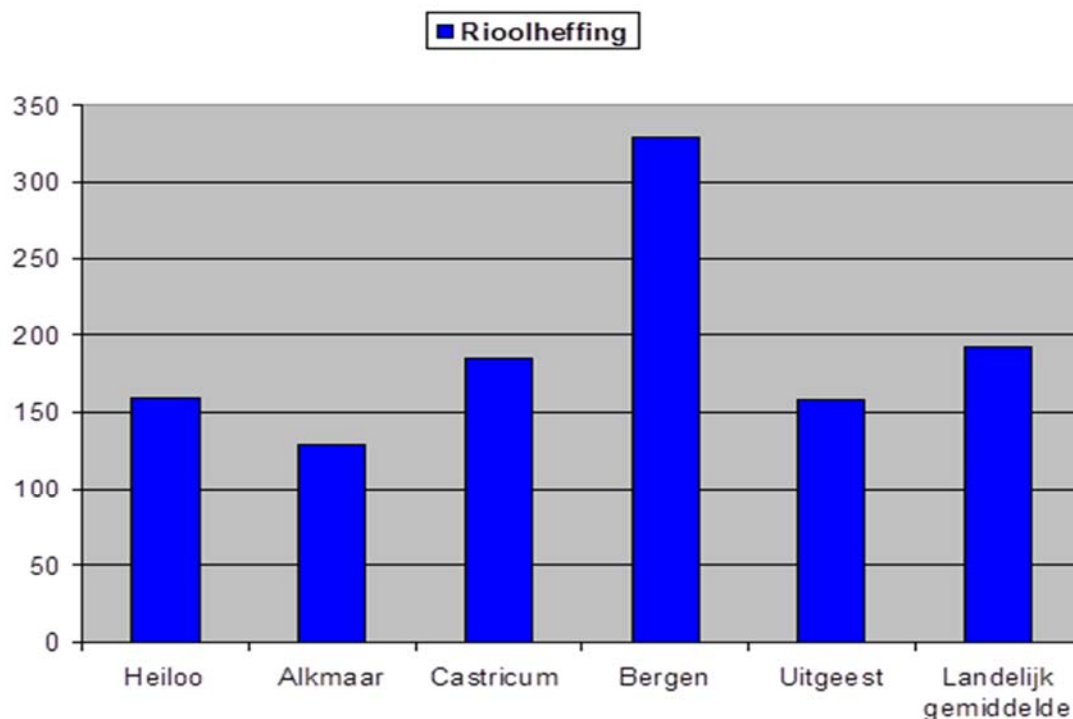
Bron: Coelo, Atlas van de lokale lasten 2016.

Het tarief voor afvalstoffenheffing ligt in lijn met de omliggende gemeenten en het landelijke gemiddelde.

Rioolheffing (lokale middelen)

De rioolheffing is, na een aantal jaren constant te zijn gebleven, in 2016 verhoogt naar € 159,60. Dit tarief is in het door de raad vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan Heiloo 2012-2016 vastgelegd. Met de rioolheffing worden onderhoud en investeringen in het rioolstelsel bekostigd.

Vergelijking riooltarieven in de regio:

Bron: Coelo, Atlas van de lokale lasten 2016.

In 2016 is een oplegnotitie en een financiële doorrekening op het GRP 2012-2016 door uw raad vastgesteld voor de jaren 2017 en 2018.

Kwijtschelding lokale lasten

Per 2007 wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften door de invoering van het kwijtscheldingsbeleid lokale lasten. Bij toewijzing van een verzoek om kwijtschelding wordt de aanslag gemeentelijke heffingen formeel kwijtgescholden. Totaal is in 2016 € 98 duizend aan belastingen kwijtgescholden.

Algemene uitkering gemeentefonds

De uitkering van het gemeentefonds is voor het uitkeringsjaar 2016 uitgekomen op € 16,450 miljoen. Het college heeft de berekening van de algemene uitkering 2016 gebaseerd op de laatst beschikbare specificatie die eind februari 2017 is verschenen. Daarin staan de voorlopig laatste wijzigingen over het uitkeringsjaar 2016. De ramingen in de eerste en tweede financiële rapportage zijn gebaseerd op de mei- en septembercirculaire 2016. De algemene uitkering 2016 is € 120 duizend hoger dan de eindejaarsverwachting. Dit is met name veroorzaakt door de aanpassing van de uitkeringen voor verhoogde asielinstroom naar het werkelijke aantal door de gemeente gerealiseerde opgevangen vergunninghouders (€ 84 duizend), en enkele aanpassingen in de maatstaven (€ 36 duizend, decembercirculaire). Over voorgaande jaren is nog een bedrag van € 57 duizend ontvangen. Dat is € 7 duizend hoger dan het structureel begrote bedrag.

Integratie Uitkering Sociaal Domein

De integratie Uitkering Sociaal Domein bedroeg in 2016 € 7,518 miljoen. Deze uitkering is onderdeel van het Gemeentefonds. Het is de intentie van de fondsbeheerders (Ministerie van BiZa en Ministerie van Financiën) om deze uitkering na drie jaar te integreren in de Algemene Uitkering. De uitkering Sociaal Domein is in principe niet geoormerkt, maar de hoogte van de uitkering dient als basis voor de begrootte uitgaven. De uitgaven worden wel via diverse rapportages gemonitord door het Rijk.

Saldo van de financieringsfunctie

Dit saldo geeft het resultaat weer van het verschil tussen de werkelijk betaalde rente en de aan activa toegerekende rente.

Dividend

Hieronder vallen de ontvangen dividenden van de BNG en de houdstermaatschappij GKNH (Gasbedrijf Kop van Noord Holland) die de resterende NUON beheert. In 2015 is de laatste tranche van de opbrengst verkoop NUON-aandelen ontvangen. Vanaf 2016 wordt alleen nog dividend ontvangen over het deel van de NUON-aandelen die niet verkocht zijn door de houdstermaatschappij GKNH. Het bedrag in 2016 was € 96 duizend.

4.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEER

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in het weerstandsvermogen en risicobeheer binnen Heiloo.

Het weerstandsvermogen is de financiële buffer van de gemeente. Het is noodzakelijk om een gezonde financiële positie te hebben en te behouden, niet alleen voor het begrotingsjaar maar ook op de langere termijn.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om (onverwachte) niet-begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Reguliere risico's die zich regelmatig voordoen en veelal ook kwantificeerbaar zijn, maken geen onderdeel uit van de bepaling van het weerstandsvermogen. Voor deze risico's zijn verzekeringen afgesloten en/of voorzieningen (reserveringen) gevormd.

Tevens is in deze paragraaf een set financiële kengetallen opgenomen met als doel het horizontale toezicht van de raad te versterken. De kengetallen betreffen getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. Het gebruik van kengetallen heeft (nog) geen functie als verantwoordingsinstrument in het kader van financieel toezicht door de provincies of het rijk.

Berekening weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de incidentele (eenmalig inzetbare) en de structurele (permanent inzetbare) weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. Deze reserve is opgebouwd uit in het verleden behaalde positieve resultaten. Bestemmingsreserves worden binnen de gemeente Heiloo niet tot de weerstandscapaciteit gerekend omdat deze gelden al een bestemming hebben.

Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd doch direct verkoopbaar zijn. Binnen Heiloo zijn enkele gronden en panden aanwezig die onder deze reserve vallen. Aangemerkt kan worden dat een deel van de gronden of panden niet vrij is van huur of pacht.

De incidentele reserves zijn eenmalig inzetbaar. De totale incidentele weerstandscapaciteit is op 31 december 2016 € 11 miljoen (afgerond). Dit is inclusief het resultaat 2016 (exclusief BBV-aanpassingen voortvloeiend uit de nota grondexploitaties).

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit.

Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit voor de OZB kan de vergelijking gemaakt worden met de eigen inkomstenmaatstaf in de algemene uitkering gemeentefonds.

De gemeente Heiloo heeft een werkelijke opbrengst OZB van € 3.438 duizend. De eigen inkomstenmaatstaf van de Algemene Uitkering gaat uit van € 4.218 duizend. Per saldo is hierdoor sprake van een onbenutte belastingcapaciteit van € 780 duizend.

Deze capaciteit kan alleen ingezet worden na instemming van de raad met verhoging van de OZB-tarieven. De onbenutte belastingcapaciteit wordt door ons niet meegenomen bij de berekening van de ratio weerstandvermogen.

Met betrekking tot de rioolrechten en afvalstoffenheffing is binnen Heiloo sprake van 100% kostendekkendheid. De onbenutte belastingcapaciteit voor deze heffingen komt hierdoor uit op nul. Er is geen raming voor onvoorzien opgenomen.

In de tabel is de weerstandscapaciteit voor 2016 berekend.

Bedragen x € 1.000	
	Bedrag
Weerstandscapaciteit incidenteel	
Algemene reserve	9.607
Stille reserves	p.m.
Resultaat 2016 (NB: het resultaat is gecorrigeerd met de BBV-aanpassing grondexploitaties van € 6,1 miljoen)	1.421
Totaal weerstandscapaciteit incidenteel	11.028
Weerstandscapaciteit structureel	
<i>Onbenutte belastingcapaciteit:</i>	
• OZB	780
• Rioolrechten	0
• Afvalstoffenheffing	0
<i>Totaal onbenutte belastingcapaciteit</i>	<i>780</i>
Onvoorzien en saldo begroting (structureel)	0
Totaal weerstandscapaciteit exploitatie (structureel)	780
Totale weerstandscapaciteit	11.808

Risico's

Onderstaand zijn per sector de belangrijkste risico's toegelicht. Deze risico's zijn ook meegenomen bij de risico-inventarisatie die bij de begroting en jaarrekening plaatsvindt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem), waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en gekwantificeerd.

Algemene risico's (alle sectoren)

Economische crisis:

Ondanks dat de economie verder aantrekt, is dit risico nog steeds relevant.

Rijksbegroting:

De Algemene Uitkering van het gemeentefonds vormt de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. De ontwikkeling hiervan is gekoppeld aan de hoogte van de rijksbegroting. Op enkele uitzonderingen na betekent iedere wijziging in het rijksbeleid met gevolgen voor de rijksbegroting, een risico voor de gemeente.

Verdeling gemeentefonds:

Het Rijk heeft voor de verdeling van het gemeentefonds diverse verdeelmaatstaven ontwikkeld. Aan de hand van deze verdeelmaatstaven wordt het totale gemeentefonds zo eerlijk mogelijk over de diverse gemeenten verdeeld. Deze systematiek kan als gevolg van vernieuwde inzichten wijzigen. Dit kan leiden tot zowel positieve als negatieve effecten.

Ontwikkeling prijspeil:

In de rijksbegroting wordt rekening gehouden met een stijging van de materiële kosten van ca. 1%. Binnen de gemeentebegroting worden kosten begroot naar verwachte uitgaven en wordt geen rekening gehouden met een percentage. Gezien het percentage van het Rijk kan een stijging in de kosten niet uitgesloten worden.

Ontwikkeling rente:

De begroting van de werkelijke rentelasten 2016 is gebaseerd op het contractuele rentepercentage van de huidige leningen. Eind 2011 is de leningenportefeuille geherstructureerd tot 1 lening van € 49,2 miljoen met een vast rentepercentage plus variabele opslag. Dit percentage is in 2016 3,08%. Bij de grondexploitaties wordt gerekend met een rentepercentage van 3,08%.

Juridische risico's:

Het grote aantal besluiten dat het gemeentebestuur op allerlei gebieden neemt zoals omgevingsvergunningen, milieuvergunningen, vergunningen op grond van de APV, verkeersbesluiten en dergelijke brengt met zich mee dat de nodige aandacht moet worden besteed aan de niet te kwantificeren risico's ten gevolge van deze besluiten. Het gaat om onder meer gevolgen van procedures die kunnen leiden tot schadeclaims, betaling van griffie- en proceskosten, tot extra werk en verlies van vertrouwen en gezag van de overheid.

Gemeenschappelijke regelingen:

De gemeente is deelnemer van meerdere gemeenschappelijke regelingen. Deze gemeenschappelijke regelingen hebben meestal een beperkte eigen weerstandscapaciteit opgebouwd. De deelnemende gemeenten lopen hierdoor gezamenlijk indirect alle risico's die gelden voor deze gemeenschappelijke regelingen.

Sector Grondgebied

Niet voorzien onderhoud van wegen, riolen, gebouwen en groenvoorzieningen als gevolg van extreme (weers-)omstandigheden:

Voor het onderhoud van openbare ruimte zijn diverse beheerplannen van toepassing (zie paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen). Deze plannen vormen de basis voor de begroting. Binnen deze plannen is geen rekening gehouden met extreme weersomstandigheden en/of natuurverschijnselen die extra capaciteit en/of onderhoud kunnen vergen omdat hiermee in de dimensionering van de constructies niet gerekend kan worden.

Grondpolitiek:

De gemeente heeft diverse omvangrijke grondexploitaties met een doorlooptijd die zich naar huidig inzicht nog een decennium uitstrekt. Daaraan zijn reguliere risico's verbonden. Er is voor diverse grondexploitaties een verliesvoorziening getroffen, deze wordt jaarlijks bijgesteld aan de hand van de eindprognose

Milieurisico's

- *Bodemverontreiniging:*
Onbekende verontreinigingen die aan het licht komen bij aan- en verkoop van grond, bij bouwactiviteiten, slopen en verbouwen, moeten worden gesaneerd indien er direct gevaar is voor de volksgezondheid. Deze kosten zijn niet altijd te verhalen. Dit geldt ook voor verontreinigingen van vóór 1975.
- *Calamiteiten:*
Bij calamiteiten op het gebied van bodem- water- en luchtverontreiniging als gevolg van ongevallen, brand etc. kunnen er kosten ontstaan die niet zijn te verhalen.

Sector Welzijn en Publiekszaken

Decentralisatie

De bedragen voor de 3D's voor 2015 zijn gebaseerd op uitgaven van het Rijk in het verleden. Voor 2016 en verder wordt er vanuit het ministerie gewerkt aan een verdeling op basis van objectieve maatstaven. Welke gevolgen dit voor het budget van de gemeente Heiloo heeft is mogelijk pas bekend bij de meicirculaire 2017.

Open einde regelingen:

In geval van open einde regelingen ontvangt de gemeente voor de uitkeringslasten vaste budgetten ongeacht de werkelijke uitgaven. Het aantal aanvragen voor uitgaven is hier niet direct door de gemeente te beïnvloeden. Binnen de sociale zekerheidsregelingen zijn de uitkeringsregelingen vanuit de Participatiewet, de minimavoorzieningen en de WMO de belangrijkste open einde regelingen. Met name bij de uitvoering van de uitkeringsregelingen vanuit de Participatiewet kunnen de risico's substantieel zijn. Ook bij de uitvoering van de verordening Leerlingenvervoer is er sprake van een zeker open-eind karakter.

Sector Bestuur- en Organisatie Ondersteuning

Wachtgeldverplichtingen (voormalig) bestuurders:

Bij iedere wisseling van de samenstelling van het college van burgemeester en wethouders is het risico van een wachtgeldverplichting aanwezig. Vanwege het individuele karakter hiervan is dit risico niet kwantificeerbaar.

Gegarandeerde geldleningen:

In de ter inzage gelegde bijlagen is een staat van gegarandeerde geldleningen gevoegd. Daaruit kunnen verplichtingen voortvloeien die op voorhand niet zijn te kwantificeren.

Aan de hand van de ingevoerde risico's berekent Naris de benodigde weerstandscapaciteit.

In onderstaand overzicht zijn de risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de benodigde weerstandscapaciteit.

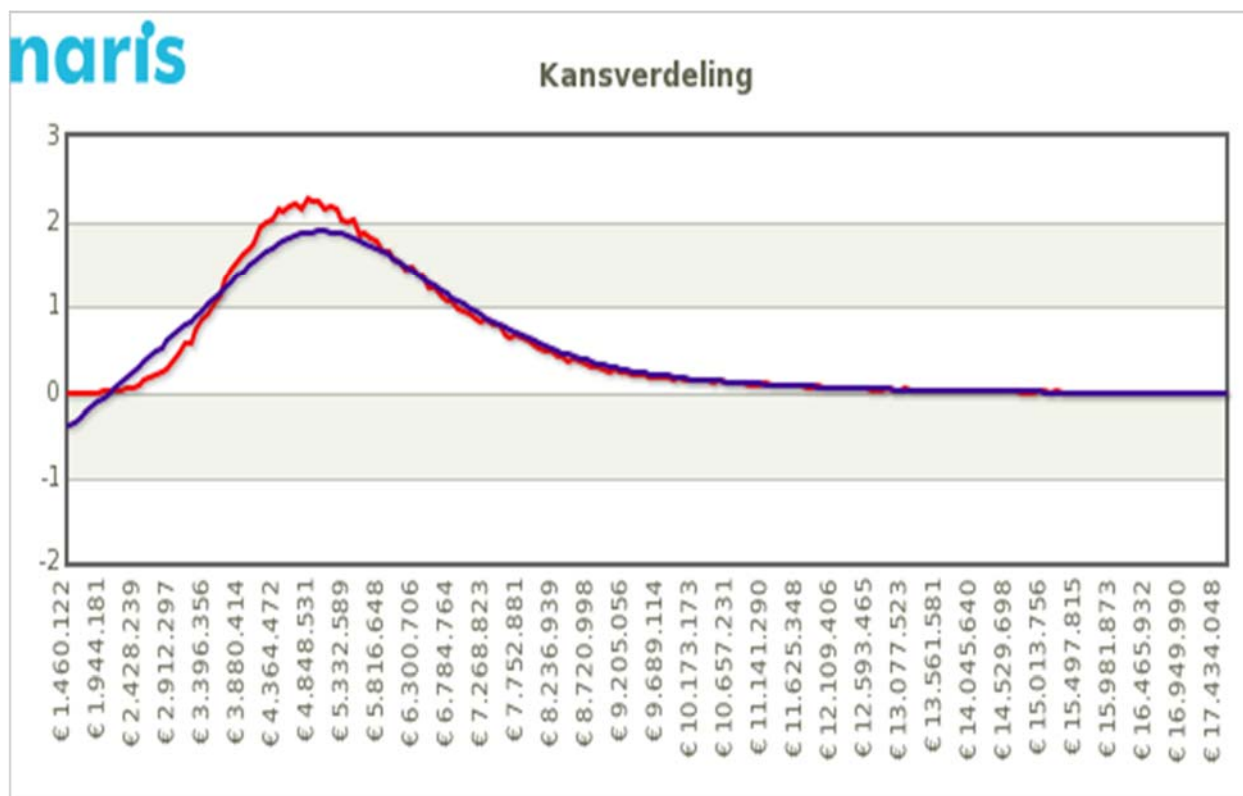
1.	Grondexploitaties: verkopen brengen minder op dan verwacht (scenario-analyse daling opbrengsten 10%)
2.	Kosten wegens ontslag bestuurders
3.	Aanspraak op garantstellingen leningen
4.	Uitkering gemeentefonds daalt door aanpassing rijksbeleid
5.	Grondexploitaties: Hogere kosten bijvoorbeeld door hogere rentelasten

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit een confrontatie tussen enerzijds een financiële vertaling van de risico's die de gemeente loopt en de benodigde weerstandscapaciteit, en anderzijds uit de middelen waarover de gemeente beschikt om de financiële gevolgen van risico's op te vangen zonder consequenties voor de uitvoering van het huidige beleid, de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door middel van risicosimulatie. De risicosimulatie wordt toegepast omdat een reservering van het maximale financiële gevolg van alle risico's (€ 36.600.000) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.

Onderstaande tabel en grafiek tonen de resultaten van deze risicosimulatie.

Uit onderstaande grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat het 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 8.015.809 (benodigde weerstandscapaciteit).

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
5%	€ 3.350.427
10%	€ 3.692.464
15%	€ 3.945.701
20%	€ 4.153.617
25%	€ 4.346.590
30%	€ 4.534.818
35%	€ 4.713.754
40%	€ 4.891.201
45%	€ 5.073.693
50%	€ 5.265.698
55%	€ 5.465.796
60%	€ 5.683.228
65%	€ 5.924.551
70%	€ 6.199.915
75%	€ 6.508.392
80%	€ 6.878.927
85%	€ 7.355.669
90%	€ 8.015.809
95%	€ 9.225.695

De risico's die tot 31 december 2016 bij de gemeente lagen met betrekking tot onder meer personeel, ICT, facilitair en huisvesting zijn in Naris bijgesteld naar nihil. Deze risico's worden vanaf 1 januari 2017 door BUCH gedragen.

Bij de zojuist berekende weerstandscapaciteit van € 8.016.000 moet daarom de benodigde weerstandscapaciteit van de werkorganisatie BUCH erbij opgeteld worden. Dit is becijferd in de BUCH begroting 2017/2018 en komt uit op € 411.000,-.

De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt daarmee € 8.427.000,-

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\begin{array}{rclcl}
 \text{Ratio} & & \text{Beschikbare} & & \text{€ 11.028.000} \\
 \text{weerstandsvermogen} = & \frac{\text{weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde}} & = & \frac{\text{weerstandscapaciteit}}{\text{€ 8.427.000}} & = 1,31
 \end{array}$$

Volgens onderstaande wegingstabel mede ontwikkeld door universiteit van Twente krijgt een weerstandsratio met een score van 1,31 een 'voldoende'.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	uitstekend
B	1.4 - 2.0	ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	voldoende
D	0.8 - 1.0	matig
E	0.6 - 0.8	onvoldoende
F	< 0.6	ruim onvoldoende

Verloop weerstandsratio t.o.v.begroting 2017

Per saldo is de ratio met 0.25 punten gestegen ten opzichte van de begroting 2017 (van 1,06 naar 1,31). De stijging wordt vooral veroorzaakt door een hogere beschikbare weerstandscapaciteit. Daarnaast is ook sprake van een daling van de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is toegenomen van € 9.27 miljoen (begroting 2017) naar nu € 11 miljoen. De stijging wordt veroorzaakt door het positieve jaarrekeningresultaat 2016.

Ook de benodigde weerstandscapaciteit neemt af, namelijk van € 8,75 miljoen (begroting 2017) naar nu € 8,43 miljoen. Het totaal aan geïnventariseerde risico's is afgenomen. Belangrijkste reden hiervoor betreft met name de aantrekkende economie waardoor de risico's in de grondexploitaties naar beneden zijn bijgesteld.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

Beleid omtrent algemene reserve

De reserve wordt gebruikt ter financiering van in het verleden gedane investeringen. Hiermee bereikt de gemeente een besparing op de rentelasten, omdat anders vreemd vermogen aangetrokken zou moeten worden. Indien een beroep wordt gedaan op de algemene reserves ter dekking van tekorten, dan leidt dat er indirect toe dat meer vreemd vermogen dient te worden aangetrokken en de werkelijke rentelasten stijgen.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

In de raadsvergadering van 8 april 2013 heeft de raad het beleid omtrent het weerstandsvermogen en ratio als volgt geformuleerd:

- het college actualiseert de ratio weerstandsvermogen minimaal 2 maal per jaar;
- het college legt de actualisatie vervolgens ter bespreking voor aan de raad met de begroting en rekening. Voor het berekenen van de benodigde weerstandscapaciteit maakt het college gebruik van NARIS;
- de auditcommissie te verzoeken de raad te adviseren over de ratio weerstandsvermogen, de hoogte van de algemene reserves en de benodigde weerstandscapaciteit

Beleid omtrent risico's

In Heiloo is het beleid om voorspelbare en kwantificeerbare risico's te ramen. Voor de niet te voorspellen risico's zoals voor wettelijke aansprakelijkheid en brand- en stormschade aan gemeentelijke panden, zijn verzekeringen afgesloten.

Voor enkele benoembare risico's, zoals dubieuze debiteuren, zijn specifieke voorzieningen ingesteld.

Binnen de risico-inventarisatie van NARIS is voor de grondexploitaties gebruik gemaakt van scenario-analyses. Hierbij wordt het verschil tussen de vastgestelde grondexploitatie en een scenario waarbij een parameter (bijvoorbeeld indexkosten of rente) is aangepast, berekend. Dit verschil wordt binnen NARIS opgenomen als risico.

KENGETALLEN FINANCIËLE POSITIE

Inleiding

Eerder in deze paragraaf is toegelicht dat het gebruik van de kengetallen vooralsnog geen functie heeft als verantwoordingsinstrument in het kader van financieel toezicht door de provincies of het rijk.

De auditcommissie onderzoekt hoe en in welke mate de kengetallen als sturingsinstrument voor de raad in de planning en control-cyclus kunnen dienen. Vooralsnog wordt net als bij de weerstandratio een uniforme jaarlijkse berekeningssystematiek belangrijk geacht om zo uiteindelijk de komende jaren een trend te kunnen waarnemen. Doelstelling is om vanuit de trendanalyse in de toekomst wellicht meer op de ratio's te kunnen gaan sturen.

De volgende kengetallen zijn in de begroting opgenomen:

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen
De schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.
2. De solvabiliteitsratio
De ratio geeft inzicht of de gemeente in staat is de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.
3. Grondexploitatie
Dit kengetal betreft het percentage van de boekwaarde van de grondexploitaties in relatie tot de totale baten in de exploitatie.
4. Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.
5. Structurele exploitatieruimte
De exploitatieruimte geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen.

Handreiking signaleringswaarden kengetallen

De provincie Noord-Holland publiceerde eind 2015 een handreiking voor de gemeenten met daarin een signaleringswaarde voor de uitkomsten van de vijf ratio's. Deze signaleringswaarden zijn afkomstig vanuit een onderzoek voor 100.000+ gemeenten. De waarden zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheering		A	B	C
1a.	Netto schuldquote	< 90%	90 – 130%	> 130%
1b.	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 – 130%	> 130%
2.	Solvabiliteit	> 50%	20 – 50 %	< 20%
3.	Grondexploitatie	< 20%	20 – 35%	> 35%
4.	Belastingcapaciteit	< 95%	95 – 105%	> 105%
5.	Structurele exploitatieruimte	Begr > 0%	Begr = 0%	Begr < 0%

Aan deze waarden kan geen kwalificatie worden gegeven, omdat eventuele normering in eerste instantie door de raad zelf zou kunnen plaatsvinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

In onderstaande tabel staan de uitkomsten van deze kengetallen weergegeven voor het verslagjaar 2015 en de begrotingsjaren 2016 en 2017 met daarbij de signaleringswaarde zoals door de provincie is aangereikt.

		Verloop van de kengetallen					
Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheersing		Jaarrekening 2015		Jaarrekening 2016		Begroting 2016	
1a.	Netto schuldquote	B	95,2%	B	98,7%	B	113,2%
1b.	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	B	94,9%	B	98,5%	B	112,9%
2.	Solvabiliteit	B	21,6%	B	26,9%	B	20,0%
3.	Grondexploitatie	C	39,0%	C	47,4%	C	47,8%
4.	Belastingcapaciteit	A	92,7%	B	96,0%	B	95,7%
5.	Structurele exploitatieruimte	A	4,7%	A	9,6%	A	2,3%

Totaalbeeld:

Kijkend naar ontwikkeling van de scores van de signaleringswaarde bij de afzonderlijke kengetallen dan liggen de werkelijke scores in lijn met die van de begroting. Terugkijkend naar de scores van de jaarrekening 2015 dan geeft alleen het kengetal 'belastingcapaciteit' een andere score. De ratio voor de belastingcapaciteit is ten opzichte van jaarrekening 2015 iets verminderd, maar zit net tegen de A-waarde aan.

4.3 FINANCIERING (TREASURY)

Inleiding

De basis voor deze paragraaf is het treasurystatuut. In het treasurystatuut zijn de beleidsuitgangspunten en uitvoeringsrichtlijnen aangegeven. Deze zijn gebaseerd op de eisen die de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) hieraan stelt. In de raadsvergadering van 8 december 2015 is het treasurystatuut 2015 vastgesteld. In het treasurystatuut 2015 zijn alle wijzigingen conform de wet- en regelgeving verwerkt. In de treasuryparagraaf worden de beleidsplannen met betrekking tot treasury opgenomen. In Heiloo valt treasury politiek onder de portefeuille Financiën en organisatorisch onder de sector Bestuur- en Organisatieondersteuning. Ten behoeve van de werkorganisatie BUCH zijn de statuten medio 2016 geüniformeerd; de raad heeft hierover in oktober besloten.

Algemene ontwikkelingen

Van grote invloed op de invulling van de treasuryfunctie is het gevoerde grondbeleid en de investeringen die gedaan zijn en worden vanuit het meerjarig investeringsplan (MJIP). In de jaren 2005 tot 2011 is door de gemeente een actief grondbeleid gevoerd. Dit betekent dat we toekomstige bouwgrond ver voor het moment van verkoop aangekocht hebben en een omvangrijke onderhandenwerk positie op de balans hebben staan. Naarmate de daadwerkelijke realisering van de plannen verder weg ligt, neemt het risico van deze voorfinanciering toe.

Ons beleid is erop gericht de renterisico's zoveel mogelijk te minimaliseren. Op basis van de liquiditeitsprognose wordt bekeken wat de beste vorm van financiering is. Hierbij wordt gekeken of we binnen de wettelijke eisen blijven. Hiermee bedoelen we dat we binnen de renterisiconorm blijven en de kasgeldlimiet niet overschrijden. Er wordt dan voldaan aan de uitgangspunten zoals opgenomen in het treasurystatuut.

Specifieke ontwikkelingen

Liquiditeitspositie 2016

De ruimte van het kasgeldlimiet is per kwartaal bijgehouden en was stabiel. Er was in 2016 minimaal ruimte voor een bedrag van ruim € 6.000.000,-. Per 31 december 2016 is de ruimte van het kasgeldlimiet € 6.736.000,-.

Schatkistbeleggen

De grens (drempelbedrag) van de gemeente Heiloo is voor 2016 € 347.235,-. De grens wordt berekend op basis van 0,75% van de begrotingsomvang. Komen we onder de grens door eventueel meerdere betalingen, dan kunnen we onze hoofdrekening aanvullen vanuit de paraplurekening van het Ministerie van Financiën. Het saldo uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar is per 31 december 2016 € 2.198.871,-.

Betaaltermijn op één dag

In september 2016 is de gemeente Heiloo gestart met sneller betalen van facturen. De aanleiding hiervoor is geweest de opgave eind april 2016 aan de VNG van de gemiddelde betaaltermijn over 2015. De gemiddelde betaaltermijn over 2015 is 27 dagen. Van alle betaalde facturen van 2016 was 80% binnen de wettelijke 30 dagen betaald.

De resultaten van de opgave over 2015 waren voldoende. Echter de gemeente Heiloo wil meer dan een voldoende. Vanaf september is de betaaltermijn bij alle leveranciers op één dag gezet. Dit heeft het gemiddelde betaaltermijn de laatste vier maanden van 2016 verlaagd met ongeveer negen dagen naar 18 dagen. Het proces van de betalingen van facturen zal in de BUCH werkorganisatie verder worden geoptimaliseerd, bijvoorbeeld door digitalisering.

Treasurybeheer

De wettelijke eis voor de uitvoering van de treasuryfunctie is dat deze taak voortvloeit uit het uitvoeren van onze publieke taak. Deze taak wordt voorzichtig en behoudend uitgevoerd.

De volgende onderdelen zijn hierbij belangrijk:

- Renterisico van de vlottende middelen (kasgeldlimiet)
- Renterisico van de vaste schuld (renterisiconorm)
- Kredietrisico's (uitzettingen)
- Financieringspositie
- Mutaties in de vaste schuld

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

In de onderstaande tabellen wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling met betrekking tot de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De in de tabellen weergegeven kasgeldlimiet en renterisiconorm kwantificeren het verwachte renterisico van de vlottende schulden respectievelijk de vaste schuld.

Bedragen x € 1.000				
	Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Verschil
Basisgegevens renterisiconorm				
1	Renteherzieningen op leningen o/g	0	20	20
2	Betaalde aflossingen			
3	Renterisico (1+2)	0	20	0
4	Begrotingstotaal 2016	46.298	48.454	0
5a	Het bij Min. Regeling vastgestelde %	20%	20%	20%
5b	Regeling			
5	Renterisiconorm (5a+5b/100)	9.260	9.691	431
	Toets renterisiconorm			
6	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	+ 9.260	+ 9.671	411

Bedragen x € 1.000				
	Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Vershil
Omvang kasgeldlimiet		46.298	55.048	+ 8.750
1	Toegepaste kasgeldlimiet in procenten van de grondslag in een bedrag	8,5%	8,5%	8,5%
2	Omvang vlottende korte schuld	0	0	0
	Opgenomen gelden korter dan 1 jaar			
	Schuld in rekening-courant			
	Gestorte gelden door derden korter dan 1 jaar			
	Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld			
3	Vlottende middelen	0	2.617	+ 2.617
	Contante in kas		3	+ 3
	Tegoeden in rekening-courant		2.614	+ 2.614
	Overige uitstaande gelden korter dan 1 jaar			
4	Toets kasgeldlimiet			
	Totaal netto-vlottende schuld (2-3)	0	+ 2.617	+ 2.617
	Toegepaste kasgeldlimiet	3.935	4.679	+ 744
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	+ 3.935	+ 7.296	+ 3.361

Het kasgeldlimiet en renterisiconorm hebben beiden een onderschrijding en voldoen aan de wettelijke eisen.

4.4 BEDRIJFSVOERING

Algemeen

Bedrijfsvoering is 'Het geheel van bedrijfsprocessen binnen de gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, en de sturing en beheersing daarvan'¹. De bedrijfsvoering moet uiteraard gericht zijn op de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende besteding van gemeenschapsgelden volgens onze kernwaarden².

Onze bedrijfsvoering is geborgd in:

De Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet)

In deze verordening is de financiële functie, namelijk de taken en bevoegdheden van college en raad vastgelegd. In navolging op deze verordening vinden jaarlijks verbijzonderde interne controles plaats naar de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen en de getrouwheid van de informatieverstrekking. De financiële verordening is in 2016 in BUCH-verband geharmoniseerd (raadsbesluit 3 oktober 2016). De ingangsdatum van de geactualiseerde verordening is 1 januari 2017.

- *Het Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid (artikel 213a Gemeentewet)*

In de verordening Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken, vastgesteld op 4 februari 2013, is opgenomen dat jaarlijks onderzoeken moeten plaatsvinden en hoe ze uitgevoerd moeten worden. De raad heeft in 2013 ingestemd met een afwijking op de verordening. Er zijn voor 2016 geen specifieke onderzoeken aangemerkt in het kader van de 213a onderzoeken en er is geen onderzoeksplan 2016 vastgesteld.

De Opdracht aan de accountant (artikel 213 Gemeentewet)

De gemeenteraad geeft opdracht aan de accountant om de getrouwheid van de cijfers en de rechtmatigheid van de besteding van middelen te controleren. In de Controleverordening Gemeente Heiloo is de frequentie en de mate van diepgang van de accountantscontrole vastgelegd. Door de accountant wordt specifiek een oordeel uitgesproken over de rechtmatigheid. De (uitvoering van de) processen in de bedrijfsvoering zijn (is) hierbij maatgevend. Vanwege de BUCH-samenwerking is ervoor gekozen om de opdracht voor de accountant gezamenlijk in de markt te zetten. Het betreft één opdracht voor de BUCH-gemeenten en de Werkorganisatie BUCH.

Bedrijfsvoeringsorganisatie

De bedrijfsvoering dient aan drie kenmerken te voldoen, namelijk doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. Daarnaast dient de bedrijfsvoering getrouwe informatieverstrekking te garanderen.

Doelmatigheid en doeltreffendheid gaan over de vraag of door de organisatie binnen de door uw raad gestelde kaders zo efficiënt en zo effectief mogelijk gewerkt wordt. Het college is hiervoor verantwoordelijk. Daarnaast dienen ook de jaarrekening en de financiële rapportages inzicht te verschaffen in de doelmatigheid en de doeltreffendheid. De verbetering van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de organisatie is een continu proces.

¹ Bron: Ministerie van Financiën

² Groen, betrouwbaar, betrokken, sober, vraaggericht, kwaliteit en open

Om getrouwheid en rechtmatigheid in de organisatie te borgen worden er jaarlijks diverse verbijzonderde interne controles uitgevoerd. De te controleren processen worden jaarlijks bepaald in een controleplan op basis van risico en (financieel) belang van de processen.

Realisatie van een goede bedrijfsvoering en doelmatig en rechtmatig gemeentelijk handelen, is gebaseerd op drie pijlers, te weten:

- a. planning- en control-instrumentarium.
- b. organisatie en inzet personeel
- c. sturen op processen

a. Planning- en control-instrumentarium

In de programmabegroting en –rekening worden de doelstellingen per programma zoveel mogelijk geconcretiseerd. Door middel van de rekening wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en wordt getoetst in hoeverre de doelen die gesteld zijn in de begroting ook zijn gerealiseerd.

In 2016 zijn er twee tussentijdse begrotingswijzigingen (1e en 2e financiële rapportage) en een beleidsrapportage uitgebracht. Voor onder andere de beleidsterreinen met betrekking tot 'sociaal domein (o.m. jeugd)' en 'grondexploitaties (rapportage projecten)' zijn ook afzonderlijke periodieke rapportages aan de raad voorgelegd.

Naast de rapportages aan de raad en het college zijn ook aan het CBS, de VNG (o.m. 'Waar staat je gemeente') en de provincie bepaalde periodieke rapportages verstrekt. Binnen de ambtelijke organisatie zijn de Toekomstvisie Heiloo 2030, het collegeprogramma en de programmabegroting vertaald in sector- en afdelingsplannen, die de leidraad vormen voor de bedrijfsvoering.

In 2016 is veel inspanning geleverd om de opzet en inrichting van de planning- en controlcyclus met ingang van 2017 voor de BUCH-werkorganisatie zoveel mogelijk te uniformeren. Dit is van belang om de bedrijfsvoering zo efficiënt mogelijk vanaf 1 januari 2017 vorm te geven. Het betreft onder meer de uniformering voor de vier gemeenten van:

1. de financiële verordening
2. treasurybeleid
3. activabeleid
4. beleid reserves en voorzieningen
5. inrichting grootboekrekeningschema conform BBV
6. keuze en inrichting één financieel pakket

b. Organisatie en inzet personeel

Een ander onderdeel om doelmatigheid en doeltreffendheid te verankeren in de organisatie is de organisatiestructuur. De hoofdlijnen hiervan zijn vastgelegd in de Organisatieverordening. In 2016 is de organisatiestructuur niet gewijzigd.

In 2016 kon geen vast personeel worden aangetrokken in verband met BUCH. Dat betekende dat extra tijdelijk personeel moest worden ingehuurd. U bent hierover onder meer geïnformeerd in de financiële rapportages.

In 2016 was voor vast en voormalig personeel inclusief inhuur een bedrag geraamd ad. € 10.900 duizend. De inhuur betreft de opvang bij ziekte en vacatureruimte, de overige inhuur is opgenomen bij de programmabudgetten. In werkelijkheid zijn de totale kosten € 10.708 duizend. Net als het voorgaande jaar is er een onderschrijding, voor 2016 is deze € 192 duizend.

c. Sturen op processen

BUCH-breed is in 2016 verder gewerkt aan het verbeteren van de werkprocessen middels de Leanmethodiek. Er zijn inmiddels circa twintig Leanambassadeurs geschoold. Deze Leanambassadeurs zijn actief binnen de werkorganisatie om vanuit de Leanfilosofie kritisch naar de werkprocessen te kijken, verspillingen te elimineren en zich te richten op acties die toegevoegde waarde voor onze klanten hebben.. Doelstelling van deze groep is het monitoren, signaleren en adviseren van het gebruik van de Leanmethodiek tijdens de inrichtingsfase BUCH en daarna. De kwartiermakers krijgen de Leanambassadeurs ter beschikking om het verbeteren van de processen binnen hun domein mogelijk te maken volgens een eenduidige systematiek. Het betreft een cultuuromslag om met de 'Leanbril' naar ons eigen werk te kijken en veranderingen te durven doorvoeren.

4.5 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In onze gemeente maakt de inrichting en het beheer van de openbare ruimte een belangrijk onderdeel uit van de taken. Om de openbare ruimte op het gewenste kwaliteitsniveau te handhaven is een jaarlijkse investering nodig. Deze paragraaf geeft inzicht in het beleid en beheer ten aanzien van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte van de gemeente.

Wegen

Aan het wegbeheer wordt inhoud gegeven door regulier jaarlijks onderhoud en de reconstructies vanuit het beleidsplan wegbeheer. Reconstructies van wegen vinden, voor zover mogelijk, zoveel mogelijk plaats gelijktijdig met rioolvervanging. Voor 2014 - 2018 is het wegenbeleidsplan vastgesteld. Met de vaststelling is ook structureel een aanvullend budget van € 294.000 toegekend om een deel van het achterstallig onderhoud in te lopen. In 2016 is er onderhoud gepleegd aan asfaltverharding aan de Kanaalweg, kruising Kennemerstraatweg/Stationsweg en de Ringweg/De Dors. Daarnaast is er ongeveer 15.000 m² elementenverharding in met name Heiloo West opnieuw aangebracht.

Kunstwerken

Voor onderhoud aan civieltechnische kunstwerken (83 bruggen en steigers) is een jaarlijks investeringsbudget beschikbaar. Het budget wordt ingezet voor levensduur verlengend onderhoud op basis van het meerjarenonderhoudsplan 2015 - 2019 en meldingen van inwoners en medewerkers. In 2016 zijn zestien bruggen onderhouden en één brug vervangen. Eén keer in de vijf jaar vindt inspectie van alle kunstwerken plaats. In 2015 is in BUCH-verband een aanbesteding gedaan voor het vervangen van beschoeiingen in de periode 2015- 2017.

In de begroting is een krediet voor het vervangen van verouderde beschoeiing opgenomen. De vervanging van beschoeiingen vindt plaats op basis van het meerjarenonderhoudsplan Vervanging beschoeiingen 2015 - 2030. Een deel van de verouderde beschoeiingen is in 2016 vervangen door natuurvriendelijke oevers.

Riolering

Het huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP) planperiode 2012 - 2016 liep in 2016 af. Diverse ontwikkelingen gaven aanleiding voor voortzetting van het huidige GRP-beleid en een actualisatie van de kostendeckingsberekening. Het huidige beleid gaf nog voldoende richting om in te spelen op de huidige ontwikkelingen binnen de rioleringszorg. Met een oplegnotitie voor de periode 2017 - 2018 is invulling gegeven aan de continuering van het huidige beleid. Daarnaast is binnen opgestelde oplegnotitie het aflopende GRP geëvalueerd en laten wij zien wat de aandachtspunten voor de komende twee jaren zijn. In 2018 wordt binnen de BUCH-samenwerking een nieuw verbreed rioleringsplan opgesteld.

Naast het reguliere rioolbeheer is door middel van gemeenschappelijke studies getracht om met de andere waterkwaliteit- en kwantiteitbeheerders (regiogemeenten en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier) een financiële en technische optimalisatie van het rioolbeheer en daaraan rakende beleidsvelden zoals water te realiseren.

In 2016 is ca. 120 meter riolering vervangen. Daarnaast is een groot vervangingsproject Heiloo Noordwest in voorbereiding. Hier wordt naast rioolvervanging ook een drainagesysteem aangelegd om een oplossing te bieden voor de huidige grondwaterproblematiek.

Water

In augustus 2012 is er een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de gemeenten Bergen en Castricum en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier waarin de afspraken zijn vastgelegd in het kader van het regionaal waterplan. Veiligheid, Kaderrichtlijn Water (KRW) en Waterbeheer 21e eeuw (WB21), grondwaterbeheer, herinrichting en uitbreiding stedelijk gebied, recreatie, duurzaamheid en verbetering van de belevingswaarde van water zijn de hoofdthema's waarop het waterplan zich richt. De relatie tussen water en ruimtelijke ordening zal bij verschillende van deze thema's aan de orde komen. Het waterplan vormt een beleidsmatig kader voor plannen zoals het Baggerplan en het Gemeentelijk Rioleringsplan en bevat een pakket aan maatregelen.

In 2016 is ca. 650 meter natuurvriendelijke oever aangelegd.

Groen

Het groenbeheer wordt door middel van een beheerprogramma inhoud gegeven. Dit groenbeheerprogramma wordt gevoed met de uitgangspunten uit het Groenbeleidsplan Heiloo 2012 - 2022, het Groenbeheerplan 2014 - 2018 en het Bomenbeleidsplan Heiloo 2008. In 2016 is extra aandacht besteed aan het aanplanten van nieuwe bomen in de woonwijken. Ook is voortgang gemaakt met de onderhoudssnoei van bomen naar aanleiding van boomveiligheidscontroles.

Speeltoestellen worden vervangen op basis van het meerjarenvervangingsplan. Het plan wordt getoetst aan de jaarlijkse inspecties. In 2016 is de speelplek aan de Boswinde volledig vernieuwd. De kinderen uit de buurt hebben de leukste inrichtingsvariant gekozen.

Voor de buitensportaccommodaties zijn geen aparte onderhoudsplannen geformuleerd. Het beleid bestaat eruit dat er periodiek groot onderhoud plaatsvindt aan ieder veld, mits hiervoor budget beschikbaar is binnen de begroting. Daarnaast vindt regulier onderhoud plaats.

Maatschappelijke accommodaties

Het accent voor de gemeentelijke accommodaties lag in 2016 op het beleid. In 2015 is gestart met de "Veranderopgave Maatschappelijke Accommodaties". Het doel hiervan is dat de accommodaties optimaal gebruikt/verhuurd worden en waar mogelijk hogere huuropbrengsten c.q. marktconforme huurprijzen opleveren. Het verder uitwerken van het beleid om accommodaties, die niet bijdragen aan de taken van de gemeente, te verkopen, af te stoten of te slopen wordt ook in 2017 voortgezet.

Met inachtneming van de financiële mogelijkheden is verantwoord regulier (groot) onderhoud uitgevoerd. Hiervoor zijn de meerjarenonderhoudsplannen leidraad geweest, maar is ook gekeken naar de juiste afstemming tussen beschikbare budgetten en de noodzaak van het geplande onderhoud.

Openbare verlichting

Het dagelijks onderhoud van de openbare verlichting is dit jaar opnieuw aanbesteed en wordt uitgevoerd door Ziut B.V. Het contract loopt tot eind 2017 zodat vanaf januari 2018 ingestapt kan worden in een BUCH-bestek voor het onderhoud van de openbare verlichting.

Vervanging van openbare verlichting wordt gedaan op basis van een meerjarenonderhoudsplan. De uitgangspunten zijn daarin vervangen op levensduur en op basis van energieverbruik. Alle grootschalige vervangingen worden uitgevoerd in LED-verlichting. Op deze manier wordt er getracht te voldoen aan het Energieakkoord van het Rijk. In 2016 zijn weer ca. 300 conventionele lampen vervangen door LED-verlichting. Qua aantal LED- lichtmasten gaan we al richting de 850 a 900 van de 5400 stuks. Ook zijn er op een aantal specifieke plaatsen masten toegevoegd omwille van veiligheid. De locaties staan genoemd in het Uitvoeringsplan Veiligheid van de gemeente.

Op een aantal plekken is er combinet dat vervangen moest worden omgezet in eigen net. Een voorbeeld hiervan is de Kanaalweg die in 2016 is aangepakt.

Onderwijsaccommodaties

De basisscholen in Heiloo zijn gedeeltelijk eigendom van de gemeente (HOED, KRING en modulair gebouw Slimpad 18a) en voor het overige van de schoolbesturen. Daar waar het schoolbestuur eigenaar is, is het schoolbestuur ook verantwoordelijk voor het 'binnen- en buitenonderhoud'.

In 2016 is het Integraal Huisvestingsplan 2017 - 2020 concept opgesteld. Deze gaat in 2017 naar de raad voor vaststelling. Hierin zijn recente MOP's opgenomen.

Categorie	Contact- persoon	Beleids- kaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beleids- en onderhouds-plannen / Looptijd plannen	Financiële conse- quenties conform plannen	Ramingen t.l.v. exploitatie / voorzieningen**	Ramingen volledig en reëel in begroting?	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
Wegen	S. Meijer	Beleidsplan wegbeheer 2013-2017	basis	2013-2017	2017: € 0.515 milj. 2018: € 0.515 milj.	ja	ja	ja, maar wordt langzaam ingelopen.	Nee
Kunstwerken	G. Buning	Meerjarenprogramma kunstwerken	basis	Meerjarenonderhoudsplan 2015 - 2019	60000	begroting	Ja	Nee	
Openbare verlichting	S. Verhaar	Nota "voorlopige beleidskeuzes openbare verlichting"	basis	-	€ 0.212 milj.	begroting	Ja	Nee	Nee, niet nodig
Riolering	S. Meijer	Opiegnote GRP 2017- 2018 (vastgesteld 12 december 2016)	Bijlage 6 GRP 2012- 2016 'Streefbeeld kwaliteit vrijvervaliden'	2017-2018	2017: € 0.877 milj. 2018: € 0.691 milj.	Ja	Ja	Nee	N.v.t.
Waterwegen	G. Buning	Regionaal Waterplan Bergen, Castricum en Heiloo	basis	Meerjarenonderhoudsplan vervangen beschouwingen 2015 - 2030	98050	begroting	Ja	Nee	
Baggeren	G. Buning	Regionaal Waterplan Bergen, Castricum en Heiloo	basis	HNK de voert regie		begroting	Ja	Nee	
Groen-voorzieningen	G. Buning	Groenbeleidsplan Heiloo 2012 - 2022 en Bomenbeleidsplan 2008	basis	Groenbeheerplan Heiloo 2014 - 2018	reguliere groenbudgetten	begroting	Ja	Nee	
Speeltoestellen	G. Buning	Speelruimtebeleids-plan 2007 - 2011	basis	-	50000	begroting	Ja	Nee	
Sportvelden	N. Bets	Beleidsnotitie buitensportaccommoda- ties 2008	basis	-	150000	begroting	Ja	Nee	
Gebouwen (wz, sport en gen.app.)	M. van Wijk	geen	basis	-1	490000	t.l.v. exploitatie & voorziening	Ja	Nee	
Scholen	B. Pols	IHP	basis	2017-2020		begroting	Ja	Nee	

(1) Mop: wordt jaarlijks administratief aangepast/bijgewerkt & om de drie jaar worden de accommodaties opnieuw geïnspecteerd

4.6 PARAGRAAF GRONDBELEID

Inleiding

In de onderstaande alinea's wordt ingegaan op hoe Heiloo het grondbeleid heeft vormgegeven en uitgevoerd en welke instrumenten hierbij gebruikt zijn. Eerst worden de visie en beleidsvorming kort toegelicht. Daarna wordt verslag gedaan van de financiële positie in het algemeen en tot slot wordt verslag gedaan van de resultaten van de grondexploitaties. In programma 2G wordt kort ingegaan op het verloop van de speerpunten voor de ruimtelijke projecten.

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid is de wijze waarop de gemeente omgaat met de exploitatie van gronden. Dit is het geschikt maken van grond (aankopen, bouwrijp maken en rioleringen en wegen aanleggen) om vervolgens de kavels te verkopen voor de bouw van woningen, bedrijven en/of voorzieningen. Hoe hiermee wordt omgegaan (actief/faciliterend) is vastgelegd in het grondbeleid.

Visie en beleidsontwikkeling

De gemeente is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van een evenwichtig grondbeleid. Het doel is te komen tot een gevarieerd aanbod in wonen en werken zodat iedereen in Heiloo een plek kan vinden. De Nota grondbeleid biedt uitgangspunten en handvatten.

De gemeente Heiloo heeft de volgende beleidsstukken vanuit het Grondbedrijf ter beschikking:

- Nota grondbeleid, vastgesteld in december 2013;
- Nota grondprijzen, vastgesteld in oktober 2012;
- Nota kostenverhaal, vastgesteld in april 2015.

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is dienstbaar aan ruimtelijk beleid (wonen, werken en recreëren). Afhankelijk van de situatie en omstandigheden wordt een actief- of faciliterend grondbeleid gevoerd. Deze keuze wordt gemaakt op basis van een afweging tussen de hoogte van de investering, invloed die de gemeente wil hebben en de risico's die de gemeente wil en kan dragen.

Belangrijke aspecten van het grondbeleid binnen Heiloo zijn:

- per nieuw te starten project wordt de afweging voor actief of faciliterend grondbeleid gemaakt (faciliterend als het kan en actief als het moet);
- bij actief grondbeleid is het uitgangspunt minnelijke verwerving waarbij onteigening wordt toegepast als minnelijke verwerving niet (snel) mogelijk blijkt;
- grondprijsbepaling middels residuele grondwaardemethodiek zoals is vastgelegd in de Nota grondprijzen;
- halfjaarlijkse voortgangsrapportages over de grondexploitatieprojecten;
- de risico's van de grondexploitatie worden gedekt vanuit de reserve "grote projecten" (indien beschikbaar) of de Algemene Reserve;
- Omvang, indeling, fasering en opzet van de exploitatiegebieden wordt door de raad vastgesteld, uiterlijk bij vaststelling van een bestemmingsplan wordt een gemeentelijke grondexploitatie of een exploitatieplan³ ter vaststelling aan de raad aangeboden. De Wet ruimtelijke ordening is het kader.

³ Indien het kostenverhaal anterieur is geregeld treedt een door het college, voorafgaand aan het bestemmingsplan vastgestelde anterieure overeenkomst in de plaats van het exploitatieplan.

Voor de projecten Boekelermeer en Maalwater geldt een actief grondbeleid met de bijbehorende financiële risico's voor de gemeente. Voor Maalwater is de 2e Urban Villa afgenomen in december 2016 en zijn hiermee alle gronden van de gemeente verkocht. Aan de raad is voorgesteld om de grondexploitatie per 31 december 2016 te sluiten. Met een voorziening Woonrijp maken van ca. € 33.000 kan het project naar verwachting in 2018 definitief worden afgerond. Voor het project Boekelermeer Kaptein geldt dat het werk is afgerond. De grond is verkocht en de openbare ruimte is ingericht. Hiertoe is eveneens aan de raad voorgesteld de BIE-grex per 31 december 2016 af te sluiten.

Voor het gebied Zuiderloo geldt dat eveneens (deels) sprake is van actief grondbeleid. In 2015 is een nieuw bestemmingsplan vastgesteld en er zijn met verschillende ontwikkelaars contractuele afspraken. Als de gemeente wel afspraken maakt maar geen grondpositie heeft is er sprake van faciliterend grondbeleid. Faciliterend grondbeleid is een mogelijkheid in de toekomst daar waar de gemeente geen grondpositie heeft.

Voor het gebied Zandzoom wordt de insteek grotendeels faciliterend grondbeleid. Het nieuw vast te stellen bestemmingsplan is hierin kader stellend. Voor specifieke locaties kan actief grondbeleid de beste keuze zijn. Bij de planuitwerking wordt naar oplossingen gezocht die passen in het grondbeleid.

Het civieltechnische project Aansluiting A9 draagt bij aan de ontsluiting van deze gebieden en de bestaande dorpskern. Heiloo neemt actief deel in dit project en heeft aandeel in de uitwerking van de verwervingsstrategie.

Het grondbedrijf heeft voor 2016 de volgende doelstellingen geformuleerd:

- een meerjarenprognose gebiedsontwikkeling (MPG) is in 2016 wegens capaciteitsgebrek niet opgesteld. Anderzijds is echter de jaarlijks gebruikelijke actualisatie grondexploitaties zodanig uitgebouwd dat deze reeds voor een aanzienlijk deel voorziet in het met een meerjarenprognose beoogde doel;
- prioriteit is voorts gegeven aan het optimaliseren van de grondexploitatie Zuiderloo als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan en exploitatieplan. Het exploitatieplan is in 2016 vernietigd. De bedoeling is om dit in 2017 weer op te pakken. Op 15 december 2016 heeft de gemeenteraad een voorbereidingsbesluit voor het gebied Zandzoom vastgesteld. Met een voorbereidingsbesluit geeft de gemeente aan dat er een nieuw bestemmingsplan voor het gebied Zandzoom wordt opgesteld. De verwachting is dat dit bestemmingsplan in 2017 kan worden vastgesteld;
- in verband met capaciteitsgebrek is het tot nu toe niet mogelijk om op een uitgebreidere manier invulling te geven aan het verder uitbouwen met scenarioanalyses van het risicomanagement voor alle projecten. Anderzijds wordt echter gewezen op de uitvoerige aanpak waarmee de verschillende scenario's voor het gebied Zandzoom zijn opgesteld en toegelicht aan de raad. Daarmee is voor dit belangrijke, nog te ontwikkelen gebied, wel aan deze doelstelling voldaan;
- in BUCH-verband is er een vastgoedbeheerssysteem aangeschaft, nl. Metafoor. In 2017 wordt dit systeem gevuld.

Resultaat van de activiteiten die zijn uitgevoerd is een verbetering van het (financiële) inzicht in het verloop en de realisatie van de ruimtelijke ontwikkelingen. Indicatoren zijn: de financiële onderhanden werkpositie van het grondbedrijf, de omvang van de benodigde verliesvoorziening en de benodigde weerstandscapaciteit. Deze eerste twee zijn hieronder opgenomen, de laatste in de paragraaf weerstandsvermogen.

Wijzigingen in de regelgeving

Met ingang van 1 januari 2016 is het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) gewijzigd en heeft de Commissie BBV aangepaste stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan in een drietal notities die relevant zijn voor de grondexploitaties.

- Notitie Grondexploitaties 2016 (maart 2016);
- Notitie Faciliterend Grondbeleid (maart 2016);
- Notitie Rente 2017 (juli 2017).

De wijzigingen in hoofdlijnen / consequenties voor Heiloo

1. Een 10-jaarstermijn voor BIE⁴-grondexploitaties.
De gemeente Heiloo heeft geen grondexploitaties met een looptijd langer dan 10 jaar.
2. Voor de kostenposten aansluiten op de kostenverhaalsmogelijkheden in de Wro en het Bro.
De grondexploitaties van de gemeente Heiloo zijn opgesteld overeenkomstig de verplichte kostensoortenlijst van het Bro.
3. De toe te rekenen rente moet in principe worden gebaseerd op de werkelijke rente over het vreemd vermogen (ingaaande 1 januari 2017).
In de gemeente Heiloo is de rentesystematiek toegepast.
4. De Commissie BBV heeft het discontovoetpercentage in de grondexploitaties vastgesteld op 2,0%.
De resultaten van de grondexploitaties van de gemeente Heiloo worden gepresenteerd op het saldo contante waarde. Per 1 januari 2016 wordt hiertoe het verplichte percentage van 2,0% gehanteerd.
5. Met ingang van 1 januari 2016 is de boekhoudkundige categorie NIEGG⁵ afgeschaft.
De NIEGG-posities binnen het grondbedrijf van de gemeente Heiloo zijn per 1 januari 2016 overgeheveld naar de MVA.

Voor het gedeeltelijk heralloceren van de bijdragen voor de bovenwijkse voorzieningen is bij de actualisatie aan de raad voorgesteld een Bestemmingsreserve Bovenwijkse Voorzieningen in te stellen. Deze bestemmingsreserve wordt gevoed met een startbedrag dat volgt uit de verlaging van de verliesvoorziening grondexploitaties. Daarnaast volgt in de tijd voeding vanuit reeds vastgestelde gemeentelijke BIE-grondexploitaties, anterieure overeenkomsten en exploitatieplannen. Op het moment dat een nieuwe BIE-grondexploitatie of een exploitatieplan wordt vastgesteld door de raad of een anterieure overeenkomst wordt gesloten door het college volgen daaruit ook bijdragen die voeding vormen voor de reserve bovenwijkse voorzieningen.

⁴ BIE staat voor Bouwgrond In Exploitatie.

⁵ NIEGG staat voor Niet In Exploitatie Genomen Gronden. Dit was tot 31 december 2015 de boekhoudkundige post waar gemeentelijke gronden ondergebracht waren waarvoor nog geen formele BIE-grondexploitatie was vastgesteld.

Financiële positie, reserves en risico's

Per 31 december 2016 zijn de grondexploitaties herzien, zowel volgens de aanpassing van de BBV regelgeving per 1 januari 2016 als inhoudelijk als wat de parameters betreft. In de actualisatie is aan de raad voorgesteld enerzijds de verliesvoorziening bij te stellen tot € 2.491 mln. per 31 december 2016 (t.o.v. € 9.242 mln. in 2015), anderzijds een bestemmingsreserve Bovenwijkse voorzieningen te vormen met een aanvangsstand van € 6.990.000.

Op basis van de geraamde jaarschijven wordt de voortgang halfjaarlijks bewaakt door de realisatie en de prognose voor het betreffende jaar op te nemen en te toetsen.

Per project worden varianten berekend. De uitkomsten en afwijkingen van deze scenario's ten opzichte van de vastgestelde grondexploitaties worden opgenomen in het risicomanagement systeem Naris voor de berekening van het benodigde weerstandsvermogen van de gemeente. De paragraaf weerstandsvermogen gaat hier op in.

Toelichting op de complexen

Met ingang van 1 januari 2016 gelden aangescherpte richtlijnen van de Commissie BBV ten aanzien van de financiële verslagleggingsstukken van gemeenten. Een belangrijke wijziging betreft het vervallen van de categorie NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden). Met ingang van 1 januari 2016 zijn de grondposities die oorspronkelijk tot deze categorie behoorden overgegaan naar de MVA (materiele vaste activa) op de balans. Binnen het grondbedrijf is onderscheid gemaakt in projecten die in exploitatie zijn genomen en gronden in exploitatie door derden. In de onderstaande tabellen is de financiële stand van zaken per ultimo 2016 opgenomen.

In exploitatie genomen projecten

Na goedkeuring van de nota actualisatie grondexploitaties 2016 zijn er nog twee actieve grondexploitaties, zie onderstaande tabel.

Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde per 31-12-2016 in €	Oppervlakte plangebied	Prognose einddatum
Zuiderloo	15.774.436	172.871	2021
Boekelermeer	8.896.525	137.119	2022
TOTAAL	24.670.961	309.990	

De grondexploitaties zijn geactualiseerd in aansluiting op de ontwikkelingen 2016 en met verwerking van de BBV-wijzigingen. Voor het jaar 2016 zijn er vijf actieve grondexploitaties. Na de inhoudelijke actualisatie zijn alleen Boekelermeer fase A en Oosterzij negatief. Er zijn drie grondexploitaties die afgesloten kunnen worden. De gemeente exploiteert geen grond meer in deze projecten en de afrondende werkzaamheden kunnen via een WRM voorziening worden afgehandeld. Dit betreft de projecten Boekelermeer Kaptein, Oosterzij en Maalwater.

De grondexploitaties Zuiderloo (Zuiderloo Timpaan, BPD en Overig) en Boekelermeer (fase A en Kaptein) worden beiden in zijn geheel gepresenteerd. De gemeente voert in deze projecten een grotendeels actief grondbeleid en draagt de financiële risico's. De actualisatie van de grexen is in twee stappen uitgevoerd. Na de toepassing van de BBV-wijzigingen verbeteren de resultaten van de grexen. De grondexploitatie Zuiderloo heeft een positief resultaat en ook de grondexploitatie Boekelermeer Kaptein en Maalwater hebben een positief resultaat. In de actualisatie is aan de raad voorgesteld het positieve saldo van de af te sluiten exploitaties Boekelermeer Kaptein en Maalwater toe te voegen aan de bestemmingsreserve grote projecten. Voorts is in de actualisatie voorgesteld om het negatieve resultaat van Oosterzij te dekken uit de getroffen verliesvoorziening.

De getroffen verliesvoorziening per 31 december 2015 van € 9,2 mln. bedraagt per 1 januari 2016 theoretisch € 3,1 mln. Indien de voorgestelde grondexploitaties worden afgesloten is het resultaat per 1 januari 2017 een verliesvoorziening van € 2,491 mln.

Niet in exploitatie genomen projecten

De balanscategorie 'niet in exploitatie genomen gronden'(NIEGG) is reeds met ingang van begrotingsjaar 2016 afgeschaft. Daarom zijn de NIEGG's Zandzoom GVH locatie en Holleweg met als boekwaarde per 31-12-2015 naar de materiële vaste activa geboekt. De voorbereidingskosten (plankosten uit 2016) van Zandzoom GVH-locatie zullen bij de immateriële vaste activa worden geboekt. Voor de Holleweg zijn er geen kosten in 2016 geweest.

Naar verwachting zullen in 2017 (delen van) grondposities van de gemeente in het plangebied Zandzoom geactiveerd worden als BIE-grex. Besluitvorming hieromtrent moet nog plaatsvinden en er zijn dan ook nog geen resultaten bekend.

Gronden in exploitatie door derden

In 2013 is voor het eerst inzichtelijk gemaakt in welke projecten de gemeente een faciliterende rol kiest. Grondeigenaren kunnen en mogen voor eigen rekening en risico ontwikkelen. De gemeente is verantwoordelijk voor de toetsing aan het beleid, de bestuurlijke visie en de planologische procedures. De gemeente kan deze kosten verhalen op de ontwikkelaar door middel van een exploitatieplan, anterieure of posterieure overeenkomst. Het voormalige Campinaterrein is in eigendom van HBB-Groep. Voor boekwaarde en oppervlakte zie onderstaande tabel.

	Gronden in exploitatie door derden	Boekwaarde per 31-12-2016 in €	Oppervlakte plangebied	Prognose einddatum
	Campina	547.412	34.600	(exploitatieplan) 2020

Voor dit terrein is reeds een vigerend bestemmingsplan (2010) dat de realisatie van woningen mogelijk maakt. Bij dit bestemmingsplan is een exploitatieplan vastgesteld. In december 2016 is een posterieure overeenkomst getekend met HBB Groep en De Geus Bouw voor woningbouw op dit terrein. Voor Nieuw Varne zijn in 2016 aanvullende afspraken gemaakt. De huidige kosten (boekwaarde t/m 31 december 2016) kunnen niet meer worden doorbelast en in de jaarrekening is de boekwaarde ten laste gebracht van programma 2G. Voor de ontwikkelaar geldt ook dat deze extra kosten voor zijn rekening neemt ten opzichte van de uitgangspunten in de anterieure overeenkomst. Er is derhalve afgesproken wederzijds geen kosten meer in rekening te brengen. De woningen in de 1e en 2e fase zijn opgeleverd.

Financiële resultaten

De verliesvoorziening wordt jaarlijks bijgesteld als de grondexploitaties voorafgaand aan de jaarrekening worden geactualiseerd. In de begroting 2016 is onder programma 2G een rentepost opgenomen om de verliesvoorziening (tegen netto contante waarde) op peil te houden.

4.7 VERBONDEN PARTIJEN

Algemeen

In deze paragraaf worden de visie en de beleidsvoornemens voor verbonden partijen uiteen gezet. Het merendeel van de verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen. Dit zijn publiekrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast is Heiloo aandeelhouder in NV's. Dit zijn de privaatrechtelijke verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Heiloo is vertegenwoordigd in gemeenschappelijke regelingen die bijdragen aan het realiseren van de eigen doelstellingen. De aangegane verbinding dient een aantoonbare noodzaak en/of nut te dienen. Een aandeelhouderschap met als doel een duurzame belegging valt ook onder de verbonden partijen. In de raadsvergadering van 3 maart 2014 is een gezamenlijke visie vastgesteld voor de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo.

Beleid

Nieuwe gemeenschappelijke regelingen worden slechts aangegaan als zij voldoen aan de hierboven genoemde verwachtingen. De aanwezige verbindingen, hieronder weergegeven, worden voortdurend beoordeeld en vergeleken met de visie die Heiloo ten aanzien van deze partijen heeft. Indien een verbonden partij niet langer aan deze doelstellingen bijdraagt, zal Heiloo zich van deze partij onttrekken.

Ontwikkelingen

De gemeente Heiloo neemt vanaf 1 januari 2017 deel aan een nieuwe gemeenschappelijke regeling genaamd 'Werkorganisatie BUCH'. Deze bedrijfsorganisatie fungeert als gezamenlijke ambtelijke fusieorganisatie van de gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. In het najaar 2016 is de begroting van de werkorganisatie opgesteld. De financiële bijdrage van elke individuele gemeente in de werkorganisatie BUCH is hierin bepaald. Extra middelen zijn aan de raden gevraagd voor de ICT-aanpassingen.

In 2016 is met gemeenten in de regio Alkmaar de inhoud van paragrafen Weerstandsvermogen van de diverse gemeenschappelijke regelingen waarin wij deelnemen doorgelicht. De uitkomsten hiervan alsmede de beoordeling van onze verbonden partijen op een aantal andere aandachtsgebieden (flexibiliteit, governance, politiek-bestuurlijk belang, financieel belang, omgeving, organisatie en control) leiden tot een risicoprofiel van verbonden partijen waarin wij deelnemen. Op deze manier wordt het in principe eenvoudiger om een beeld te vormen welke partijen meer of minder aandacht behoeven en wordt het gevoel van "grip hebben op" hopelijk verbeterd.

De gemeentelijke vertegenwoordiging in verbonden partijen

Door de gemeenteraad worden de besluiten tot aanwijzing in de besturen van de verbonden partijen bij afzonderlijk besluit geregeld.

Verbonden partijen per 31 december 2016

AANDEELHOUDERSCHAP

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Juridische vorm NV

Vestigingsplaats Den Haag

Doel De BNG heeft als doel de uitoefening van het bedrijf bankier ten dienste van overheden. De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.

Programma 1D Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen

Inkomsten In 2016 is € 37 duizend dividend ontvangen.

Ontwikkelingen Gedurende het jaar 2016 hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat onze gemeente in de BNG-Bank heeft.

Risico's Het totale aandelenkapitaal waarover de gemeente risico loopt bedraagt € 274 duizend.

Financiële
Gegevens

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>31 december 2015</i>	<i>31 december 2014</i>
Eigen vermogen	4.163	3.582
Vreemd vermogen	145.348	149.923
Resultaat over boekjaar	226	126

N.V. Houdstermaatschappij GKNH (Gasbedrijf Kop Noord-Holland)

Juridische vorm NV

Vestigingsplaats Schagen

Doel De Houdstermaatschappij Gasbedrijf Kop Noord Holland beheert de aandelen van de deelnemende gemeente in Nuon NV.

Programma 1D Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen

Inkomsten Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend. In 2016 bedroeg dit € 96 duizend.

Ontwikkelingen De energievoorziening wordt steeds duurzamer, productie uit wind en zon nemen toe. Nederland zal als gevolg van de terugloop van de aardgaswinning snel op zoek moeten naar alternatieven voor de warmtevoorziening. In 2015 is het eigen vermogen afgenomen door uitkering dividend in verband met verkoop van de NUON aandelen.

Risico's Het totale aandelenkapitaal waarover de gemeente risico loopt bedraagt € 82 duizend. Dit betreffen de aandelen in de NV Houdstermaatschappij.

Financiële
Gegevens

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>31 december 2015</i>	<i>31 december 2014</i>
Eigen vermogen	29.879	91.557
Vreemd vermogen	2.468	4.802
Resultaat over boekjaar	2.418	4.787

Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V.

Juridische vorm NV

Vestigingsplaats Alkmaar

Doel Het doel van ontwikkelingsbedrijf NHN is het economisch potentieel van Noord-Holland Noord zo optimaal mogelijk te benutten.

Programma 2A Economische zaken

Kosten Er is een jaarlijkse bijdrage per inwoner. In 2016 is € 44 duizend bijgedragen.

Ontwikkelingen In 2013 is een samenwerkingsovereenkomst voor de regionale samenwerking gesloten tussen gemeenten, PNH en ONHN. Deze overeenkomst loopt tot en met 2017. Conform afspraak in deze SOK is de regionale samenwerking in 2016 geëvalueerd en hebben partijen uitgesproken de samenwerking voort te willen zetten. Momenteel wordt er door een werkgroep gewerkt aan een nieuwe concept SOK. Participaties in vastgoed worden afgebouwd.

Risico's Het totale aandelenkapitaal waarover de gemeente risico loopt bedraagt € 1 duizend

Financiële Gegevens	Bedragen x € 1.000		
	31 december 2015		31 december 2014
Eigen vermogen	835		613
Vreemd vermogen	2.487		2.034
Resultaat over boekjaar	222		19

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD)

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Alkmaar

Doel Het doel van deze regeling is het gezamenlijk behartigen van de belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.

Programma 3C Publieke gezondheidszorg

Kosten De bijdragen van de deelnemende gemeenten wordt bepaald naar rato van aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage in 2016 was € 726 duizend, incl. JGZ.

Ontwikkelingen In een Position Paper Sociaal Domein is het aanbod van de GGD geformuleerd. In 2016 is de vernieuwing van de JGZ, die de afgelopen jaren is ingezet, uitgewerkt in een flexibele JGZ, waarbij maatwerk mogelijk is en die aansluit bij de wijk- of gebiedsteams in de gemeenten.

In 2016 is een nieuwe Directeur Publieke Gezondheid (DPG) geworven. Hij is per 1/12/2016 in dienst getreden.

Risico's De meerjarenbegroting is niet sluitend. De financiële positie is hierom niet gunstig. De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk risicodragers van de financiële tekorten.

Bestuurlijke
vertegenwoordiging Portefeuillehouder Volksgezondheid

Financiële Gegevens	Bedragen x € 1.000		
		31 december 2015	31 december 2014
	Eigen vermogen	536	744
	Vreemd vermogen	7.766	3.616
	Resultaat over boekjaar	-176	285
	Begroott resultaat 2016	809	

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Alkmaar

Doel De uitvoeringsdienst heeft tot doel het uitvoeren van milieutaken van de deelnemende gemeenten en het samenwerken op het gebied van milieu door de deelnemende gemeenten.

Programma 2C Milieu

Kosten In 2016 was de gemeentelijke bijdrage van € 276 duizend.

Ontwikkelingen De komende jaren zullen in het teken staan van de invoering en implementatie van de Omgevingswet, nieuwe wetgeving voor natuurbescherming en ook vanuit Europa worden richtlijnen uitgevaardigd. Eén daarvan is de Energie Efficiency Richtlijn (EED). Ook zijn in 2016 de provinciale taken voor natuurbescherming overgenomen.

Risico's De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk risicodragers van de financiële tekorten.

Financiële Gegeven	Bedragen x € 1.000	31 december 2015	31 december 2014
Eigen vermogen		626	1.030
Vreemd vermogen		2.921	3.763
Resultaat over boekjaar		298	991
Begroot resultaat 2016		559	

Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Uitgeest

Doel Deze regeling heeft als doel het verzekeren van een juiste en evenwichtige ontwikkeling van de recreatie en watersport binnen het gebied zoals aangegeven in deze regeling.

Programma 2D Onderhoud en beheer openbare ruimte

Kosten In 2016 bedroeg de gemeentelijke bijdrage € 19 duizend.

Ontwikkelingen Net als in voorgaande jaren is het herijken van de ontwikkelingsvisie van het recreatieschap samen met belangengroepen van belang en het in evenwicht brengen van de inkomsten en uitgaven van het schap. Prioriteit om op de lange termijn middelen structureel beschikbaar te krijgen voor groot onderhoud en vervangingen.

Risico's De deelnemende gemeenten en provincie zijn gezamenlijk risicodragers van de financiële tekorten.

Bestuurlijke vertegenwoordiging Portefeuillehouder Recreatie

Financiële Gegevens	Bedragen x € 1.000	31 december 2015	31 december 2014
Eigen vermogen		1.412	1.316
Vreemd vermogen		440	873
Resultaat over boekjaar		95	274
Begroot resultaat 2016		-118	

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Alkmaar

Doel Het doel van de deelname aan het RHCA is het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.

Programma Overhead

Kosten Er is een gemeentelijke bijdrage op basis van inwoneraantal. In 2016 was de bijdrage € 80 duizend.

Ontwikkelingen Als gevolg van veranderde wetgeving (interbestuurlijk toezicht) zijn er extra taken belegd bij de gemeentelijke archiefinspectie.
Om per 2018 alle aangesloten gemeenten aan te kunnen laten sluiten op een (wettelijk verplicht) e-depot, zijn in samenwerking met gemeenten verschillende pilots uitgevoerd. Het doel is te komen tot een blauwdruk voor (de implementatie van) een e-depot, inclusief een beschrijving van de stappen die gezet moeten worden door het Regionaal Archief en de aangesloten gemeenten

Risico's De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk risicodragers van de financiële tekorten.

Bestuurlijke vertegenwoordiging Portefeuillehouder Bestuurlijke Zaken

Financiële Gegevens

Bedragen x € 1.000	31 december 2015	31 december 2014
Eigen vermogen	208	284
Vreemd vermogen	402	435
Resultaat over boekjaar	1	-27
Begroot resultaat 2016	105	

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Alkmaar

Doel Doel van de regeling is het gezamenlijk behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.

Programma 4 Integrale veiligheid

Kosten Totale bijdrage 2016 was € 1.262 duizend, incl. pluspakket

Ontwikkelingen Een externe commissie heeft een nieuwe verdeelsleutel uitgewerkt. Dit voorstel is in het AB aangenomen en deze verdeelsleutel is met ingang van 2016 van kracht geworden.

In 2015 is een rapport met aanbevelingen uitgebracht voor invulling van de bezuinigingstaakstelling van ca. 7,5 mln. Het bleek niet mogelijk om meteen in 2015 de volledige bezuinigingstaakstelling te realiseren. In het AB is een voorstel neergelegd om de bezuinigingstaakstelling van 2016 t/m 2018 te realiseren, van 4,9 mln. in 2016 t/m 6,8 mln. in 2018. Doelstelling is om de resterende 0,7 mln. uiterlijk in 2019 te realiseren.

Risico's De deelnemende gemeenten en provincie zijn gezamenlijk risicodragers van de financiële tekorten.

Bestuurlijke vertegenwoordiging Portefeuillehouder Openbare orde en veiligheid

Financiële Gegevens	Bedragen x € 1.000		
		31 december 2015	31 december 2014
	Eigen vermogen	4.078	1.370
	Vreemd vermogen	60.747	63.370
	Resultaat over boekjaar	2.638	-146
	Begroot resultaat 2016	2.110	

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Alkmaar

Doel Het doel van de regeling is het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Afvalstoffenwet verkregen afvalstoffen. De VVI is aandeelhouder van de NV Huisvuilcentrale Noord-Holland.

Programma 2D Onderhoud en beheer openbare ruimte

Inkomsten VVI is houder van aandelen NV Huisvuilcentrale NH. In 2016 is € 72 duizend dividend ontvangen.

Kosten Er worden geen bijdrage aan de VVI overgemaakt. Kosten zijn verdisconteerd in het tarief zoals afgesproken in de dienstverleningsovereenkomst met de HVC.

Ontwikkelingen De focus op een toenemend percentage hergebruik betekent voor de komende jaren een verdere daling van de hoeveelheid brandbaar restafval, zowel van aandeelhouders van de HVC als door bedrijven aangeleverd. Met het stijgen van het scheidingspercentage daalt het aanbod voor de vuilverbranding. Er zal volop ingezet moeten worden om het tekort aan afval aan te vullen vanuit de vrije markt met bijvoorbeeld import uit onder meer Engeland.

Landelijk is de doelstelling voor 2020 75% hergebruik van afvalstoffen. Voor 2016 is de doelstelling van de HVC bij te dragen aan het hergebruik van afval van 60-65%.

Risico's De deelnemende gemeenten staan gezamenlijk garant voor de betaling van rente en aflossing van de door het lichaam gesloten leningen en opname van rekening-courant gelden, alsmede van de door anderen aangegane leningen die door het lichaam worden gegarandeerd, naar verhouding van het inwonertal op 1 januari, voorafgaande aan het jaar waarin voor de eerste maal rente en aflossing is verschuldigd. De VVI is één van de 17 aandeelhouders van de NV Huisvuilcentrale (HVC) en heeft 529 aandelen A in bezit. Op basis van artikel 32 van de gemeenschappelijke regeling betekent dit voor de deelnemende gemeenten een garantieaandeel op basis van het aantal inwoners. Jaarlijks wordt een garantstellingprovisie van 1% over de gegarandeerde leningen per 1 januari van het betreffende boekjaar uitgekeerd.

Bestuurlijke vertegenwoordiging Portefeuillehouder Beheer Openbare Ruimte

Financiële Gegevens

Bedragen x € 1.000	31 december 2015	31 december 2014
Eigen vermogen	24	24
Vreemd vermogen	2.197	2.175
Resultaat over boekjaar	0	0
Begroot resultaat 2016	0	

Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK Bedrijven)

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Alkmaar

Doel Het werkvoorzieningsschap heeft tot doel in haar rechtsgebied de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) uit te voeren. De uitvoering van de Wsw is een wettelijke taak voor gemeenten. De verplichtingen en bevoegdheden uit de Wsw zijn overgedragen aan het werkvoorzieningsschap.

Programma 3G Sociale Zaken

Kosten De bijdrage 2016 voor Wsw bedraagt € 1.207 duizend.

Ontwikkelingen Transitie van WNK bedrijven naar WNK personeelsdiensten (2014-2018). Het WNK-verdienmodel transformeert van productie naar dienstverlening. Het bedrijfsonderdeel WNK Post wordt gefaseerd gereorganiseerd tot de constructie inhouse services of een detachingsmodel. Een toekomstvisie wordt ontwikkeld voor de periode na de transitie, vanaf 2018. Dit zal zijn beslag krijgen in het 1^e half jaar 2017. Naar verwachting wordt het aanbieden van beschut werk per 1 januari 2017 verplicht. WNK biedt aan ook deze voorziening te kunnen uitvoeren.

Risico's De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk risicodragers van de financiële tekorten. Het eigen vermogen per 31 december 2013 is gering.

Bestuurlijk Portefeuillehouder Sociale Zaken

Financiële Gegevens	<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>31 december 2015</i>	<i>31 december 2014</i>
	Eigen vermogen	617	533
	Vreemd vermogen	5.177	5.759
	Resultaat over boekjaar	352	378
	Begroot resultaat 2016	42	

Gemeenschappelijk Orgaan Intergemeentelijke Stichting Basisonderwijs (ISOB-raad)

Juridische vorm Gemeenschappelijke Regeling

Vestigingsplaats Heiloo

Doel De ISOB-raad coördineert en oefent de bevoegdheden van de raad uit als bedoeld in artikel 48 WPO en in de statuten van de stichting.

Programma 3B Jeugd

Kosten Er is geen (jaarlijkse) bijdrage.

Ontwikkelingen Op basis van de nieuwe statuten is op 1 januari 2013 de nieuwe Raad van Toezicht van start gegaan. De directie is College van Bestuur.

Bestuurlijk Portefeuillehouder Onderwijs

Financiële Gegevens	<i>Bedragen x € 1.000</i>	<i>31 december 2015</i>	<i>31 december 2014</i>
	Eigen vermogen	5.351	5.517
	Vreemd vermogen	2.813	2.745
	Resultaat over boekjaar	-167	-419
	Begroot resultaat 2016	0	

5 JAARREKENING

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2016

Bedragen x € 1.000									
	Primitieve Begroting 2016			Eindejaarsverwachting 2016			Werkelijk 2016		
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1A Publiekszaken en dienstverlening	386	-981	-595	386	-1.006	-620	439	-1.076	-637
1B Bestuur – college	56	-1.547	-1.491	56	-1.836	-1.780	58	-1.878	-1.820
1C Gemeenteraad	0	-415	-415	0	-422	-422	0	-445	-445
1D Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	30.152	-666	29.486	30.563	-1.037	29.526	30.343	-1.106	29.237
2A Economische zaken	62	-207	-145	62	-193	-131	54	-196	-142
2B Infrastructuur	2.151	-4.713	-2.562	2.183	-5.112	-2.929	2.049	-5.062	-3.013
2C Milieu en duurzaamheid	101	-501	-400	105	-584	-479	247	-656	-409
2D Onderhoud en beheer openbare ruimte	2.890	-5.925	-3.035	2.890	-6.090	-3.200	3.059	-6.688	-3.629
2E Ruimtelijk ordening, volkshuisvesting en monumentenzorg	114	-1.163	-1.049	320	-1.380	-1.060	390	-1.395	-1.005
2F Bouw- en woningtoezicht	456	-801	-345	496	-861	-365	459	-887	-428
2G Ruimtelijke projecten	4.759	-5.059	-300	4.740	-5.192	-452	11.283	-4.791	6.492
3A Maatschappelijke ondersteuning	673	-6.077	-5.404	310	-4.912	-4.602	340	-3.793	-3.453
3B Jeugd	340	-6.853	-6.513	345	-6.743	-6.398	404	-6.729	-6.325
3C Publieke gezondheidszorg	0	-496	-496	0	-532	-532	0	-541	-541
3D Kunst en cultuur	1	-825	-824	1	-862	-861	15	-882	-867
3E Sport	367	-987	-620	372	-1.218	-846	391	-1.227	-836
3F Welzijnsaccommodaties	281	-658	-377	229	-826	-597	277	-725	-448
3G Sociale zaken	3.376	-6.835	-3.459	3.692	-7.563	-3.871	3.685	-7.393	-3.708
4 Integrale veiligheid	2	-1.634	-1.632	2	-1.640	-1.638	53	-1.675	-1.622
Subtotaal baten en lasten	46.167	-46.343	-176	46.752	-48.009	-1.257	53.546	-47.145	6.401
M-producten	14.168	-14.219	-51	14.697	-14.697	0	14.990	-14.990	0
Saldo van baten en lasten			-227			-1.257			6.401
Onttrekkingen reserves			253			1.629			1.502
Dotaties reserves			-182			-382			-382
Gerealiseerd saldo van baten en lasten			-156			-10			7.521

Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2016

In de onderstaande tabel wordt weergegeven waar de toelichtingen van de afwijkingen van de eindejaarsverwachtingen versus gerealiseerde baten en lasten met betrekking tot alle programma's zijn opgenomen. Hierbij wordt verwezen naar de programmabladen in de programma verantwoording.

Programma	Toelichting	Pagina
1A Publiekszaken en dienstverlening	Wat heeft het gekost?	30 – 32
1B Bestuur – college	Wat heeft het gekost?	30 – 32
1C Gemeenteraad	Wat heeft het gekost?	30 – 32
1D Algemene dekkingsmiddelen	Wat heeft het gekost?	30 – 32
2A Economische zaken	Wat heeft het gekost?	57 – 62
2B Infrastructuur	Wat heeft het gekost?	57 – 62
2C Milieu en duurzaamheid	Wat heeft het gekost?	57 – 62
2D Onderhoud en beheer openbare ruimte	Wat heeft het gekost?	57 – 62
2E Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en monumentenzorg	Wat heeft het gekost?	57 – 62
2F Bouw- en woningtoezicht	Wat heeft het gekost?	57 – 62
2G Ruimtelijke projecten	Wat heeft het gekost?	57 – 62
3A Maatschappelijke ondersteuning	Wat heeft het gekost?	82 – 86
3B Jeugd	Wat heeft het gekost?	82 – 86
3C Publieke gezondheidszorg	Wat heeft het gekost?	82 – 86
3D Kunst en cultuur	Wat heeft het gekost?	82 – 86
3E Sport	Wat heeft het gekost?	82 – 86
3F Welzijnsaccommodaties	Wat heeft het gekost?	82 – 86
3G Sociale zaken	Wat heeft het gekost?	82 – 86
4 Integrale veiligheid	Wat heeft het gekost?	90

Resultaat

Bedragen x € 1.000					
Resultaat	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016	Verschil EV -/- Werkelijk
Resultaat gewone dienst	1.418	73	-805	-91	714
Resultaat grondbedrijf	369	-300	-452	6.492	6.944
Saldo van baten en lasten	1.787	-227	-1.257	6.401	7.658
Mutatie reserves	719	71	1.247	1.120	-127
Gerealiseerd resultaat	2.506	-156	-10	7.521	7.531

Tabel gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2015	Primitieve begroting 2016	Eindejaars- verwachting 2016	Werkelijk 2016
Lokale belastingen en heffingen:				
OZB	3.378	3.514	3.514	3.438
Toeristenbelasting	25	39	39	30
Hondenbelasting	96	98	98	97
Grafrechten	96	127	127	114
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	2.114	2.177	2.177	2.192
Rioolheffing	1.601	1.668	1.668	1.702
Algemene uitkering *	15.417	15.796	16.380	16.572
Uitkering sociaal domein	7.417	7.539	7.518	7.518
Dividend	2.550	191	132	132
Saldo financieringsfunctie	1.379	1.586	1.319	1.140

* In de algemene uitkeringen zijn ook opgenomen: de decentralisatie uitkering voor het Centrum voor Jeugd en Gezin, de Wmo uitkering, DU buurtsportcoaches en de afrekeningen over voorgaande jaren.

Toelichting gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen worden in een tabel het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2016 (pagina 136) verantwoord. Tevens in de paragraaf algemene dekkingsmiddelen (pagina 92).

Toelichting in welke programma's de dekkingsmiddelen worden verantwoord			
Lokale middelen, waarvan de besteding niet gebonden is	OZB (1D)	Riool (2B)	Afvalstoffen (2D)
Algemene uitkeringen (inclusief WMO)	Algemene uitkering (1D)		
Dividend	Dividend (1D)		
Saldo van de financieringsfunctie	Saldo (1D)		
Compensabele btw versus uitkering uit het BCF	BCF baat (1D)	BCF last (2B riool)	BCF last (2D afval)
Overige algemene dekkingsmiddelen	Hondenbelasting (2C)	Grafrechten (2D)	

Publicatie bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen:

De Wet Normering Topinkomens (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT is op 6 december 2011 aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent op dit moment een maximale bezoldigingsnorm van € 179.000 voor Topfunctionarissen. Vanuit de wet zijn dit voor gemeente Heiloo de gemeentesecretaris en de griffier. Beide functionarissen vallen met hun bezoldiging ruim binnen de norm van de WNT.

	Gemeentesecretaris*	Griffier
Naam	Heemskerk, G.H.S.	Beeksma, G.A.
Duur dienstverband	Onbepaald	Onbepaald
Omvang dienstverband	36	32
Beloning (1)	€ 64.473,72	€ 66.098,35
Door werkgever betaalde SV-premies	€ 5.319,71	€ 7.545,00
Belastbare onkostenvergoedingen	€ 211,32	€ 41,11
Voorzieningen betaalbaar op termijn	€ 9.666,48	€ 8.795,61
Beëindigingsuitkeringen	n.v.t.	n.v.t.
Jaar beëindiging	n.v.t.	n.v.t.
Motivering	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	€ 126.035,62	€ 159.111,11
(1) De regel beloning geeft de beloning aan conform de opstelling en berekening van de WNT. Dit betekent dat de beloning die hier staat niet daadwerkelijk wordt ontvangen door de betreffende functionaris. De ontvangen beloning ligt lager. De WNT-berekening bestaat onder andere uit de bruto beloning, pensioenvoorzieningen en belastbare kostenvergoedingen.		
* In dienst met ingang van 18 april 2016		

In het boekjaar 2016 zijn er geen dienstverbanden van topfunctionarissen beëindigd, evenmin hebben er geen verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband in het boekjaar plaatsgevonden.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi) publieke sector heeft de gemeente Heiloo zich gehouden aan de beleidsregel toepassing WNT.

Afwijkende behandeling interimmers niet zijnde topfunctionarissen

De gemeente Heiloo heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid die het besluit van 12 maart 2014 van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geeft inzake de volledige openbaarmaking van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen. Op basis van dat besluit hoeft gemeente Heiloo niet te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de aanpassingswet WNT.

6 TOELICHTING AFWIJKINGEN IN HET KADER VAN DE BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Totaaloverzicht overschrijdingen lasten per programma

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid staat hieronder een overzicht van de programma's waarbij de lasten in 2016 zijn overschreden. Dit betreffen lasten die passen binnen het door de raad vastgestelde beleid. De onderschrijding van de baten en de saldi per programma hoeven in dit kader niet afzonderlijk gepresenteerd te worden. Eventuele structurele verschillen worden meegenomen in de eerste financiële rapportage van 2017.

Bij alle programma's ontstaan verschillen tussen de begroting en werkelijkheid op de doorbelastingen, maar per saldo zijn alle doorbelastingen over alle programma's heen nul. Bij de rekening worden namelijk alle M-producten doorbelast aan alle programma's.

Programma	Over- schrijding lasten x € 1.000	Begrotingsrechtmatigheid categorisering
1A Publiekszaken en dienstverlening	-70	Afwijking wordt met name veroorzaakt door de aankoop van reisdocumenten, hier staan ook deels baten tegenover. De uitvoering van deze taak vindt plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig.
1B Bestuur – College	-42	Betreffen hogere lasten door met name bijdrage aan regionale samenwerking en hogere doorbelasting van personeelskosten. De uitvoering van deze taak vindt plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig
1C Gemeenteraad	-23	Betreffen hogere kosten in verband met accountantskosten en vergaderkosten van de raad. De uitvoering van deze taken vinden plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig.
1D Algemene uitgaven en dekkingsmiddelen	-69	Hogere lasten door onder meer: • Meer lasten kwijtscheldingen • Hogere incidentele kosten voormalig personeel • Afboeking activa (telefooncentrale niet meer in gebruik) Deze hogere lasten zijn een consequentie van uitvoering van de gemeentelijke taken: Rechtmatig.
2A Economische Zaken	-3	Hogere lasten door hogere doorbelasting personele kosten.
2C Milieu en duurzaamheid	-72	Dit betreffen voorbereidingskosten van subsidie sanering geluidslawaai (schermen). Deze kosten worden gedekt door een subsidie. Rechtmatig.
2D Onderhoud en beheer openbare ruimte	-598	De hogere lasten worden met name veroorzaakt door: • Meer lasten afvalinzameling (o.m. kunststof) • Een hogere dotatie aan de afvalvoorziening • Hogere BTW component. De uitvoering van deze gemeentelijke taken vinden plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig.
2E Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en monumentenzorg	-15	De hogere lasten binnen dit programma worden gecompenseerd door hogere opbrengsten. Rechtmatig.
2F Bouw- en woningtoezicht	-26	Er is sprake van extra kosten pluspakket VRNHN. Deze kosten vallen binnen de uitvoering van bestaand beleid. Rechtmatig.
3C Publieke gezondheidszorg	-9	Sprake van beperkte overschrijding binnen dit programma. De uitvoering van deze taken vinden plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig.
3D Kunst en Cultuur	-20	Meer lasten door onder meer incidentele subsidies en inventarisatie kunstwerken. Deze lasten worden grotendeels gecompenseerd door niet geraamde inkomsten. De uitvoering van deze taken vinden plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig.
3E Sport	-9	Sprake van meer lasten in verband met onderhoud sportvelden. De uitvoering van deze taak vindt plaats binnen bestaand beleid. Rechtmatig
4 Integrale veiligheid	-35	Overschrijding kosten vergunningverlening worden gedekt door extra inkomsten. Rechtmatig.

Verschil begrote en werkelijke mutaties in de bestemmingsreserves

Dit verschil maakt onderdeel uit van het programma 1D. De toelichting is dan ook bij dit programma opgenomen. Het totaaloverzicht van de werkelijke mutaties in de reserves is opgenomen in de toelichting op de balans.

Mutaties bestemmingsreserve

x € 1.000	Eindejaar	Werkelijk	Verschil
Totaal per saldo onttrokken aan reserves	1.247	1.120	-127

Het verschil tussen de begrote (inclusief mutaties finraps) en werkelijke onttrekking is beperkt.

Onttrekkingen	Primitief begroot	Mutaties finraps	Mutaties werkelijk	Verschil
Kap. lasten bibliotheek	180	0	180	0
Kap. lasten muziekschool	21	0	21	0
Kap. lasten kunstgras Terriërs	27	0	27	0
Kap. lasten onderwijshuisvesting	19	0	19	0
Geluidswal Oost	0	72	45	-27
Buurtsportcoaches	6	0	6	0
Fonds Sociale Woningbouw	0	180	180	0
Bestemmingsplan Landelijk gebied	0	10	2	-8
Degeneratiekosten Wegen	0	350	263	-87
Frictiekosten personeel	0	6	6	0
BUCH samenwerking	0	174	191	+17
Onderhoud gebouwen	0	81	63	-18
Voorlichtingsplan Cultuurhistorie	0	7	7	0
Duurzaamheidsmaatregelen	0	12	14	+2
IKB (uitwerking cao gemeente)	0	350	350	0
Zwembad	0	21	6	-15
Accommodatievraagstukken	0	75	84	+9
Participatiebudget	0	38	38	0
Totaal onttrekkingen	253	1.376	1.502	-127
Dotaties	Primitief begroot	Mutaties finraps	Mutaties werkelijk	Verschil
Rente bibliotheek	154	0	154	0
Rente muziekschool	6	0	6	0
Rente hockey Terriërs	9	0	9	0
Rente onderwijshuisvesting	13	0	13	0
Fonds Sociale Woningbouw	0	200	200	0
Totaal dotaties	182	200	382	0
Per saldo mutatie bestemmingsreserve	71	1.176	1.120	-127

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar. Bij de verwerking van de algemene uitkering is rekening gehouden met de onderuitputting die blijkt uit de najaarsnota 2016 van het Rijk en de decembercirculaire 2016.

Opbrengst eigen bijdragen

Onder de baten is in 2016 een post bij programma 3A Maatschappelijke ondersteuning verantwoord ad. € 238.915. wegens ontvangen eigen bijdragen van het Centraal Administratie Kantoor (CAK). Het betreft hier eigen bijdragen in het kader van de Wmo (verstrekke huishoudelijke hulp). Het CAK berekent, factureert en int deze bijdragen van haar cliënten en betaalt de door haar ontvangen eigen bijdragen door aan de gemeente.

De gemeente Heiloo kan, door het ontbreken van (inkomens-) gegevens, niet vaststellen of het CAK de eigen bijdragen

- juist en volledig in rekening heeft gebracht en
- volledig geïnd en
- doorbetaald heeft aan de gemeente.

Daarom bestaat er onzekerheid over de juistheid en volledigheid van de verantwoorde bijdragen.

Algemene waarderingsgrondslag vaste activa

De activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs (verminderd, voor zover van toepassing, met het bedrag van daarvoor verkregen bijdragen en de gecumuleerde afschrijvingen), tenzij hierna anders is vermeld. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Onder deze categorie worden de investeringen van met name riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval opgenomen. Investerings waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven

Financiële vaste activa

Het waarderen van de financiële vaste activa vindt plaats tegen nominale waarde van de uitstaande leningen of de nominale waarde van het gestorte aandelenkapitaal. Voorraden en deelnemingen worden tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Vorraden

Nog niet in exploitatie genomen gronden en het onderhanden werk

De niet in exploitatie genomen gronden zijn conform BBV-wijziging artikel 70 en 52 lid 3 met ingang van 1 januari 2016 conform de activa die op 31 december 2015 op de balans zijn opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden overgeheveld naar de materiele vaste activa, categorie Gronden en terreinen, en voor het deelplan Campina naar de overlopende activa.

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen, liquide middelen, voorzieningen, schulden

De vorderingen, liquide middelen en schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde.

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, staan onder de overlopende passiva.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De voorziening wachtgelden is tegen contante waarde gewaardeerd. Wanneer vorderingen hoogstwaarschijnlijk oninbaar zijn, wordt hiervoor een voorziening gevormd (voorziening dubieuze debiteuren). Deze voorziening wordt aan de activazijde van de balans als correctie op de boekwaarde van de debiteuren gepresenteerd.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiële vaste activa die ten laste worden gebracht van het bedrijfsresultaat, worden berekend op basis van de verkrijgingsprijs, verminderd met eventuele subsidies en bijdragen van derden. Met een eventuele restwaarde wordt geen rekening gehouden. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Afschrijvingsmethode

De berekening van de afschrijvingen geschiedt conform de lineaire afschrijvingsmethode, tenzij anders vermeld, op basis van de verwachte economische gebruiksduur per actief, die zowel wordt bepaald door technische als economische slijtage. Het eerste jaar van afschrijving is na het jaar van ingebruikname. Historisch gezien kunnen er verschillende afschrijvingstermijnen per subcategorie voorkomen. Hierdoor kunnen er verschillen ontstaan in looptijden.

Als uitgangspunt voor de afschrijvingstermijn wordt gehanteerd:	
Gronden en terreinen	Niet
Rioleringen, nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen	10 – 60 jaar
Aanleg en reconstructies van wegen	30 jaar
Renovatie, restauratie en aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25 jaar
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen, groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10 jaar
Tractiemiddelen	5 – 10 jaar
Software en automatiseringsapparatuur	3 – 10 jaar

Grondslagen voor resultaatbepaling

Stelsel van baten en lasten

Lasten en verliezen worden genomen in het jaar waarin ze bekend zijn. Baten en winsten worden genomen in het jaar waarin ze gerealiseerd zijn. Dit wordt ook wel het zogenaamde voorzichtigheidsbeginsel genoemd.

Saldo van baten en lasten

Het saldo van de rekening van baten en lasten na gedeeltelijke bestemming staat aan de passivazijde.

Grondbedrijf

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Voor eventuele verwachte tekorten wordt een voorziening (tegen contante waarde) gevormd. De vorming van de voorziening wordt ten laste van het resultaat van het grondbedrijf (programma 2G Ruimtelijke projecten) gebracht. De voorzieningen worden aan de activazijde van de balans als correctie op de boekwaarde van het onderhanden werk gepresenteerd.

Onvoorzien

In de begroting wordt geen post opgenomen voor onvoorzien. Tevens zijn er geen baten of lasten onvoorzien gerealiseerd.

Dividend

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

7 BALANS MET TOELICHTING

Balans gemeente Heiloo

Dienstjaar: 2016		Bedragen x € 1.000	
ACTIVA		31-12-2016	31-12-2015
Vaste activa			
<u>Materiële vaste activa</u>			
Overige investeringen met een economisch nut		32.871	27.217
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;		13.515	13.931
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		9.622	8.544
		56.008	49.692
<u>Financiële vaste activa</u>			
Kapitaalverstrekkingen aan:			
- deelnemingen		357	357
Overige langlopende leningen		135	135
		492	492
Totaal vaste activa		56.500	50.184
Vlottende activa			
<u>Voorraden</u>			
Grond- en hulpstoffen			
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden		0	6.222
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie		22.180	14.957
		22.180	21.179
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar</u>			
Vorderingen op openbare lichamen		2.521	2.629
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		2.199	2.177
Overige vorderingen		1.312	939
		6.032	5.745
<u>Liquide middelen</u>			
Kassaldi		3	3
Banksaldi		415	437
		418	440
<u>Overlopende activa</u>			
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel		0	27
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen		1.381	765
		1.381	792
Totaal vlottende activa		30.011	28.156
Totaal generaal		86.511	78.340
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat		0	0

Bedragen x € 1.000		
PASSIVA	2016	2015
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	9.607	9.079
Bestemmingsreserves	6.163	5.363
Gerealiseerd resultaat	7.521	2.448
	23.290	16.890
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	101	107
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	2.397	2.742
	2.498	2.849
<u>Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
Onderhandse leningen van:		
-binnenlandse banken en overige financiële instellingen	53.200	53.700
Waarborgsommen	17	8
	53.217	53.708
Totaal vaste passiva	79.005	73.447
Vlottende passiva		
<u>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0
Bank- en girosaldi	0	0
Overige schulden	3.010	2.449
	3.010	2.449
<u>Overlopende passiva</u>		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.331	1.987
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	147	432
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	2.018	25
	4.496	2.444
Totaal vlottende passiva	7.506	4.893
Totaal generaal	86.511	78.340

Gewaarborgde leningen (bedragen x € 1.000)

8.242

6.949

7.1 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Overige investeringen met een economisch nut	32.871.314	27.216.612
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	13.514.795	13.931.496
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	9.622.403	8.544.149
Totaal	56.008.512	49.692.257

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	11.149.200	11.149.200
Bedrijfsgebouwen	451.187	383.837
Vervoermiddelen	144.235	143.860
Machines, apparaten en installaties	1.357.421	1.364.652
Overige materiële vaste activa	13.811.504	14.175.063
Totaal	26.913.547	27.216.612

Overige investeringen met economisch nut:

Conform BBV-wijziging art. 70 en 52 lid 3 dienen met ingang van 1 januari 2016 de activa die op 31 december 2015 op de balans zijn opgenomen als niet in de exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde op de balans als materiele vaste activa, categorie Gronden en terreinen te worden meegenomen. Voor de gemeente Heiloo betreft dit een overheveling van een boekwaarde ter hoogte van € 5.813.916,-.

Stand per 31 december 2015	27.216.612
Van niet in exploitatie genomen bouwgronden naar gronden en terreinen	5.813.916
Stand per 1 januari 2016	33.030.528

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	Boek- waarde 01-01-2016	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- derin- Gen	Boek- waarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	16.963.116	236.571			9.445	83.275	17.106.967
Bedrijfsgebouwen	383.837	96.220		28.870			451.187
Vervoermiddelen	143.860	59.193		58.818			144.235
Machines, apparaten en installaties	1.364.652	322.709		329.940			1.357.421
Overige materiële vaste activa	14.175.063	303.329		666.888			13.811.504
Totaal	33.030.528	1.018.022	0	1.084.516	9.445	83.275	32.871.314

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2016	Cumulatief besteed tot en met 2016
Renovatie daken gymnastieklokalen	97.700	96.917	96.917
2x City Transporter pick ups	65.000	59.193	59.193
Renovatie sanitair 2 ^e fase	80.000	78.655	78.655
TORO maaimachine	55.000	55.109	55.109
Kunstgrasveld HSV	250.000	251.988	251.988
Beheersysteem Openbare Ruimte	65.500	58.792	58.792
Totaal	613.200	600.654	600.654

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Bedrijfsgebouwen	180.966	197.181
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	13.263.976	13.607.924
Vervoermiddelen	54.069	108.474
Overige materiele vaste activa	15.784	17.917
Totaal	13.514.795	13.931.496

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boek- waarde 31-12-2015	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- derin- Gen	Boek- waarde 31-12-2016
Bedrijfsgebouwen	197.181			16.215			180.966
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	13.607.924	46.208		390.156			13.263.976
Vervoermiddelen	108.474			54.405			54.069
Overige materiele vaste activa	17.917			2.133			15.784
Totaal	13.931.496	46.208	0	462.909	0	0	13.514.795

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De in het boekjaar gedane investeringen ad. € 46.208,- betreft voornamelijk de reconstructie Heiloo Noord-West.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek- waarde 31-12-2015	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- derin- Gen	Boek- waarde 31-12-2016
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	8.158.604	2.703.669		420.666	1.220.546		9.221.061
Overige materiële vaste activa	385.545	53.365		37.568			401.342
Totaal	8.544.149	2.757.034	0	458.234	1.220.546	0	9.622.403

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2016	Cumulatief besteed tot en met 2016
Beschoeiingen 2015 en 2016	205.000	98.940	106.940
Vervangen lichtmasten 2016	212.000	60.741	60.741
Reconstructie Kanaalweg	340.700	1.311.258	1.393.142
Ondertunneling spoor Vennewatersweg realisatie	2.174.686	134.235	134.235
Reconstructie Westerweg	267.250	203.031	203.031
Vervanging/reconstructie speelwerktuigen 2016	50.000	53.365	53.365
Totaal	3.249.636	1.861.570	1.951.454

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boek- waarde 31-12-2015	Investe- ringen	Des- investe- ringen	Afschrij- vingen/af- lossingen	Afwaar- derin- gen	Boek- waarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	356.764					356.764
Overige langlopende leningen	135.000					135.000
Totaal	491.764	0	0	0	0	491.764

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

	Boek- waarde per 31-12-2016	Boek- waarde per 31-12-2015
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	6.221.536
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	22.179.660	14.956.588
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal	22.179.660	21.178.124

Vorraden:

Conform BBV-wijziging art. 70 en 52 lid 3 dienen met ingang van 1 januari 2016 de activa die op 31 december 2015 op de balans zijn opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde op de balans als materiele vaste activa, categorie Gronden en terreinen te worden meegenomen. Voor de gemeente Heiloo betreft dit een overheveling van een boekwaarde ter hoogte van € 5.813.916,-. Voor het deelplan Campina is een overheveling ad. € 407.620 opgenomen naar de overlopende activa. Bij plan Campina is de gemeente Heiloo faciliterend en niet in het bezit van de gronden.

Stand per 31 december 2015 21.178.124

Van niet in exploitatie genomen bouwgronden naar gronden en terreinen 5.813.916
 Van niet in exploitatie genomen bouwgronden naar overlopende activa 407.620

Stand per 1 januari 2016 (inclusief totaal verliesvoorziening € 9.241.912) 14.956.588

Specificatie van niet in exploitatie genomen bouwgronden naar:	Boek- waarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	
Holleweg	123.895
Nieuw Varne	62.925
Zandzoom GVH locatie	5.627.097
Subtotaal Gronden en terreinen	5.813.917
Overlopende activa	
Campina terrein	407.619
Subtotaal Overlopende activa	407.619
Totaal	6.221.536

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2016 het volgende overzicht worden gegeven:

	Boek- waarde 01-01-2016	Investe- ringen	Op- breng- sten	Resultaat bij afsluiten	Boek- waarde 31-12-2016	Voorzieni- ng verlies- latend complex	Balans- waarde 31-12-2016
Oosterzij	615.549	112.293	140.519	-587.323	0	0	0
Zuiderloo	14.664.152	1.213.726	103.442		15.774.436	0	15.774.436
Het Maalwater	863.752	107.784	1.141.999	170.463	0	0	0
Boekelermeer	8.055.047	1.069.401	535.280	307.357	8.896.525	2.491.301	6.405.224
Totaal	24.198.500	2.503.204	1.921.240	-109.503	24.670.961	2.491.301	22.179.660

Toelichting resultaat-uitname:

Conform de recente nota Actualisatie grondexploitaties zijn de projecten Oosterzij, Maalwater en Boekelermeer Kaptein afgesloten.

Bij Oosterzij bedraagt de verliesvoorziening vóór het moment van afsluiten € 635 duizend. Rekening houdend met de boekwaarde per 31 december 2016 van € 587 duizend resteert een positief boekwaardeverschil van ca. € 48 duizend. Dit is verantwoord als incidentele bate op programma 2G. Hetzelfde geldt voor de projecten Maalwater en Boekelermeer Kaptein. Het positieve resultaat van de afsluiting van complexen is in 2G verantwoord.

Toelichting verloop verliesvoorziening

De verliesvoorziening neemt ten opzichte van 1 januari 2016 af met € 6.751 duizend tot een saldo van € 2.491 duizend. De afname van de voorziening bestaat uit drie delen:

- € 6.100 duizend verliesvoorziening door aanpassingen BBV-regelgeving per 1 januari 2016
- € 16 duizend door reguliere ontwikkelingen binnen de grondexploitatie
- € 635 duizend door afsluiting project Oosterzij

Uitgangspunten waardering bouwgrond in exploitatie:

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van april 2017 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek, maar minimaal jaarlijks, wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden.

Het college hanteert de volgende algemene uitgangspunten ten aanzien van haar schattingen. Conform het grondbeleid worden erkende index-reeksen gevolgd om te komen tot de indexeringen. Voorbeelden hiervan zijn onder meer index en prognosecijfers van Grond-, Weg- en Waterbouw en erkende vastgoedberichtgevingen. Bij de exploitatieberekeningen blijft, vanuit het voorzichtigheidsprincipe, het uitgangspunt dat de opbrengstontwikkeling in de berekening voor de middellange en lange termijn niet hoger wordt dan de kostenstijging. Bij het opstellen van de indexeringen hebben publicaties van CBS, Metafoor, Rabobank en ABN-AMRO over prijsontwikkelingen als handreiking gediend.

Bij het opstellen van de berekeningen zijn de volgende gegevens gebruikt:

- de boekwaarde per 31 december 2016;
- een rentepercentage van 3,08% en discontovoet van 2,0% voor de resterende looptijd van het project te rekenen van 1 januari 2017;
- een variabele kosten- en opbrengststijging waarbij gebruik wordt gemaakt van erkende indexreeksen;
- de kosten en opbrengsten genoemd zijn bedragen op netto contante waarde per 1 januari 2017.

Voor nadere toelichting en doorrekening van de grondexploitaties wordt verwezen naar de actualisatie grondexploitaties.

Op basis van het gemotiveerde besluit van de raad d.d. 8 mei 2017 kennen de projecten Zuiderloo en Boekelermeer geen looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar.

De risico's zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen in het jaarverslag.

Balanswaardering Zuiderloo

Per 1 januari 2016 is het Besluit Begroting en Verantwoording herzien. Volgens de notitie faciliterend grondbeleid van 1 maart 2016 zijn gemeenten in principe verplicht om een bouwgrond in exploitatie administratief te splitsen als sprake is van een zogenaamd gemengd project, waarbij sprake is van zowel actief als faciliterende activiteiten. In de balanspost voorraden betreft Zuiderloo een gemengd project. Complex Zuiderloo omvat onder meer de deelplannen:

1. Timpaan.
2. BPD Ontwikkeling B.V.
3. Resterend plangebied.

De afzonderlijke deelplannen zijn samengevoegd tot één grondexploitatie waardoor het mogelijk blijft de deelprojecten afzonderlijk te monitoren en kan op eenvoudige wijze een totaalbeeld gegeven worden van het gehele plangebied. De gemeente kiest bewust om deze splitsing (vooralsnog) niet door te voeren omdat dit de financiële aansturing op totaalniveau van het project bemoeilijkt. Opgemerkt wordt dat van het totale plangebied ca. 70% bouwgrond in exploitatie betreft op basis van woningaantal.

Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	347			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	322	324	314	346
(3a)=(1)>(2)	Ruimte onder het drempelbedrag	25	23	33	1
(3b)=(2)>(1)	Overschrijdingen van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag		
Verslagjaar		
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	46.298
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	46.298
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-
(1)=(4b)*0,0075+(4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	347,23

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	29.328	29.328	29.328	29.328
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2)-(5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangeboden	322	324	314	346

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boek-waarde 31-12-2016	Voorziening oninbaar- heid	Balans- waarde 31-12-2016	Balans- waarde 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	2.521.245		2.521.245	2.628.974
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.198.871		2.198.871	2.177.140
Overige vorderingen	1.970.608	658.163	1.312.445	938.439
Totaal	6.690.724	658.163	6.032.561	5.744.553

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Kassaldi	3.165	2.792
Banksaldi	414.977	437.534
Totaal	418.142	440.326

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	0	27.372
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.381.093	764.808
Totaal	1.381.093	792.180

Overlopende activa:

Conform BBV-wijziging art. 70 en 52 lid 3 dienen met ingang van 1 januari 2016 de activa die op 31 december 2015 op de balans zijn opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde op de balans als materiele vaste activa, categorie Gronden en terreinen te worden meegenomen. Voor het deelplan Campina is per 1-1-2016 een overheveling ad. € 407.620 opgenomen naar de overlopende activa. Bij plan Campina is de gemeente Heiloo faciliterend en niet in het bezit van de gronden.

Stand per 31 december 2015	792.180
Van niet in exploitatie genomen bouwgronden naar overlopende activa	407.620
Stand per 1 januari 2016	1.199.800

De stand van plan Campina is per 31 december 2016 € 547.412.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2015	Toe- Voegingen	Ontvangen Bedragen	Saldo 31-12-2016
Bushaltes	27.372		27.372	0
Totaal	27.372	0	27.372	0

ASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Algemene reserve	9.607.119	9.079.221
Bestemmingsreserves	6.162.363	5.362.491
Gerealiseerde resultaat	7.520.598	2.447.759
Totaal	23.290.080	16.889.471

Het verloop in 2016 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Boek- waarde 31-12-2015	Toe- voeging	Ont- trekking	Bestem- ming resultaat vorig jaar	Verminder- ing ter dekking van afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	9.079.221			527.898		9.607.119
Totaal algemene reserve	9.079.221	0	0	527.898	0	9.607.119
Gebouw bibliotheek	2.573.289	154.397			179.686	2.548.000
Gebouw muziekschool	96.032	5.762			21.265	80.529
Geluidswal Oost	494.184		45.295			448.889
Fonds sociale woningbouw	200.000	200.000	180.000			220.000
Hockeyveld de Terriers	146.436	8.786			27.059	128.163
Voorzieningen huisvesting onderwijs	214.893	12.894			18.599	209.188
Zwembad	20.634		6.211			14.423
Buurtsportcoaches	143.543		6.195			137.348
Bestemmingsplan Landelijk gebied	96.000		1.958			94.042
Degeneratiekosten Wegen	225.616		263.128	130.000		92.488
Duurzaamheidsmaatregelen	449.174		14.152			435.022
Basisregistratie topografische informatie	16.500					16.500
Frictiekosten	6.290		6.290			0
Accommodatie vraagstukken	0		83.439	200.000		116.561
BUCH samenwerking	22.000		190.500	168.500		0
P-budget	22.900		38.262	15.362		0
Onderhoud gebouwen	635.000		62.790			572.210
Grote projecten grondexploitatie	0			525.500		525.500
Voorlichtingsplan Cultuurhistorie	0		7.000	12.500		5.500
Actualiseren bodemkwaliteitskaart	0			18.000		18.000
IKB (uitwerking cao gemeente)	0		350.000	350.000		0
Transitie sociaal domein	0			500.000		500.000
Totaal bestemmingsreserves	5.362.491	381.839	1.255.220	1.919.862	246.609	6.162.363
Totaal reserves	14.441.712	381.839	1.255.220	2.447.760	246.609	15.769.482

Onder "Bestemming resultaat vorig jaar" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Toelichting op de mutaties reserves

Resultaatbestemming

Het is niet toegestaan rechtstreeks te muteren in de reserves. De onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves mogen pas plaatsvinden nadat het resultaat over het jaar is bepaald. Ook zijn mutaties op bestaande reserves toegestaan indien de raad middels een besluit bij de financiële rapportage toestemming heeft gegeven.

In de toelichting van de balans wordt het resultaat voor mutaties van reserves vermeld met daaronder een overzicht van de mutaties van en naar de reserves.

In het raadsvoorstel bij de rekening wordt de bestemming van dit resultaat voorgesteld.

Algemene reserves

De toename van de algemene reserve met € 527.898 is het gevolg van de verwerking van de resultaatbestemming 2015 in het boekjaar 2016. De boekhoudkundige verwerking van het resultaat van het lopende boekjaar vindt altijd plaats in het daaropvolgende jaar.

Op 11 november 2016 heeft de raad voor € 846.033 krediet beschikbaar gesteld voor “financiering werkorganisatie I&A BUCH”. Voor het huidig rekeningjaar 2016 heeft de beschikbaarstelling van het krediet geen consequenties voor de stand van de algemene reserve.

In 2016 is van dit bedrag € 41.805 ten laste gebracht van het saldo 2016. Het resterende bedrag zijnde € 804.228 zal de komende jaren in delen in eerste instantie ten laste van de algemene reserve worden gebracht. Voor 2017 gaat het om € 333.950,-, voor 2018 € 274.153,- en voor 2019 € 196.124,-. In de besluitvorming van 11 november 2016 is tevens opgenomen dat dit een ‘voorfinanciering betreft. BUCH zal dit bedrag op termijn (uiterlijk 2020) weer terugbetalen.

Bestemmingsreserves

Bij de bestemming van het resultaat worden bedragen gereserveerd voor “projectmatige” uitgaven waarvoor in het afgelopen dienstjaar budget beschikbaar is gesteld, maar om diverse redenen niet (volledig) is besteed. Tevens is het reserveren van bedragen voor bepaalde investeringen en uitgaven wenselijk waardoor deze lasten niet op de toekomstige resultaten drukken. Dit zijn de zogenaamde bestemmingsreserves. Hieronder staat per reserve een toelichting voor welke uitgaven de reserve is gevormd en welke mutatie heeft plaatsgevonden voorafgegaan door de toelichting op de mutatie die op alle reserves betrekking heeft, de bijboeking van rente.

Bijboeking rente

De reserves en voorzieningen zijn een onderdeel van de financiering van hetgeen aan de activazijde op de balans is opgenomen. Voor het totaalbedrag hiervan behoeven geen geldleningen opgenomen te worden. Over de reserves die dienen ter dekking van de kapitaallasten over investeringen, en dus voor een langere termijn op de balans staan, wordt daarom zogenaamde bespaarde rente berekend. In totaal is een bedrag van € 181.839 toegevoegd.

Gebouw bibliotheek en gebouw muziekschool

Deze reserves zijn gevormd ter dekking van de betreffende investeringen in het verleden. Aan deze reserves zijn de bijbehorende kapitaallasten onttrokken. Zie voor de kapitaallasten de staat van investeringen in het bijlagenboek.

Geluidwal Oost

De bestemmingsreserve Geluidswal Oost wordt op verzoek van uw raad (amendement 7 dec. 2015) in stand gehouden voor het uitvoeren van een second opinion en onderzoeken voor alternatieven. In 2016 is er een onttrekking van € 45.295 ten laste van deze reserve geboekt, ter dekking van werkelijke kosten.

Fonds Sociale Woningbouw

In 2016 is er een terugbetaling van de woningcorporatie Woonwaard geweest voor de zorgwoningen in project Monique. Woonwaard heeft deze woningen verkocht en is daardoor verplicht een bedrag van € 200.000 terug te storten in het Fonds Sociale Woningbouw. Daarnaast is er een bijdrage van € 180.000 voor project De Lus (Oosterzij) aan Kennemer Wonen overgemaakt. Er resteert nu nog een bedrag van € 220.000 in dit fonds.

Hockeyveld de Terriërs

Deze reserve is gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen uit het verleden. Aan deze reserve wordt rente toegerekend en zijn kapitaallasten onttrokken. Zie voor de kapitaallasten de staat van investeringen in het bijlagenboek.

Voorzieningen huisvesting onderwijs

Deze bestemmingreserve zal aangewend worden ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen in onderwijshuisvesting conform het huisvestingsprogramma uit het jaar 2008.

Zwembad

Voor de extra uitgaven voor groot onderhoud aan het zwembad Het Baafje is er een bedrag van € 6.211 onttrokken aan de bestemmingsreserve. Er resteert een bedrag van € 14.423 in deze onderhoudsreserve.

Buurtsportcoaches

Het project van de buurtsportcoaches is in 2014 van start gegaan. De kosten in 2016 ten bedrage van € 70.595 worden ten laste gebracht van de door het rijk beschikbare middelen van € 64.400. De niet gedekte middelen van € 6.195 gaan ten laste van de reserve. Dit is conform de beleidsnotitie Buurtsportcoaches.

Duurzaamheidsmaatregelen

In het kader van het actieplan energiebesparing en duurzame energie is er in 2016 € 14.152 uitgegeven voor energie besparing bestaande woningbouw, project Heiloo Energie en elektrische laadpalen in het dorp. Deze kosten worden ten laste gebracht van de bestemmingsreserves Duurzaamheidsmaatregelen.

Degeneratiekosten Wegen – Verkeersplan

Begin 2016 heeft uw gemeenteraad een bedrag van € 82.500 beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van het Verkeersplan. Niet alle begrote kosten zijn in 2016 uitgegeven, waardoor de onttrekking voor dit doel lager is geworden, namelijk € 27.881. De kosten voor de doorloop van het project in 2017 zullen in dat jaar alsnog uit de reserve worden onttrokken.

Degeneratiekosten Wegen – Onderhoud en projectbegeleiding

De extra onderhoudskosten en kosten voor projectbegeleiding, zoals in de 1e en 2e financiële rapportages zijn opgenomen worden gedekt uit deze reserve. Hiervoor wordt € 235.247 aan de reserve onttrokken.

Frictiekosten

Het restantbedrag van deze reserve van € 6.290 is ingezet voor kosten voor van-werk-naar-werktrajecten.

Accommodatievraagstukken

In 2016 zijn er kosten gemaakt voor een nulmeting voor sportvelden en voor juridische kosten in het kader van het veranderopgave accommodaties. Deze kosten, respectievelijk € 54.863 en € 28.576 worden ten laste gebracht van deze bestemmingsreserve.

BUCH samenwerking

De in het bedrijfsplan opgenomen kosten voor Heiloo van € 633.000 is gelijkelijk over de jaren 2015, 2016 en 2017 verdeeld. In 2015 zijn de overgebleven middelen in een bestemmingsreserve opgenomen. Het zwaartepunt van de kosten lag in 2016, waardoor de reserve is van € 190.500 uitgenut. De bestemmingsreserve kan nu opgeheven worden.

Cultuurhistorie

In 2016 zijn diverse informatiepanelen bij cultuurhistorische objecten geplaatst. De kosten van € 7.000 worden ten laste van de reserve gebracht. Er resteert voor 2017 nog € 5.000 voor de laatste panelen.

P-budget

In de 2e finrap is de reserve ter beschikking gesteld in de begroting.

Onderhoud gebouwen

In 2016 is een bedrag van € 81.000 beschikbaar gesteld voor groot onderhoud aan het Sportcentrum Vennewater, waaronder een nieuwe vloer voor de sporthal. Deze kosten worden gedekt vanuit deze bestemmingsreserve. De werkelijke kosten, ad. € 62.790 worden onttrokken aan de reserve. Er resteert nog € 572.210 ter dekking van groot onderhoudskosten vanaf 2017.

IKB – Individueel Keuzebudget

Het individueel keuzebudget gaat in 2017 van start. Dit houdt in dat werknemers vrij zijn om vakantiegeld en andere arbeidsvoorwaarden in geld naar eigen keuze op te vragen. Eind 2016 is voor het opgespaarde vakantiegeld over de 2e helft van 2016 een verplichting gevormd, uit te betalen in 2017. De voor dit doel gevormde reserve van € 350.000 bij de jaarrekening 2015 dient ter dekking. De totale verplichting bedraagt € 294.618, het restantbedrag van € 55.382 is vrijgefallen.

Resultaatbestemming resultaat 2016

In het raadsbesluit van de rekening 2016 wordt voorgesteld om een tweetal nieuwe bestemmingsreserves te vormen, namelijk de reserve "Bovenwijkse voorzieningen" en de reserve "Participatie en integratie vergunninghouders".

VOORZIENINGEN

Het verloop van de voorzieningen in 2016 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2015	Toevoe- ging	Vrijval	Aanwen- ding	Boek waarde 31-12-2016
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Wachtgeld voormalig personeel en wethouders	88.426	3.962		58.388	34.000
Wrm Rehoboth	18.835				18.835
Wrm Maalwater	0	33.325			33.325
Wrm Amante	0	15.000			15.000
	107.261	52.287	0	58.388	101.160
<i>Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden</i>					
Afkoopsommen altijddurend onderhoud graven	372.747	18.960	15.000		376.707
Voorziening afvalstoffenheffing	162.565	108.251	162.565		108.251
Parkeerfonds	4.393				4.393
Preventief onderhoud OBS	231.920	51.573		75.195	208.298
Riolering	1.970.469		271.022		1.699.447
	2.742.094	178.784	448.587	75.195	2.397.096
Totaal	2.849.355	231.071	448.587	133.583	2.498.256

In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening dubieuze debiteuren en voorziening grondbedrijf zijn opgenomen aan de activazijde bij de overige vorderingen en voorraden.

Toelichting op de mutaties voorzieningen

Voorziening wachtgeld voormalig personeel en wethouders

Door de collegewisseling in 2014 heeft een herrekening van de benodigde voorziening voor toekomstige wachtgeldten plaatsgevonden. Deze is in 2016 geactualiseerd en per saldo is voor € 54.426 ten laste van deze voorziening geboekt. Er is geen voorziening voor voormalig personeel.

Afkoopsommen altijddurend onderhoud graven en uitgifte eigen graven

De van diverse personen in 2016 ontvangen afkoopsommen voor het altijddurend onderhoud van graven zijn aan deze voorziening toegevoegd. Aan de voorziening is het bedrag voor het jaarlijks onderhoud van deze graven ten bedrage van € 15.000 onttrokken.

Afvalstoffenheffing

Deze voorziening is gevormd uit het voordelig resultaat op de afvalstoffenheffing. De voorziening dient voor het dekken van toekomstige nadelige resultaten in de afvalinzameling, en moet daardoor gezien worden als geld van de inwoners van Heiloo. Dit jaar is € 162.565 onttrokken als het verschil tussen kosten en opbrengsten van afval inzamelen en 50% van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Tevens is een extra dotatie van € 108.251 gedaan aan de voorziening om de begrote onttrekking in 2017 te dekken.

Preventief onderhoud OBS

De voorziening preventief onderhoud is conform bestaand beleid vermeerderd dan wel verminderd met het exploitatieresultaat van de budgetten betreffende voorzieningen voor onderwijshuisvesting van het basisonderwijs in eigen beheer, schoolgebouwen De Hoed en De Kring en het modulair schoolgebouw bij de Radboudschool.

Rioleringen

Voor het opvangen van de schommelingen in de tarieven voor de rioolafvoerrechten is € 271.022 onttrokken aan de hiervoor bestemde egalisatievoorziening.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Ondershandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	53.200.000	53.700.000
	53.200.000	53.700.000
Waarborgsommen	16.988	7.806
Totaal	53.216.988	53.707.806

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2016:

	Saldo 31-12-2015	Vermeerde- ringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2016
Onderhandse leningen	53.700.000		500.000	53.200.000
Waarborgsommen	7.806	9.182		16.988
Totaal	53.707.806	9.182	500.000	53.216.988

De totale rentelast langlopende leningen 2016 is € 1.583.303.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.010.112	2.448.950
Overlopende passiva	4.496.299	2.443.623
Totaal	7.506.411	4.892.573

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	3.010.112	2.448.950
Totaal	3.010.112	2.448.950

De rekening-courant faciliteit Bank Nederlandse Gemeenten is € 5.000.000.

De voorziening dubieuze debiteuren Welzijn is opgenomen aan de activazijde bij de overige vorderingen.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.331.090	1.986.543
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	146.786	432.425
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.018.423	24.655
Totaal	4.496.299	2.443.623

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2015	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2016
Project Eigenbouw Heiloo	27.840		27.840	0
80% subsidie fietspad geluidswal A9	203.376		203.376	0
I&M/PORR/BOSA – railscherm	169.258	127.440	149.912	146.786
Project Domotica II	31.951		31.951	0
Totaal	432.425	127.440	413.239	146.786

Waarborgen en garanties

	Boek- waarde 31-12-2016	Boek- waarde 31-12-2015
Gewaarborgde geldleningen (x € 1.000)	8.242	6.949
Totaal	8.242	6.949

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen worden in de staat gewaarborgde geldleningen in bijlage 8 naar de aard van de geldlening gespecificeerd.

Financieringspositie

De financieringspositie per 31 december 2016 luidt als volgt:

Totaal vaste activa plus grondexploitatie		78.188.172
Welk bedrag als volgt is gefinancierd:		
Reserves	15.769.482	
Voorzieningen	2.498.256	
Opgenomen langlopende geldleningen en waarborgsommen	53.216.988	
Saldo van de rekening van baten en lasten	<u>7.520.598</u>	
		<u>79.005.324</u>
Financieringssaldo		<u><u>817.152</u></u>

Resultaatbestemming

Saldo van de rekening van baten en lasten voor bestemming		6.400.608
Toevoeging reserves:		
Bijboeking van rente/overige ontvangsten	181.839	
Fonds sociale woningbouw	<u>200.000</u>	
	381.839	
Onttrekking reserves:		
Nieuwbouw Bibliotheek	179.686	
Renovatie Muziekschool	21.265	
Hockeyveld de Terriërs	27.059	
Voorzieningen huisvesting onderwijs	18.599	
Geluidswal Oost	45.295	
Fonds sociale woningbouw	180.000	
Zwembad	6.211	
Buursportcoaches	6.195	
Bestemmingsplan landelijk gebied	1.958	
Degeneratie wegen	263.128	
Duurzaamheidsmaatregelen	14.152	
Frictiekosten	6.290	
Accommodatie vraagstukken	83.439	
BUCH samenwerking	190.500	
P-budget	38.262	
Onderhoud gebouwen	62.790	
Voorlichtingsplan Cultuurhistorie	7.000	
IKB (uitwerking cao gemeente)	<u>350.000</u>	
Totaal onttrekkingen	1.501.829	
Totaal mutatie reserves		<u>1.119.990</u>
Saldo van de rekening van baten en lasten na bestemming		<u><u>7.520.598</u></u>

7.2 OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Bedragen x € 1.000			
Incidentele baten	Realisatie begrotings-jaar	Raming begrotings-jaar na wijziging	Raming begrotings-jaar voor wijziging
Programma 1d			
Fricriebaten (uitgeleend bovenformatief personeel)	131	92	0
Programma 2c			
Sanering railverkeer	150	0	0
Programma 2g			
Nota actualisatie grondexploitatie: gevolgen BBV per 1 januari 2016 vrijval verliesvoorziening	6.100	0	0
Vrijval verliesvoorziening door reguliere ontwikkelingen grondexploitatie	16	0	0
Afsluiten project Maalwater	170	0	0
Afsluiten project Boekelermeer Kaptein	310	0	0
Afsluiting Oosterzij	48	0	0
Programma 3g			
WSW afrekening 2016	97	0	0
Totaal incidentele baten	7.022	92	0

Bedragen x € 1.000			
Incidentele lasten	Realisatie begrotings-jaar	Raming begrotings-jaar na wijziging	Raming begrotings-jaar voor wijziging
Programma 1b			
BUCH Samenwerking	488	478	200
Programma 1d			
Doorbetaalde incidentele salarissen	307	338	375
Friciekosten	77	6	0
Reservering vakantiegeld	295	350	0
Afwaardering activa, telefooncentrale 2009	49	0	0
Programma 2b			
Verkeersplan Heiloo 2016	37	83	0
Programma 2c			
Duurzaamheidsmaatregelen	15	16	0
Geluidswal Oost	45	72	0
Sanering railverkeer	150	0	0
Programma 2d			
Handboek Beheer Openbare Ruimte	11	15	0
Programma 2f			
Tijdelijke inhuur bouw- en woningtoezicht	46	40	0
Programma 2g			
Tijdelijke uitbreiding planeconomie	70	60	0
Afwikking Niegg Nieuw Varne	83	0	0
Programma 3a			
Raadsbudget decentralisaties	0	150	150
Uitvoeringsorganisatie 3D's	187	188	52
Programma 3e			
Nulmeting sportvelden	57	50	0
Groot onderhoud Sportcentrum Vennewater	64	81	0

Bedragen x € 1.000			
	Realisatie begrotings-jaar	Raming begrotings-jaar na wijziging	Raming begrotings-jaar voor wijziging
Incidentele lasten			
Programma 3f			
Veranderopgaven accommodaties en subsidies	116	110	0
Programma 3g			
Transitie budget WNK	79	11	11
M producten			
Tijdelijke formatie Control en Financiën	60	82	82
Zaakgericht werken	165	200	200
Digitalisering bouwdoossier	63	51	0
Totaal incidentele lasten	2.464	2.381	1.070

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves:

Bedragen x € 1.000				
Toevoeging aan de reserves	Raming begrotings-jaar na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie begrotings-jaar	Waarvan structureel
Programma 3b				
Rente onderwijshuisvesting	13	13	13	13
Programma 3e				
Rente hockeyveld Terriërs	9	9	9	9
Programma 3f				
Rente Bibliotheek en Muziekschool	160	160	160	160
Totaal	179	179	179	179

Bedragen x € 1.000				
Onttrekking aan de reserves	Raming begrotings-jaar na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie begrotings-jaar	Waarvan structureel
Programma 3b				
Kapitaallasten onderwijshuisvesting	-19	-19	-19	-19
Programma 3e				
Kapitaallasten kunstgras Terriërs	-27	-27	-27	-27
Buurtsportcoach (jaarlijks tekort)	-6	-6	-6	-6
Programma 3f				
Kapitaallasten bibliotheek en muziekschool	-201	-201	-201	-201
Totaal	-253	-253	-253	-253

7.3 TOELICHTING OP DE INVESTERINGEN 2016

In 2016 is voor € 2,4 miljoen aan investeringen uitgegeven. Dit bedrag is exclusief de investeringen in grondexploitaties.

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving		Product en Programma	Krediet-bedrag	Geïnvesteed tot en met 2016	Restant	Toelichting
1	Openbare Verlichting	E04.02 / 2B	424	251	173	Wordt in 2017 afgerond
2	Wegen, paden en parkeren	E06.08 / 2B	2.919	1.458	1.461	Projecten lopen door in 2017
3	Riolering	E06.12 / 2B	101	57	44	Projecten lopen door in 2017
4	Afwateringen	E04.01 / 2B	205	107	98	Wordt in 2017 afgerond
5	Speelwerktuigen	E06.03 / 2D	50	53	-3	Afgesloten
6	Afvalinzameling	E06.06 / 2D	5	0	5	Afgesloten
7	Gymnastieklokalen	E11.03 / 3E	98	97	1	Afgesloten
8	Huisvesting organisatie	M03.02 / M	205	201	4	Afgesloten
9	Tractie en machines	M03.03 / M	120	114	6	Afgesloten
10	Informatievoorziening en automatisering	M05.01 / M	688	334	354	Projecten lopen door in 2017 bij de werkorganisatie BUCH
	Totaal		4.815	2.672	2.143	

De kapitaallasten over deze investeringen worden in de komende jaren op basis van de geschatte economische levensduur (afschrijvingsperiode) ten laste gebracht van de exploitatie.

De grootste projecten die in 2016 gestart en/of gerealiseerd zijn:

- Reconstructie Kanaalweg
- Ondertunneling spoor Vennewatersweg
- Reconstructie Westerweg
- Kunstgrasveld HSV

Daarnaast zijn er nog diverse kredieten beschikbaar waarover wij nog geen besluit voor de uitvoering hebben genomen.

Bedragen x € 1.000						
Omschrijving		Product en Programma	Krediet	Investe- ring	Ver- schil	Toelichting
1	Asbestsanering dak scouting Rurik	E01.05 / 3A	50	0	50	In afwachting van mogelijke verkoop
2	De Hofdijk buitenberging	E01.05 / 3A	50	0	50	Uitvoering is uitgesteld door accommodatiebeleid
3	Sanering asbest	E01.05 / 3A	100	0	100	Uitvoering is uitgesteld door accommodatiebeleid
4	Afvalinzameling	E06.06 / 2D	75	0	75	Er zijn nog geen concrete plannen opgesteld
5	Wegen	E06.08 / 2B	153	0	153	Er zijn nog geen concrete plannen opgesteld
6	VRI's Belieslaan	E06.08 / 2B	100	0	100	Er zijn nog geen concrete plannen opgesteld
7	Rioolplan	E06.12 / 2B	1.412	0	1.412	Er zijn nog geen concrete plannen opgesteld
8	Renovatie buitensportaccommodatie	E11.02 / 1B	52	0	52	Betreft restantkrediet waarvoor nog geen plan is opgesteld
9	Renovatie daken gymnastieklokalen	E11.03 / 3E	2	0	2	Betreft restant
10	Aanpassingen gemeentehuis	M03.02 / M	445	0	445	Er zijn nog geen concrete plannen opgesteld
11	Materieel BOR	M03.03 / M	130	0	130	Er zijn nog geen concrete plannen opgesteld
12	Informatievoorziening	M05.01 / M	363	0	363	Krediet wordt in BUCH verband aangewend
	Totaal		2.932	0	2.932	

Over de besteding van bovenstaande kredieten wordt in 2017 een besluit genomen.

8 GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Staat van gewaarborgde geldleningen					
			Gevallen van gemeenschappelijke waarborging van de geldlening		
Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Namen van de andere borgen	Grondslag/ percentage deel geldlening dat door eigen gemeente wordt gewaarborgd	Rente- percentage
1.361	Nieuwbouw idem	Stichting Viva! Zorggroep	Niet van toepassing	100%	4,550
4.542	Bouw 93 woningen	Stichting Vestia	Staat der Nederlanden en Waarborgfonds Sociale Woningbouw	50% (indirect)	5,660
2.269	Consolidatie vlottende schuld	Woningstichting Kennemer Wonen	Staat der Nederlanden en Waarborgfonds Sociale Woningbouw	50% (indirect)	6,030
3.000	Nieuwe werken	Woningstichting Kennemer Wonen	Staat der Nederlanden en Waarborgfonds Sociale Woningbouw	50% (indirect)	3,975
5.000	Social woningbouw	Woningstichting Kennemer Wonen	Staat der Nederlanden en Waarborgfonds Sociale Woningbouw	50% (indirect)	1,0300
4.000	Herfinanciering	Woningstichting Kennemer Wonen	Staat der Nederlanden en Waarborgfonds Sociale Woningbouw	50% (indirect)	4,688
20.172					

Bedragen x € 1.000					
Restantbedrag van de geldlening aan het begin van het dienstjaar				Restantbedrag van de geldlening aan het einde van het dienstjaar	
Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te waarborgen/ gewaarborgde geldleningen	Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd
442	442		34	408	408
3.744	1.872		77	3.667	1.834
2.269	1.135		2.269	0	0
3.000	1.500			3.000	1.500
0	0	5.000		5.000	2.500
4.000	2.000			4.000	2.000
13.455	6.949	5.000	2.380	16.075	8.242

9 LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN

SECTOR BESTUUR- EN ORGANISATIEONDERSTEUNING (BOO)

Wet WOZ	Wet Waardering Onroerende Zaken
IKB	Individueel Keuzebudget
OZB	Onroerend Zaak Belasting
MT	Managementteam
Afdeling OO	Afdeling Organisatieondersteuning
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Wet Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
Ruddo	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden
BCF	BTW compensatiefonds
Afdeling BO	Afdeling Bestuursondersteuning
I&A	Informatievoorziening en Automatisering
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
RHCA	Regionaal Historisch Centrum Alkmaar
MJIP	Meerjareninvesteringsprogramma
VPB	Vennootschapsbelasting
MKB	Midden- en kleinbedrijf
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
GKNH	Gasbedrijf Kop Noord-Holland
VVI	Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar
WNT	Wet Normering Topinkomens
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek

SECTOR WELZIJN & PUBLIEKSZAKEN (W&P)

CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CAK	Centraal Administratie Kantoor
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
WWB	Wet Werk en Bijstand
IOAW	Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
BBZ	Bijzondere Bijstand Zelfstandigen
WSW	Wet Sociale Werkvoorzieningen
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
Ministerie SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
ISD	Interregionale Sociale Dienst
OV Taxi	Openbaar Vervoer Taxi
Ministerie VWS	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
KCC	Klant Contact Centrum
WGD	Werkgeversdienstverlening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
Wpg	Wet publieke gezondheid
ROS/AED	Reanimatie Oproep Systeem/Automatische Externe Defibrillator
CZM	Collectieve Zorgverzekering Minima
OBS	Openbare basisschool

SECTOR GRONDGEBIED (GGB)

MRA	Milieudienst Regio Alkmaar
TOP	Toeristisch Overstappunt
RPA	Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid
DECRA	Duurzaam Energie Coöperatie Regio Alkmaar
KRW	Kaderrichtlijn Water
WB21	Waterbeheer 21e eeuw
VRNHN	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
VROM	Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu
BOR	Beheer Openbare Ruimte
WVG	Wet Voorkeursrecht Gemeenten
VTH	Vergunningen toezicht en Handhaving
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WKB	Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen
MPG	Meerjarenperspectief grondexploitaties
VRI	Verkeersregelininstallatie
GRP	Gemeentelijk Riolerings-Plan

SISA-BIJLAGE

Deze bijlage (Single Information, Single Audit) is wettelijk verplicht ten behoeve van digitale gegevensaanlevering voor het CBS , het ministerie van BZK en de provincie. De accountant geeft een afzonderlijke verklaring af op de juistheid van de in deze bijlage ingevulde gegevens. Na vaststelling van de jaarrekening in de raad wordt deze bijlage en de accountantsverklaring bij de verschillende instanties digitaal aangeleverd.

De volgende subsidieregelingen cq. projecten zijn via de Sisa-bijlagen in 2016 verantwoord:

- ISV2, Revitalisering bedrijventerrein Oosterzij (Provincie)
- Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai, Railschermen (Prorail)
- Spoorse doorsnijdingen, Ondertunneling (Prorail)
- Gebundelde doeluitkering wegen, Kanaalweg (Provincie)
- Participatiewet, diverse uitkeringsregelingen bij Welzijn (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid)
- Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen, regeling zelfstandigen. (Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid)

Eventuele financiële afwijkingen in de uitvoering ten opzichte van de begroting worden in het desbetreffende programma verantwoord.

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (Sisa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 04	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 05	Toelichting afwijking Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 06
			1 2007/47478	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 01	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 02	Aard controle R Indicatornummer: C7C / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 06
			1 2007/47478	Nee				
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Besteding (jaar T) door meenwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Correctie over besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	
			1 559.148,00	€ 139.046	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikingsnummer	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 06	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 11
			1 559.148,00	€ 139.046	€ 139.046	€ 0	€ 139.046	Nee
I&M	E26	Spoorse doornijdingen, tranche 1 Regeling eenmalige uitkeringen spoorse doornijdingen Gemeenten	Aantal projecten (waaroner een beschikking ontvangen is) Afspraak Aard controle R Indicatornummer: E26 / 01	Aantal afgeronde projecten (jaar T) Realisatie Aard controle R Indicatornummer: E26 / 02	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E26 / 03			
			1	0	Nee			
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer Sisa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05	
			1 473363/600228	€ 941.485	€ 1.218.853		€ 81.884	
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10	
			1 473363/600228	€ 941.485	€ 1.300.737		Nee	

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2016 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 3.195.068	€ 77.586	€ 175.805	€ 10.166	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 11.484	€ 773	€ 0	€ 33.713	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2016 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 3.158	€ 9.800	€ 1.450	€ 20.073	€ 18.011	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			

Wilhelminapark 29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
info@ipa-acon.nl
www.ipa-acon.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van de gemeente Heiloo

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel met beperking rechtmatigheid

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeente Heiloo gecontroleerd. Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van de gemeente Heiloo op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016, uitgezonderd de gevolgen van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf '*De basis voor ons oordeel met beperking*', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2016;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2016; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de Sisa-verantwoordingsinformatie.

De basis voor ons oordeel met beperking

Bevindingen die hebben geleid tot ons oordeel met beperking

Voor zorg in het kader van de taken Wmo-begeleiding en Jeugdzorg (zowel in natura, alsmede verstrekkingen via persoonsgebonden budgets) die de gemeente zelf toekent, is de gemeente voor de juiste levering van de zorg door de zorgleveranciers aan inwoners van Heiloo afhankelijk van derden. De gemeente Heiloo heeft contractueel met zorgverleners afgesproken dat zij aan de hand van een verantwoordingsrapportage, inclusief accountantsrapportage (bij contracten hoger dan € 125.000,-) onderbouwen dat de gefactureerde zorg feitelijk is geleverd. Ten tijde van het afronden van onze controle d.d. 2 mei 2017 heeft de gemeente Heiloo een beperkt aantal verantwoordingen inclusief controleverklaringen van zorgverleners ontvangen. Om deze reden kunnen wij niet met zekerheid de rechtmatigheid van de verantwoorde zorgkosten over 2016 vaststellen. Wij hebben geconcludeerd dat de mogelijke effecten van deze aangelegenheden van materieel belang zijn voor de jaarrekening, maar niet van diepgaande invloed.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (Wnt) 2016. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de programma's en de relevante paragrafen;
- diverse bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Het College van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van College van burgemeester en wethouders voor de jaarrekening

Het College van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het College van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het College van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het College van burgemeester en wethouders afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het College het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het College van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede

twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Gemeenteraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, de Regeling Controleprotocol Wnt 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het College van burgemeester en wethouders gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de controle. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de onderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de Gemeenteraad dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de Gemeenteraad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de Gemeenteraad hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Haarlem, 10 mei 2017
Reg.nr.: 101699/215/382/1667
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend : mr. drs. J.C. Olij RA